

Aabenraa Kommune
Digital annonce

Plan, Teknik & Miljø
Miljø
Skelbækvej 2
6200 Aabenraa
Tlf.: 7376 7676

Dato: 03-06-2022
Sagsnr.: 21/4911

Kontakt: Tina Ketelsen
Direkte tlf.: 7376 7864
E-mail: tket@aabenaar.dk

Miljøgodkendelse af husdyrbruget på Østermarkvej 14, 6230 Rødekro

Aabenraa Kommunes Team Miljø har den 3. juni 2022 meddelt miljøgodkendelse til husdyrbruget på Østermarkvej 14, 6230 Rødekro efter husdyrbrugloven¹.

Ejendommen meddeles miljøgodkendelse til følgende eksisterende produktionsarealer, gulvtyper og dyretyper samt tekniske anlæg og opbevaringsanlæg:

---

¹ Lovbekendtgørelse nr. 520 af 1. maj 2019 om husdyrbrug og anvendelse af gødning m.v. med senere ændringer

Stald	Produktion	Staldstørrelse m ²	Produktions- areal m ²
Dyr i del af maskinhus (godkendt 2015)	Malkekøer, kvier og stude. Dybstrøelse	1.109	279
Dyr i foderlade (udvidet areal i 2018)	Flexgruppe: Alle kvæg, Heste, Får og Geder; Dybstrøelse	706	260
	Flexgruppe: Alle kvæg, He- ste, Får og Geder; Dybstrøelse		90
Gl. løsdriftsstald	Malkekøer, kvier og stude. Sengestald med spalter (kanal, bagskyl eller ringkanal)	612	150
	Malkekøer, kvier og stude. Sengestald med spalter (kanal, bagskyl eller ringkanal)		371
Løsdriftsstald fra 2004	Malkekøer, kvier og stude. Dybstrøelse	1.864	32
	Kalve, (under 6 mdr.). Dybstrøelse		107
	Malkekøer, kvier og stude. Sengestald med spalter (kanal, bagskyl eller ringkanal)		1.051
Areal til kalvehytter/møddingsplads (2018)	Kalve, (under 6 mdr.). Dybstrøelse	220	100
Ny stald	Flexgruppe: Alle kvæg; Dybstrøelse	2.247	640
	Malkekøer, kvier og stude. Fast drænet gulv med skraber og ajleafløb		1.605
Kalvehytter på møddingsplads	Flexgruppe: Alle kvæg, Heste, Får og Geder; Dybstrøelse	80	52
Sum			4.737

Der godkendes følgende gødnings- og ensilageopbevaringsanlæg:

- Gyllebeholder fra 1986/87 på 1.060 m³, overfladeareal på 255 m²
- Gyllebeholder fra 1999 på 2.500 m³, overfladeareal på 608 m²
- Ny gyllebeholder på 4.000 m³, overfladeareal på 1.000 m² med 2 mulige placeringer
- Opsamlingsbeholder på 99 m³
- Nyt areal til kalvehytter/Ny møddingsplads på 220 m²
- Plansiloanlæg på i alt 4.215 m² foruden randzoner og kørearealer

Øvrige anlæg:

- Ny mælketank
- Ny kraftfodersilo
- Påslag til valset korn

Husdyrbruget består her udover af flere ladebygninger, siloer og andre eksisterende driftsbygninger.

Miljøgodkendelsen kan ses i sin helhed jf. nedenstående

Afgørelser efter husdyrbrugloven kan påklages til Miljø- og Fødevareklagenævnet af:

- Afgørelsens adressat
- Miljøministeren, når væsentlige nationale eller internationale interesser er berørt
- Enhver, der har en individuel, væsentlig interesse i sagens udfald
- Sundhedsstyrelsen
- Danmarks Fiskeriforening, Ferskvandsfiskeriforeningen i Danmark, Arbejderbevægelsens Erhvervsråd og Forbrugerrådet, alle i henhold til lovens § 85
- Lokale foreninger og organisationer, lovens § 86
- Landsdækkende foreninger og organisationer, lovens § 87.

Hvis du ønsker at klage over denne afgørelse, kan du klage til Miljø- og Fødevareklagenævnet. Du klager via Klageportalen, som du finder et link til på forsiden af www.naevneneshus.dk. Klageportalen ligger på www.borger.dk og www.virk.dk. Du logger på www.borger.dk eller www.virk.dk, ligesom du plejer, typisk med NEM-ID. Klagen sendes gennem Klageportalen til Aabenraa Kommune, der har truffet afgørelsen. En klage er indgivet, når den er tilgængelig for kommunen i Klageportalen. Når du klager, skal du som privatperson betale et gebyr på kr. 900. For virksomheder og organisationers vedkommende er gebyret på 1.800 kr. Du betaler gebyret med betalingskort i Klageportalen.

Miljø- og Fødevareklagenævnet skal som udgangspunkt afvise en klage, der kommer uden om Klageportalen, hvis der ikke er særlige grunde til det. Hvis du ønsker at blive fritaget for at bruge Klageportalen, skal du sende en begrundet anmodning til Aabenraa Kommune, der har truffet afgørelse i sagen. Aabenraa Kommune videresender

herefter anmodningen til Miljø-og Fødevareklagenævnet, som træffer afgørelse om, hvorvidt din anmodning kan imødekommes.

Klagefristen udløber 4 uger efter, at afgørelsen er meddelt. Er afgørelsen offentligt bekendtgjort, regnes klagefristen dog altid fra bekendtgørelsen. Hvis klagefristen udløber på en lørdag eller helligdag, forlænges fristen til den følgende hverdag.

Afgørelsen annonceres offentligt den 3. juni 2022 på Aabenraa Kommunes hjemmeside. En eventuel klage skal være modtaget senest den 1. juli 2022, der er dagen for klagefristens udløb.

Der kan i øvrigt henvises til godkendelsens afsnit C "Offentlighed og klagevejledning".

Venlig hilsen

Tina Ketelsen
Landmålingstekniker

Miljøgodkendelse af husdyrbruget Østermarkvej 14, 6230 Rødekro

§ 16a, stk. 1

Lovbekendtgørelse nr. 520
af 1. maj 2019 om husdyr-
brug og anvendelse af gød-
ning m.v. med senere æn-
dringer

Godkendelsesdato:
3. juni 2022

Aabenraa Kommune
Plan, Teknik & Miljø
Team Miljø
Skelbækvej 2
6200 Aabenraa
Tlf. 73 76 76 76

Baggrund og læsevejledning

Kommunens afgørelse, vilkår der gælder for husdyrbruget samt de generelle juridiske forhold omkring afgørelsen, herunder klagevejledningen, og bilag kan læses i kapitel A, B, C og D.

Som følge af VVM-direktivet skal der ved ansøgning om miljøgodkendelse foretages en miljøkonsekvensvurdering, der er en proces, som bl.a. indebærer krav om inddragelse af offentligheden og udarbejdelse af en miljøkonsekvensrapport. Selve miljøkonsekvensrapporten kan læses i kapitel E. Kommunen skal stille de nødvendige vilkår, der vurderes at være nødvendige for at sikre, at husdyrbruget ikke medfører en væsentlig virkning på miljøet.

Husdyrbruget på Østermarkvej 14, 6230 Rødekro har en ammoniakemission på mere end 3.500 kg NH₃-N pr. år. Det har dermed en størrelse, der lovgivningsmæssigt er defineret som intensiv husdyrproduktion, der er VVM-pligtigt. Ansøgeren har ansvaret for at udarbejde miljøkonsekvensrapporten, og at miljøkonsekvensvurderingen er fuldstændig og af tilstrækkelig høj kvalitet i forhold til oplysninger om husdyrbruget og vurderinger af miljøpåvirkningerne. Den vedlagte miljøkonsekvensrapport er et resultat af dialogen imellem ansøger og Aabenraa Kommune i forbindelse med sagsbehandlingen. Miljøkonsekvensrapporten danner grundlag for kommunens afgørelse og de stillede vilkår.

Indholdsfortegnelse

A.	Afgørelse.....	6
	Baggrund og særkender for afgørelsen.....	8
	Historik.....	8
	Ansøgning.....	8
	Landskabelige værdier og særkender.....	9
	Erhvervsmæssigt nødvendigt.....	10
	Begrundelse for de stillede vilkår og øvrige krav.....	10
	Natur.....	10
	Jord, grundvand og overfladevand.....	12
	Lugtgener.....	13
	Øvrige emissioner og gener.....	14
	Bedste tilgængelig teknik (BAT).....	15
	Øvrige krav.....	16
	Samlet vurdering.....	16
	Lovgrundlag.....	17
	Udnyttelsesfrist.....	17
	Revurdering af miljøgodkendelsen.....	17
	Retsbeskyttelse.....	17
	Ophævelse af eksisterende godkendelse.....	17
	Andre tilladelser og dispensationer.....	17
B.	Vilkår for husdyrbruget.....	18
	Afgørelse.....	18
	Indretning og drift.....	18
	Lugt.....	22
	Øvrige emissioner og gener.....	22
	Bedste tilgængelige teknik (BAT).....	23
	Jord, grundvand og overfladevand.....	23
	Egenkontrol.....	25
	Beredskabsplan.....	25
C.	Offentlighed og klagevejledning.....	26
	Annoncering.....	26
	Naboorientering og partshøring.....	26
	Annoncering og afgørelse.....	26
	Klagevejledning.....	26
D.	Kommunens bilag.....	28
	Lugtkonsekvenszonen.....	28
	Høringssvar fra Østermarkvej 6 og 10, 6230 Røde Kro.....	29
	Aabenraa Kommunes bemærkninger til høringssvar fra Østermarkvej 6 og 10, 6230 Røde Kro.....	31

Høringssvar fra Rødekro Fiskepark ApS, Østermarkvej 3-7, 6230 Rødekro	33
Aabenraa Kommunes bemærkninger til høringssvar fra Rødekro Fiskepark ApS, Østermarkvej 3-7, 6230 Rødekro.....	34
E. Miljøkonsekvensrapport	36

Datablad

Husdyrbrugets adresse: Østermarkvej 14, 6230 Rødekro

Ansøger: Søren Wollesen

Ansøgers CVR-nummer: 17938037

Godkendelsesmyndighed: Aabenraa Kommune

Godkendelsesdato: 3. juni 2022

Sagsbehandler: Jon Kjær Jensen

Kvalitetssikring: Tine Oerter Trane

Ansøgningsmateriale: Ulla Refshammer Pallesen, LandboSyd

Sagsnr.: 21/4911

Kortmateriale: Aabenraa Kommune, Geodatastyrelsen og Styrelsen for Dataforsyning og effektivisering, Skærmkort, WMS – tjeneste.

Lovgrundlag: Lovbekendtgørelse nr. 520 af 1. maj 2019 om husdyrbrug og anvendelse af gødning m.v. med senere ændringer (husdyrbrugloven).

A. Afgørelse

Aabenraa Kommune meddeler miljøgodkendelse til husdyrbruget efter husdyrbruglovens § 16a, stk. 1 på Østermarkvej 14, 6230 Rødekro, matr. nr. 42 Nr. Hostrup, Egvad m.fl. til hold af malkekvæg med de stillede vilkår. Miljøgodkendelsen omfatter hele husdyrbruget. Det vil sige både de eksisterende og evt. nye anlæg.

Der godkendes følgende stalde og produktionsarealer:

Stald	Produktion	Staldstørrelse m ²	Produktionsareal m ²
Dyr i del af maskinhus (godkendt 2015)	Malkekøer, kvier og stude. Dybstrøelse	1.109	279
Dyr i foderlade (udvidet areal i 2018)	Flexgruppe: Alle kvæg, Heste, Får og Geder; Dybstrøelse	706	260
	Flexgruppe: Alle kvæg, Heste, Får og Geder; Dybstrøelse		90
Gl. løsdriftsstald	Malkekøer, kvier og stude. Sengestald med spalter (kanal, bagskyl eller ringkanal)	612	150
	Malkekøer, kvier og stude. Sengestald med spalter (kanal, bagskyl eller ringkanal)		371
Løsdriftsstald fra 2004	Malkekøer, kvier og stude. Dybstrøelse	1.864	32
	Kalve, (under 6 mdr.). Dybstrøelse		107
	Malkekøer, kvier og stude. Sengestald med spalter (kanal, bagskyl eller ringkanal)		1.051
Areal til kalvehytter/møddingsplads (2018)	Kalve, (under 6 mdr.). Dybstrøelse	220	100
Ny stald	Flexgruppe: Alle kvæg; Dybstrøelse	2.247	640
	Malkekøer, kvier og stude. Fast drænet gulv med skraber og ajlefløb		1.605
Kalvehytter på møddingsplads	Flexgruppe: Alle kvæg, Heste, Får og Geder; Dybstrøelse	80	52
Sum			4.737

Der godkendes følgende gødnings- og ensilageopbevaringsanlæg:

- Gyllebeholder fra 1986/87 på 1.060 m³, overfladeareal på 255 m²

- Gyllebeholder fra 1999 på 2.500 m³, overfladeareal på 608 m²
- Ny gyllebeholder på 4.000 m³, overfladeareal på 1.000 m²
- Opsamlingsbeholder på 99 m³
- Nyt areal til kalvehytter/Ny møddingsplads på 220 m²
- Plansiloanlæg på i alt 4.215 m² foruden randzoner og kørearealer

Øvrige anlæg:

- Ny mælketank
- Ny kraftfodersilo
- Påslag til valset korn

Husdyrbruget består her udover af flere ladebygninger, siloer og andre eksisterende driftsbygninger.

Det godkendte staldanlæg kan med denne miljøgodkendelse udnyttes fuldt ud inden for grænserne for dyrevelfærdsreglerne. Se en oversigt over staldene på Figur 1 og placeringen af gyllebeholderen på Figur 2.

Figur 1: Oversigt over stalde og gødningsopbevaringsanlæg

Figur 2: Placering af gyllebeholder ved Østermarkvej, matrikel nr. 852 Lunderup, Rise

Baggrund og særkender for afgørelsen

Aabenraa Kommune meddeler miljøgodkendelse til husdyrbruget, idet det vurderes, at ansøgeren har truffet de nødvendige foranstaltninger til at forebygge og begrænse forureningen ved anvendelse af den bedst tilgængelige teknik, og det vurderes, at husdyrbruget i øvrigt kan drives på stedet uden at påvirke omgivelserne på en måde, som er uforenelig med hensynet til omgivelserne. Aabenraa Kommune vurderer, at miljøgodkendelsen med de stillede vilkår for lokalisering, indretning og drift af husdyrbruget sikrer, at husdyrbruget ikke vil medføre en væsentlig påvirkning på miljøet eller medføre andre væsentlige gener.

Historik

Den 7. juni 2018 meddelte Aabenraa Kommune miljøtilladelse efter husdyrbruglovens § 16b til husdyrbruget. Godkendelsen er udnyttet.

Den 4. februar 2022 blev der meddelt anmeldeafgørelse efter husdyrgodkendelsesbekendtgørelsens § 11 til etablering af 2 nye ensilagepladser. Ensilagepladserne er på ansøgningstidspunktet ikke etableret.

Ansøgning

Aabenraa Kommune har den 9. februar 2021 modtaget en ansøgning om miljøgodkendelse efter husdyrbruglovens § 16a til husdyrbruget på Østermarkvej 14, 6230 Rødekro. Ansøger planlægger i forbindelse med det ansøgte at etablere en ny stald ca. 15 m øst for løsdriftsstalden fra 2004 og umiddelbart vest for den godkendte, men endnu ikke etablerede sydligste ensilageplads. Endvidere søger der om miljøgodkendelse til etablering af to nye kalvehytter på den gamle møddingsplads, en ny fodersilo, et påslag til valset korn, en ny drivgang mellem løsdriftsstalden fra 2004 og den nye stald, samt en større mælketank. Den nye stald skal indeholde et afsnit til goldkøer og højdrægtige kvier, et kælvningsafsnit, to malkerobotter samt et staldafsnit med 140 sengebåse til køer. Endvidere ønskes mulighed for at etablere en ny gyllebeholder på 4.000 m³ samt en afhentningstank på maksimalt 99 m³, hvorfra biogasanlæg kan afhente gylle. Der søges om mulighed for to forskellige placeringer af gyllebeholderen. Den primære placering ved Østermarkvej på matrikel nr. 852 Lunderup, Rise, og en alternativ placering nord for husdyrbrugets plansi-
loanlæg på Østermarkvej 14.

Denne godkendelse er baseret på oplysningerne, der er redegjort for i miljøkonsekvensrapporten, skema 223 696, version 4 og miljøansøgningen i kapitel E.

Landskabelige værdier og særkender

Nybyggeri og placering af anlæg

Husdyrbruget ligger i slettelandskabet i den nordlige del af kommunen, hvor terrænet er overvejende fladt med tydeligt lavbundspræg, der kendetegnes ved store områder med moser og småsøer, ligesom der er flere vandløb og dræningskanaler i området.

Hegn, skove og plantager inddeler landskabet i middelstore, transparente landskabsrum, hvor udsigterne på tværs af landskabet ofte er begrænsede. Stedvis i området, er der mere vide udsigter over landskabet. De mange bevoksninger, i form af skove og læhegn, danner ofte en ramme omkring landskabet.

Ved indplacering af større landbrugsbyggeri eller andet større byggeri bør bebyggelsen følge landskabets eksisterende strukturer, ligesom eksisterende eller ny bevoksning bør anvendes som afskærmning af bebyggelsen.

Nyt byggeri bør som udgangspunkt opføres i afdæmpede farver inden for jordfarveskalaen, og i ikke-reflekterende materialer.

Ansøger har i miljøkonsekvensrapportens afsnit 3.2 redegjort for de bygningsmæssige ændringer og anlægsarbejder. Af redegørelsen fremgår det, at den nye stald forventes etableret i samme materialer og farver, som løsdriftsstalden fra 2004, dvs. med åbne sider, grå gardiner, sorte metalplader i gavlene og gråt eternittag. Den nye stald forventes at blive ca. 23,6 m x 95,2 m med 4 m ben og ca. 25 graders taghældning og dermed med en højde til kip på ca. 9,5 m over terræn. På hver side af stalden kommer der udvendigt foderbord med foderkumme, som bliver overdækket af staldens tag. Drivgangen mellem løsdriftsstalden fra 2004 og den nye stald bliver uden overdækning og med fast gulv med en opkant i siderne.

Gyllebeholderen på 4.000 m³ etableres ved Østermarkvej på matrikel nr. 852 Lunderup, Rise. I forbindelse med etableringen af gyllebeholderen vil der blive etableret en vejforbindelse over marken mellem Østermarkvej og Lunderup Markvej for at begrænse trafikken gennem den nordlige del af Røde Kro. Grunden til at en ny gyllebeholder ikke ønskes placeret i forbindelse med det eksisterende bygningsæt på Østermarkvej 14 er, at husdyrbruget har en stor del af udbringningsarealerne beliggende umiddelbart vest og nord for Røde Kro (godt 97 ha). Da der endvidere forventes leveret gylle til biogasanlæg og dermed modtages afgasset biomasse retur, giver det god mening at placere gyllebeholderen i det åbne land i tilknytning til udbringningsarealerne, så der spares transport.

Som alternativ til ovenstående placering ansøges der om en placering af gyllebeholderen i tilknytning til det eksisterende bygningsæt nord for husdyrbrugets eksisterende plansiloanlæg på Østermarkvej 14, 6230 Røde Kro.

En eventuel teltoverdækning på gyllebeholderen i det åbne land ikke er benyttet som ammoniakreducerende virkemiddel i ansøgningen, hvorfor staldanlæg og gyllebeholdere hjemme betragtes som en enhed, der efter kommunens opfattelse ikke omfattes af opsættende virkning.

Gyllebeholderens betonelementer vil være maks. 3 m over terræn, og den grå pvc-dug vil komme op i maks. 9,5 m over terræn. Teltoverdækninger etableres normalt med 20 graders hældning, hvorfor teltoverdækningerne på de øvrige af husdyrbrugets tanke bliver lavere. Hvis afhentningstanken etableres, bliver det som en nedgravet betontank med betonlåg i terræn eller ganske få centimeter herover.

Der er i 2020 fjernet et læhegn syd for det eksisterende bygningssæt og umiddelbart vest for, hvor den nye stald placeres. Til erstatning for læhegnet er der i 2022 etableret en allé med enkeltstående spidsløn ud til Østermarkvej. Med en placering af gyllebeholderen ved Østermarkvej på matrikel nr. 852 Lunderup, Rise vil der blive etableret skærmende beplantning omkring beholderen.

Aabenraa Kommune vurderer, at der i tilstrækkelig grad er redegjort for nybyggeri og bygningsmæssige ændringer, samt at der er gjort de nødvendige tiltag for at indpasse disse i landskabet. Det vurderes videre, at der i tilstrækkelig grad er redegjort for den valgte placering af nye anlæg og for mulige gener og påvirkninger relateret til disse. Der stilles vilkår til valg af materialer samt til skærmende beplantning.

Bygge- og beskyttelseslinjer og kommunalplaner

Bygge- og beskyttelseslinjer:

Husdyrbruget er beliggende inden **for udpegningslinjen "Skovrejsning Uønsket"**.

Idet der ikke indgår skovrejsning som en del af det ansøgte projekt, vurderer Aabenraa Kommune, at det ansøgte ikke er i konflikt med udpegningslinjerne.

Kommuneplanområder:

Husdyrbruget er ikke beliggende inden for områder, der i kommuneplanen er udpeget som områder med særlige landskabelige interesser.

Øvrige udpegningslinjer

Husdyrbruget er delvist beliggende inden for et område udlagt til råstofgravning. I den forbindelse har ansøgningsmaterialet været i høring ved Region Syddanmark, der ikke havde bemærkninger til det ansøgte.

Grænseoverskridende virkninger

Husdyrbruget er beliggende ca. 27 km fra den dansk/tyske grænse, hvorfor det vurderes, at der ikke vil forekomme grænseoverskridende virkninger.

Erhvervsmæssigt nødvendigt

Ansøger redegør i miljøkonsekvensrapportens afsnit 3.18 for projektets erhvervsmæssige nødvendighed.

Aabenraa Kommune vurderer, at der i tilstrækkelig grad er redegjort for det ansøgte erhvervsmæssige nødvendighed, og at udvidelsen er nødvendig for at sikre husdyrbrugets fortsatte udvikling.

Begrundelse for de stillede vilkår og øvrige krav

Natur

Ammoniakfølsom natur

For at beskytte biologisk værdifulde og kvælstoffølsomme naturarealer mod en tilstandsændring forårsaget af en næringsberigelse, der overskrider naturens tålegrænse, må den luftbårne ammoniakdeposition fra husdyrbrug til naturarealer omfattet af § 7 i husdyrbrugloven ikke overstige fastlagte beskyttelsesniveauer, som kan findes i husdyrgodkendelsesbekendtgørelsens bilag 3.

De naturområder, der er omfattet af § 7 i husdyrbrugloven, er inddelt i 3 kategorier efter deres ammoniakfølsomhed jf. nedenstående tabel.

Tabel 1. Tabel over ammoniakfølsom natur der er beskyttet efter husdyrbruglovens § 7.

Naturtyper	Fastsat beskyttelsesniveau
Kategori 1. Ammoniakfølsomme naturtyper beliggende indenfor internationale naturbeskyttelsesområder.	Maks totaldeposition afhængig af antal øvrige husdyrbrug i nærheden: 0,2 kg N/ha/år ved > 1 øvrige husdyrbrug 0,4 kg N/ha/år ved 1 øvrigt husdyrbrug 0,7 kg N/ha/år ved 0 øvrige husdyrbrug
Kategori 2. Ammoniakfølsomme naturtyper beliggende udenfor internationale naturbeskyttelsesområder, i form af højmoser, lobeliesøer, heder >10 ha og overdrev >2,5 ha.	Maks totaldeposition på 1,0 kg N/ha/år.
Kategori 3. Heder, moser og overdrev, der er omfattet af § 3 i naturbeskyttelsesloven og ammoniakfølsomme skove større end 0,5 ha.	Maks merdeposition på 1,0 kg N/ha/år. Kommunen kan ved en konkret vurdering tillade en merdeposition på >1,0 kg N/ha/år indenfor de angivne tålegrænser ¹ , men kan ikke stille krav om merdeposition på <1,0 kg N/ha/år.

Det fremgår af husdyrbruglovens regelsæt, at som udgangspunkt er beskyttelsesniveauet, der er fastlagt i lovgivningen, tilstrækkeligt til at sikre natur og miljø og skabe overensstemmelse med habitatdirektivsforpligtelserne.

Tabel 2. Tabel over ammoniakdepositionen til nærliggende ammoniakfølsom natur, der er beskyttet efter husdyrbruglovens § 7.

Naturpunkt	Kategori	Merdeposition, kg N/ha/år	Totaldeposition, kg N/ha/år
Bolderslev Skov 9160 Egeblandskov	1	0,0	0,0
Bolderslev Skov og Ugeskov, bøg på muld	1	0,0	0,0
Kategori 2 mose jf. kommunens interne kort N	2	0,0	0,1
Kategori 2 overdrev	2	0,0	0,0
Mose mod nordøst	3	0,4	0,8

Idet at husdyrbruglovens depositionsgrænser til ammoniakfølsom natur er overholdt for det ansøgte, vurderer Aabenraa Kommune, at der ikke vil forekomme tilstandsændringer i disse naturarealer.

Beskyttet natur

Da merdepositionen for de nærmeste § 3-naturarealer er under 1 kg N/ha/år, hvorunder der ikke forventes tilstandsændringer i ammoniakfølsom natur som følge af atmosfærisk deposition, vurderer Aabenraa Kommune, at det ansøgte ikke medfører tilstandsændringer i beskyttet natur.

Den ammoniakfølsomme beskyttede natur er beskyttet efter husdyrbruglovens regler og behandles under afsnittet om ammoniakfølsom natur.

Fredede områder & kommunalplaner

¹ Notat fra DCE – National Center for Miljø og Energi af den 6. september 2018 om opdatering af empirisk baserede tålegrænser

Ingen af husdyrbrugets anlæg ligger overlappende med de kommunale udpegninger for områder med særlige økologiske forbindelser, særlige naturbeskyttelsesinteresser eller fredninger

Internationale beskyttelsesområder

Da husdyrbruget ikke ligger i, eller i nær tilknytning til, et Natura 2000-område, vurderer Aabenraa Kommune, at ansøgningen ikke har en væsentlig indvirkning på internationale beskyttelsesområder. Det nærmeste Natura 2000-område er nr. 96 'Bolderslev skov og Uge skov', der består af habitatområde H85 ca. 10 km sydøst for ejendommen.

Beskyttelsen af habitatnaturen i habitatområdet er indarbejdet i husdyrbruglovens regler for ammoniakfølsom natur, som vurderes i ovenstående afsnit om ammoniakfølsom natur. Det vurderes, at det ansøgte ikke har en væsentlig indvirkning på habitatområdet, da det ikke medfører tilstandsændringer i områdets natur.

Planter og dyr

I forhold til plantearter optaget på habitatdirektivets bilag IV b) vurderer kommunen, at der ikke sker nogen ødelæggelse af disse som følge af projektet, da ingen af de syv plantearter er registreret på stedet eller vurderes at findes der.

Der kan forventes forekomst af både spidssnudet frø (habitatdirektivets bilag IV) og stor vandsalamander (habitatdirektivets bilag IV og II) i området. Det vurderes dog, at der jf. de tidligere vurderinger som følge af det ansøgte ikke sker en tilstandsændring i områdets natur, der vil medføre en forværring af paddernes levevilkår.

Det kan ikke udelukkes, at der forekommer beskyttede flagermus omkring gården. Da der hverken fjernes gamle træer eller bygninger i det ansøgte eller forekommer tilstandsændringer i naturarealer, vurderer Aabenraa Kommune, at områdets dyre- og planteliv ikke forværres af det ansøgte.

Aabenraa Kommune har ikke kendskab til, at der er registreret andre dyre- eller plantearter, som er beskyttet af habitatdirektivets bilag IV eller V i husdyrbrugets nærhed.

Jord, grundvand og overfladevand

I forbindelse med udvidelsen af plansiloanlægget har Aabenraa Kommune i foråret 2021 meddelt miljøgodkendelse efter miljøbeskyttelseslovens § 33 til anvendelse af kat. 3 affaldsforbrændingsslagger til opbygning af bundsikring under plansiloanlægget markeret med blå på Figur 3 fra DMA herunder.

Figur 3: Der er udlagt slagter til bundsikring i området markeret med blåt

I forbindelse med den ansøgte udvidelse af husdyrbruget forventes der ligeledes anvendt slagter under såvel udvidelserne af ensilagepladserne, som under den nye stald. Slagten der anvendes under udvidelsen af ensilagepladsen kommer fra affaldsforbrænding, og er klassificeret som ikke-farligt affald. Såfremt der ved opførelse af den nye stald anvendes slagter, er det leverandøren af slagter, der vil stå for ansøgningen om tilladelse til udlægningen. Brugen af slagter er yderligere beskrevet i miljøkonsekvensrapportens afsnit 3.4.1.

Aabenraa Kommune vurderer på baggrund af det beskrevne i miljøkonsekvensrapportens afsnit 3.1 om indretning og drift af anlægget herunder opbevaring og håndtering af husdyrgødning, afsnit 3.13 om risici, afsnit 3.4.1 om jordarealer og jordbund, afsnit 3.9 om reststoffer, affaldsproduktion og ressourceforbrug og husdyrbrugets forventede indvirkninger på miljøet, at der ikke forekommer en væsentlig virkning på den miljømæssige tilstand af jord, grundvand og overfladevand, såfremt de generelle regler og husdyrbrugloven med tilhørende bekendtgørelser overholdes.

For at modvirke risiko for forurening fra stald- og opbevaringsanlæg er der stillet vilkår til indretning og drift.

For at modvirke risikoen for olieforurening, har Aabenraa Kommune vurderet, at det er nødvendigt at stille vilkår til placering af olietanke og forholdsregler ved uheld, herunder at der på ejendommen skal være materiale til opsamling af spild.

For at modvirke risikoen for forurening fra uheld, er der stillet vilkår om altid at have en opdateret og tilgængelig beredskabsplan.

Lugtgener

Lugtgener er beskrevet i miljøkonsekvensrapportens afsnit 3.7. I ansøgningskemaet er lugtgenerne beregnet på baggrund af markører indsat ved lugtberegningspunkterne for nærmeste nabo uden landbrugspligt, nabobeboelse uden landbrugspligt, samlet bebyggelse, lokalplanlagt område i landzonen udlagt til offentlige/rekreative formål og byzone. Nærmeste lokalplanlagte område i landzone er indsat, idet de pågældende områder er

beskyttet på lige fod med samlet bebyggelse og er beliggende nærmere husdyrbruget end den nærmeste samlede bebyggelse.

Aabenraa Kommune vurderer, at lugtgenemarkørerne er korrekt indsat i ansøgningen. Det vurderes videre, at der ikke er kumulation med andre husdyrbrug i forhold til lugt, da der ikke ligger husdyrbrug med en ammoniakemission på over 750 kg NH₃-N inden for 100 hhv. 300 m fra nabobeboelse og samlet bebyggelse og byzone.

Tabel 1. Lugtberegning – uddrag fra husdyrgodkendelse.dk., ansøgningsskema nr. 223 696.

Adresse	Område status	Kumulation	Korrigeret geneafstand (m)	Vægtet gennemsnitsafstand (m)	Genekriterie overholdt
Østermarkvej 18	Nærmeste nabo uden landbrugspligt	0	121,2	350,5	Ja
Østermarkvej 9	Nabobeboelse uden landbrugspligt	0	121,2	468,6	Ja
Østermarkvej 10	Nærmeste samlede bebyggelse	0	331,5	1.904,2	Ja
Lokalplanlagt område	Offentlige/rekreative formål	0	331,5	520,2	Ja
Mjøls, Rise	Nærmeste byzone	0	514,1	1.924,8	Ja

Da den ukorrigerede geneafstand til nærmeste byzone er større (541,1 m) end lugtkonsekvenszonen (506 m), og da kommunen skal vurdere lugt ud fra en worst case-betragtning, har Aabenraa Kommune udarbejdet et kort med en udvidet lugtkonsekvenszone på 541 m, svarende til den ukorrigerede geneafstand for byzone. Kortet er vedlagt som bilag 1 i afsnit D. Kommunens bilag.

Der er stillet driftsvilkår til renholdelse af staldarealer for at undgå forurening med ammoniak, som går ud over forudsætningerne i beregningerne i husdyrgodkendelse.dk.

Øvrige emissioner og gener

Støjgener

Aabenraa Kommune vurderer på baggrund af redegørelse og vurdering i miljøkonsekvensrapportens afsnit 3.8.1 og 3.8.6, at støjgener forbundet med driften er tilstrækkeligt beskrevet. På baggrund af afstanden til nærmeste naboer vurderes det, at støj ikke vil medføre væsentlige gener.

Aabenraa Kommune stiller dog vilkår til at husdyrbruget skal overholde de generelle støjgrænser for det åbne land og for samlet bebyggelse, som angivet i Miljøstyrelsens vejledning nr. 5/1984 "Ekstern Støj fra virksomheder".

Aabenraa Kommune gør opmærksom på at støjgrænserne i det åbne land skal være overholdt ved nærmeste nabos udendørs opholdsarealer, dog maksimalt 15 meter fra beboelsen. Ved samlet bebyggelse, skal støjgrænserne være overholdt i hele området, så ved en evt. klage over støj, vil støjen blive målt ved nærmeste naboskel.

Støvgener

Aabenraa Kommune vurderer på baggrund af redegørelse og vurdering i miljøkonsekvensrapportens afsnit 3.8.3, at støvgener forbundet med driften er tilstrækkelig beskrevet. På baggrund af afstanden vurderes det, at støv ikke vil medføre væsentlige gener for de omkringboende.

Rystelsesgener

På baggrund af redegørelse og vurdering om rystelser og vibrationer i miljøkonsekvensrapportens afsnit 3.8.2 vurderer Aabenraa Kommune, at der ikke vil være væsentlige gener

for omkringboende eller væsentlige indvirkninger på miljøet som følge af rystelser og vibrationer fra husdyrbrugets drift.

Flue- og rottegener

Aabenraa Kommune vurderer, at bekæmpelse af fluer og rotter har et sådant omfang, at der ikke vil være væsentlige gener for omkringboende ud fra det beskrevne i miljøkonsekvensrapportens afsnit 3.8.5 om skadedyr.

Aabenraa Kommune stiller vilkår til, at arealerne omkring staldene skal holdes ryddelige, således at rottetilhold forebygges. Der stilles derudover vilkår til, at fluebekæmpelse skal ske efter gældende retningslinjer fra Aarhus Universitet, Institut for Agroøkologi.

Transportgener

Aabenraa Kommune vurderer på baggrund af miljøkonsekvensrapportens afsnit 3.8.6 om transport, at antallet af transportere og husdyrbrugets til- og frakørselsforhold er tilstrækkelig beskrevet. Det vurderes videre, at der med en markvej mellem Østermarkvej og Lunderup Markvej er gjort de nødvendige foranstaltninger for at begrænse transportere gennem den nordlige del af Røde Kro, og at de forventede stigninger i antallet af transportere er begrundede og realistiske, samt at der ikke skal stilles vilkår til transport til og fra husdyrbruget.

Lysgener

I miljøkonsekvensrapportens afsnit 3.8.4 har ansøger redegjort for eventuelle påvirkninger på landskab og gener for omkringboende forårsaget af husdyrbrugets udendørsbelysning.

Aabenraa Kommune vurderer på baggrund af redegørelsen, at der ikke vil forekomme påvirkninger på oplevelsen af landskabet, og at naboerne grundet den store afstand ikke vil opleve gener som følge af udendørsbelysningen.

Uhygiejniske forhold

Ud fra redegørelse og vurdering om affald i miljøkonsekvensrapportens afsnit 3.9.2 og afsnit 3.9.1 **"Døde dyr"**, samt afsnit 3.8.5 **"Skadedyr"** vurderes det, at husdyrbrugets indsats for at undgå uhygiejniske forhold er tilfredsstillende.

Aabenraa Kommune vurderer at der, når det beskrevne efterleves og vilkårene overholdes, ikke vil ske en væsentlig indvirkning på miljøet som følge af uhygiejniske forhold på baggrund af husdyrbrugets drift.

Miljøbeskyttelseslovens affaldshierarki

Idet Aabenraa kommunes affaldsregulativ for erhvervsaffald overholdes, vurderes det, at miljøbeskyttelseslovens affaldshierarki er efterlevet.

Bedste tilgængelig teknik (BAT)

BAT Ammoniakemission

Der er krav om vurdering af de væsentlige virkninger på miljøet og anvendelse af den bedste tilgængelige teknik (BAT) for ammoniakemissionen, når husdyrbruget har en ammoniakemission på mere end 750 kg NH₃-N pr. år.

Anvendelse af den bedste tilgængelige teknik (BAT) i forhold til ammoniak er omsat til et bestemt krav til ammoniakemissionen, der må komme fra husdyrbruget. Beregningerne i husdyrgodkendelse.dk viser, at kravet om maksimal ammoniakemission fra staldanlægget er overholdt med de eksisterende gulvtyper i eksisterende stalde og de valgte gulvtyper i de nye stalde.

Aabenraa Kommune stiller vilkår til, at staldafsnit med dybstrøelse skal strøs med halm eller andet tørstof i mængder, der sikrer, at dybstrøelsesmåtten altid er tør i overfladen, ligesom der er stillet driftsvilkår til renholdelse af staldarealer for at undgå forurening med ammoniak, som går ud over forudsætningerne for beregningerne i husdyrgodkendelse.dk.

Øvrige krav

Opbevaringskapacitet samt opbevaring og håndtering af husdyrgødning

Opbevaring og håndtering af husdyrgødning fremgår af miljøkonsekvensrapportens afsnit 3.1.2 samt ansøgers beregninger af opbevaringskapacitet.

Aabenraa Kommune vurderer ud fra det beskrevne, at husdyrgødning opbevares og håndteres efter gældende regler.

Der stilles vilkår til, at hvis gyllen ikke suges direkte over i gyllevogn med påmonteret læssekran, skal påfyldning af gylle foregå på støbt plads med afløb til opsamlingsbeholder. Pladsen skal rengøres for spild umiddelbart efter en periode med daglig påfyldning er afsluttet. Begrundelsen for vilkåret er at undgå forurening med gylle i form af ammoniak- og lugtemission og nedsivning af næringsstoffer.

Aabenraa Kommune vurderer ud fra ansøgers beregninger, at der er tilstrækkelig opbevaringskapacitet. Der stilles ikke vilkår hertil, da det følger af husdyrgødningsbekendtgørelsens generelle regler.

Vurdering af om afstandskrav er overholdt

Ansøger redegør for overholdelse af afstandskrav jf. husdyrbruglovens §§ 6 og 8 i miljøkonsekvensrapportens afsnit 3.4. For at overholde afstandskravet til dræn, skal markdrænet, der løber nord for ensilagepladserne opgraves forud for etablering af den nye gyllebeholder.

Aabenraa Kommune vurderer, at der i tilstrækkelig grad er redegjort for afstandskravene, og at samtlige afstandskrav er overholdt. Der stilles vilkår til, at markdrænet nord for ensilagepladserne opgraves forud for etablering af den nye gyllebeholder.

Alternative løsninger

Ansøger har i afsnit 3.17 i miljøkonsekvensrapporten redegjort for de alternative løsninger der har været vendt i forbindelse med, at ansøgningsmaterialet til denne miljøgodkendelse blev udarbejdet.

Aabenraa Kommune vurderer, at ansøger har begrundet det ansøgte projekt tilstrækkeligt. Da der til dels er tale om eksisterende stalde, er mulighederne for indførsel af teknologi begrænset i forhold til de økonomiske omkostninger, der er forbundet hermed. Forsuring ville kunne anvendes i forbindelse med de eksisterende spaltetalde. Forsuring er dog ikke ønsket, idet husdyrbruget ønsker at levere gylle til biogasanlæg. I forhold til placering af nye anlæg vurderes det, at der er valgt den mest hensigtsmæssige placering i forhold til at holde bygningssmassen og de højeste anlæg (stalene) samlet.

Samlet vurdering

Vurdering af VVM og BAT

På baggrund af de stillede vilkår og ovenstående begrundelse for og særkender på husdyrbruget er det Aabenraa Kommunes samlede vurdering, at det ansøgte projekt overholder anvendelse af den bedste tilgængelige teknik (BAT), og at projektet ikke indebærer væsentlige indvirkninger på miljøet, herunder i forhold til omgivelsernes sårbarhed og kvalitet, i forhold til navnlig:

- Landskabelige værdier.

- Natur med dens bestande af vilde planter og dyr og deres levesteder, herunder områder, der er beskyttet mod tilstandsændringer eller fredet, udpeget som internationalt naturbeskyttelsesområde eller udpeget som særligt sårbart overfor næringsstofpåvirkning.
- Jord, grundvand og overfladevand.
- Lugt-, støj-, rystelser-, støv-, flue-, transport-, og lysgener, uhygiejniske forhold, affaldsproduktion mv.

Samspillet mellem faktorer og sårbarhed i forhold til risiko for større ulykker m.v.

Aabenraa Kommune vurderer på baggrund af det beskrevne i miljøkonsekvensrapportens afsnit 3, at der ikke er væsentlige negative virkninger på miljøet på nedenstående faktorer, hverken når de vurderes enkeltvis, eller når der vurderes på samspillet imellem 2 eller flere af faktorerne.

1. Befolkningen og menneskers sundhed
2. Biologisk mangfoldighed med særlig vægt på kategori 1- og 2 natur samt bilag IV arter
3. Jordarealer, jordbund, vand, luft og klima
4. Materielle goder, kulturarv og landskabet
5. Samspillet imellem to, flere eller alle faktorer efter nr. 1-4 og
6. Sårbarhed i forhold til risici for større ulykker eller katastrofer som følge af ovenstående 5 faktorer

Lovgrundlag

Ansøgningen er behandlet i henhold til kravene i Lovbekendtgørelse nr. 520 af 1. maj 2019 om husdyrbrug og anvendelse af gødning m.v. med senere ændringer (husdyrbrugloven) med tilhørende bekendtgørelse nr. 2225 af 27. november 2021 om godkendelse og tilladelse m.v. af husdyrbrug (husdyrgodkendelsesbekendtgørelsen).

Husdyrbruget er omfattet af husdyrbruglovens § 16a, stk. 1. Husdyrbruget er godkendelsespligtigt og Aabenraa Kommune er godkendelses- og tilsynsmyndighed.

Udnyttelsesfrist

Miljøgodkendelsen skal være udnyttet inden 6 år fra godkendelsen er meddelt. Godkendelsen anses som udnyttet, når byggeriet er færdigmeldt. Hvis godkendelsen eller tilladelsen kun er udnyttet delvist, bortfalder den del, der ikke er udnyttet.

Revurdering af miljøgodkendelsen

Miljøgodkendelser givet efter § 16a, stk. 1 skal ikke revurderes.

Retsbeskyttelse

Med denne miljøgodkendelse følger der 8 års retsbeskyttelse af husdyrbrugets indretning og drift. Retsbeskyttelsen gælder indtil den 3. juni 2030.

Ophævelse af eksisterende godkendelse

Den eksisterende miljøgodkendelse af Østermarkvej 14, 6230 Rødekro ophæves ved udnyttelsen af denne miljøgodkendelse. Miljøgodkendelsen blev meddelt den 7. juni 2018 efter § 16b i husdyrbrugloven.

Andre tilladelser og dispensationer

Aabenraa Kommune gør opmærksom på, at den meddelte godkendelse udelukkende omfatter forholdet til husdyrbrugloven.

B. Vilkår for husdyrbruget

Vilkårene i denne miljøgodkendelse skal, hvis ikke andet er anført, være opfyldt fra det tidspunkt, hvor miljøgodkendelsen udnyttes.

Vilkår, der vedrører driften, skal være kendt af de ansatte, der er beskæftiget med den pågældende del af driften.

Denne miljøgodkendelse meddeles på nedenstående vilkår. Konkrete bestemmelser i lovgivningen og bekendtgørelser, der generelt er gældende for alle husdyrbrug, er ikke stillet som vilkår for godkendelsen.

Afgørelse

Vilkår 1. Virksomheden skal placeres, indrettes og drives i overensstemmelse med de oplysninger, der fremgår af det vedlagte ansøgningsmateriale, version 4 af skema nr. 223 696, første gang modtaget i Aabenraa Kommune den 24. februar 2021, og med de vilkår, der fremgår af miljøgodkendelsen.

Vilkår 2. Denne miljøgodkendelse skal altid være at finde på husdyrbruget, enten udskrevet eller digitalt, og være tilgængelig for ejer og medarbejdere. Dens indhold skal være driftsleder bekendt. Relevante vilkår skal være medarbejderne bekendt.

Indretning og drift

Husdyrhold, produktionsareal og staldsystem

Vilkår 3. Husdyrbrugets stalde, gulvtyper og produktionsarealer skal være i overensstemmelse med nedenstående tabel:

Stald	Produktion	Staldstørrelse m ²	Produktionsareal m ²
Dyr i del af maskinhus (godkendt 2015)	Malkekøer, kvier og stude. Dybstrøelse	1.109	279
Dyr i foderlade (udvidet areal i 2018)	Flexgruppe: Alle kvæg, Heste, Får og Geder; Dybstrøelse	706	260
	Flexgruppe: Alle kvæg, Heste, Får og Geder; Dybstrøelse		90
Gl. løsdriftsstald	Malkekøer, kvier og stude. Sengestald med spalter (kanal, bagskyl eller ringkanal)	612	150
	Malkekøer, kvier og stude. Sengestald med spalter (kanal, bagskyl eller ringkanal)		371
Løsdriftsstald fra 2004	Malkekøer, kvier og stude. Dybstrøelse	1.864	32
	Kalve, (under 6 mdr.). Dybstrøelse		107
	Malkekøer, kvier og stude. Sengestald med spalter (kanal, bagskyl eller ringkanal)		1.051
Areal til kalvehytter/møddingsplads (2018)	Kalve, (under 6 mdr.). Dybstrøelse	220	100
Ny stald	Flexgruppe: Alle kvæg; Dybstrøelse	2.247	640
	Malkekøer, kvier og stude. Fast drænet gulv med skraber og ajlefløb		1.605
Kalvehytter på møddingsplads	Flexgruppe: Alle kvæg, Heste, Får og Geder; Dybstrøelse	80	52
Sum			4.737

Vilkår 4. Staldanlægget skal indrettes med produktionsarealer og stalddtype som vist på nedenstående kort. Indretning af produktionsarealerne er af vejledende karakter. Der tillades fleksibilitet til at indrette produktionsarealerne anderledes end angivet, såfremt dyretype og stalddsystem ikke ændres, og produktionsarealet ikke øges i forhold til det, der fremgår af vilkår 3.

Opbevaring af fast husdyrgødning, dybstrøelse og kompost

Vilkår 5. I staldafsnit med dybstrøelse skal der strøs med halm eller andet tørstof i mængder, der sikrer, at dybstrøelsesmåtten altid er tør i overfladen.

Opbevaring og håndtering af flydende husdyrgødning

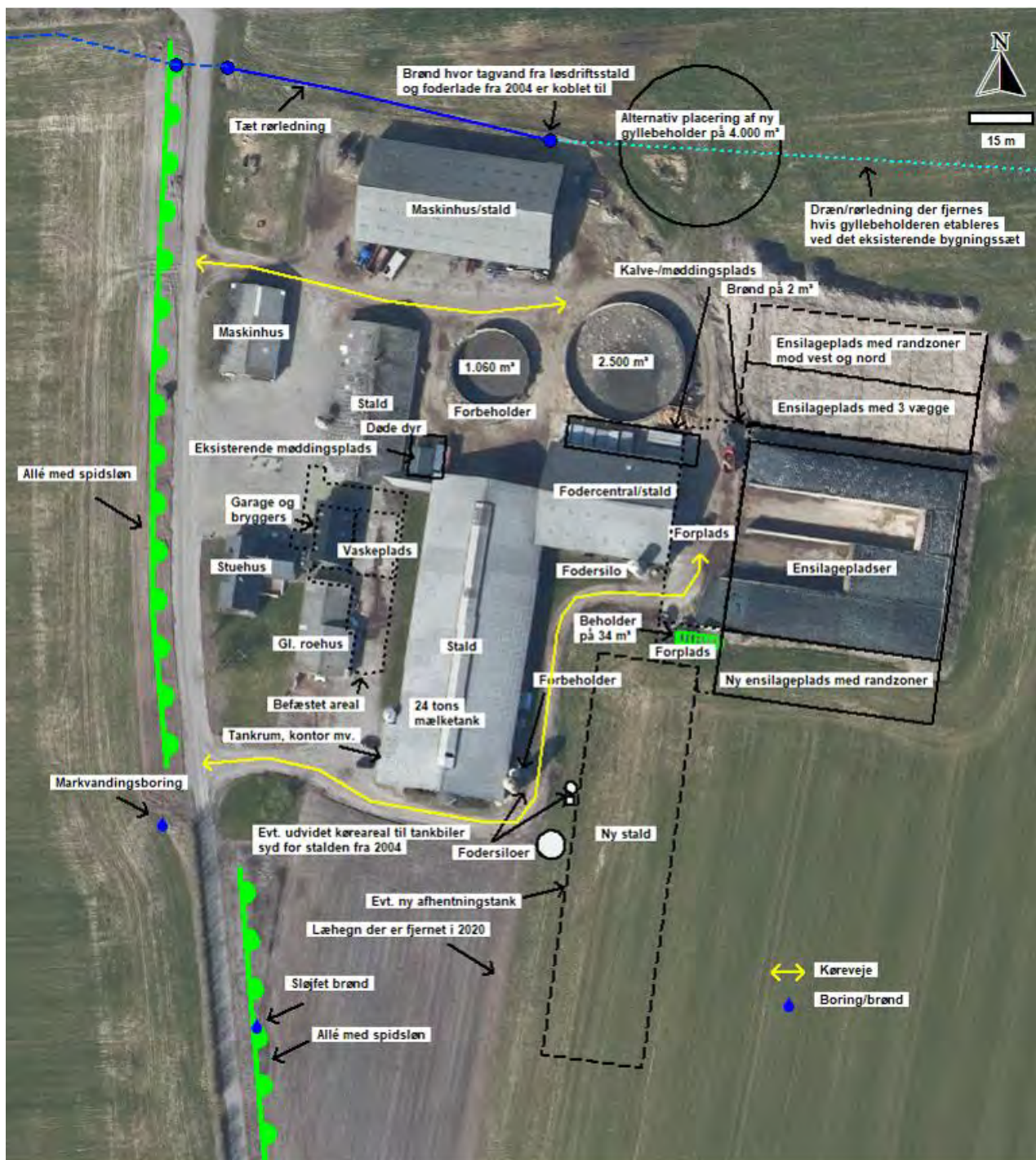
Vilkår 6. Hvis gyllen ikke suges direkte over i gyllevogn med påmonteret læssekran, skal påfyldning af gyllevogn foregå på støbt plads med afløb til opsamlingsbeholder. Pladsen skal rengøres for spild af flydende husdyrgødning umiddelbart efter en periode med daglig påfyldning er afsluttet.

Placering og konstruktion af anlæg

Vilkår 7. Den nye stald skal opføres i materialer og farvevalg som beskrevet i denne miljøgodkendelse.

Vilkår 8. Et markdræn beliggende nord for ensilagepladserne skal opgraves såfremt den nye gyllebeholder etableres på denne placering.

Vilkår 9. Der skal etableres skærmende beplantning omkring gyllebeholderen ved Østermarkvej jf. nedenstående kortudsnit. Beplantningen skal bestå af egns-typiske træer og buske, der skal være karakteristiske for området. Beplantningen skal foretages den førstkomende plantesæson efter etableringen af gyllebeholderen.

Vilkår 10. Såfremt gyllebeholdere forsynes med fast overdækning i form af teltoverdækning, skal teltdugen være grå, eller en anden farve, der på forhånd er accepteret af Aabenraa Kommune.

Lugt

Vilkår 11. Der skal til stadighed opretholdes en god staldhygiejne. Det skal bl.a. sikres at gulve holdes tørre, at gødnings- og foderrester i staldene fjernes, og at fodringssystemer holdes rene.

Øvrige emissioner og gener

Støj

Vilkår 12. Bidraget fra landbruget på Østermarkvej 14, 6230 Røde Kro til det ækvivalente, korrigerede støjniveau i dB(A) må i det åbne land og ved samlet bebyggelse ikke overskride følgende værdier, som angivet i Miljøstyrelsens vejledning nr. 5/1984 "Ekstern støj fra virksomheder":

	Mandag – Fredag Kl. 07.00 – 18.00 Lørdag Kl. 07.00 – 14.00	Mandag – Fredag Kl. 18.00 – 22.00 Lørdag kl. 14.00 – 22.00 Søndag og helligdage Kl. 07.00 – 22.00	Alle dage Kl. 22.00 – 7.00
	dB(A)	dB(A)	dB(A)
Det åbne land	55	45	40
Samlet bebyggelse i landzone	45	40	35

Støjgrænserne må i det åbne land ikke overskrides ved nærmeste nabos uden-dørs opholdsarealer, maks. 15 m fra beboelsen. Støjgrænserne må i samlet bebyggelse og byzone ikke overskrides noget sted i området.

Vilkår 13. Hvis tilsynsmyndigheden, på baggrund af en orienterende støjmåling, finder det nødvendigt, skal den ansvarlige for husdyrbruget dokumentere, at de i vilkår 12 fastsatte støjgrænser overholdes. Tilsynsmyndigheden kan dog kun kræve dette dokumenteret en gang årligt.

Målingerne/beregningerne skal være en "Miljømåling – ekstern støj", og skal udføres af en person eller firma, som findes på Miljøstyrelsens sidste reviderede liste over firmaer/personer, der er godkendte til at udføre "Miljømåling – ekstern støj". Udgifterne til støjmålingen afholdes af husdyrbruget.

Støv, lys og rystelser

Vilkår 14. Driften må ikke medføre væsentlige støv- og lysgener eller gener i form af rystelser udenfor ejendommens eget areal. Dette vurderes af tilsynsmyndigheden.

Skadedyr

Vilkår 15. Der skal på husdyrbruget foretages effektiv fluebekæmpelse som minimum i overensstemmelse med de nyeste fastsatte retningslinjer fra Aarhus Universitet, Institut for Agroøkologi.

Vilkår 16. Opbevaring af foder skal ske på en sådan måde, at der ikke opstår risiko for tilhold af skadedyr (rotter mv.).

Bedste tilgængelige teknik (BAT)

Fast drænet gulv med skraber og ajleafløb

Vilkår 17. I staldafsnit med gulvtypen 'Fast drænet gulv med skraber og ajleafløb' i stalden 'Ny stald' skal der i gangarealet etableres faste, drænedede gulve med skraber.

Vilkår 18. Gulve støbt på stedet skal være dimensioneret med et fald på minimum 1,5 % mod gulvmidte. Præfabrikerede gulve skal have et fald på minimum 1,0 % mod gulvmidte.

Vilkår 19. Gulvet skal være udført med ajleafløb.

Vilkår 20. Lysningsarealet til ajleafløb/gylleopsamling må maksimalt udgøre 5 % af det samlede gangareal i staldafsnit med produktionen 'Fast drænet gulv med skraber og ajleafløb' i stalden 'Ny stald'.

Vilkår 21. Der skal hver dag foretages skrabninger hver anden time.

Vilkår 22. Skraberer skal være forsynet med timer.

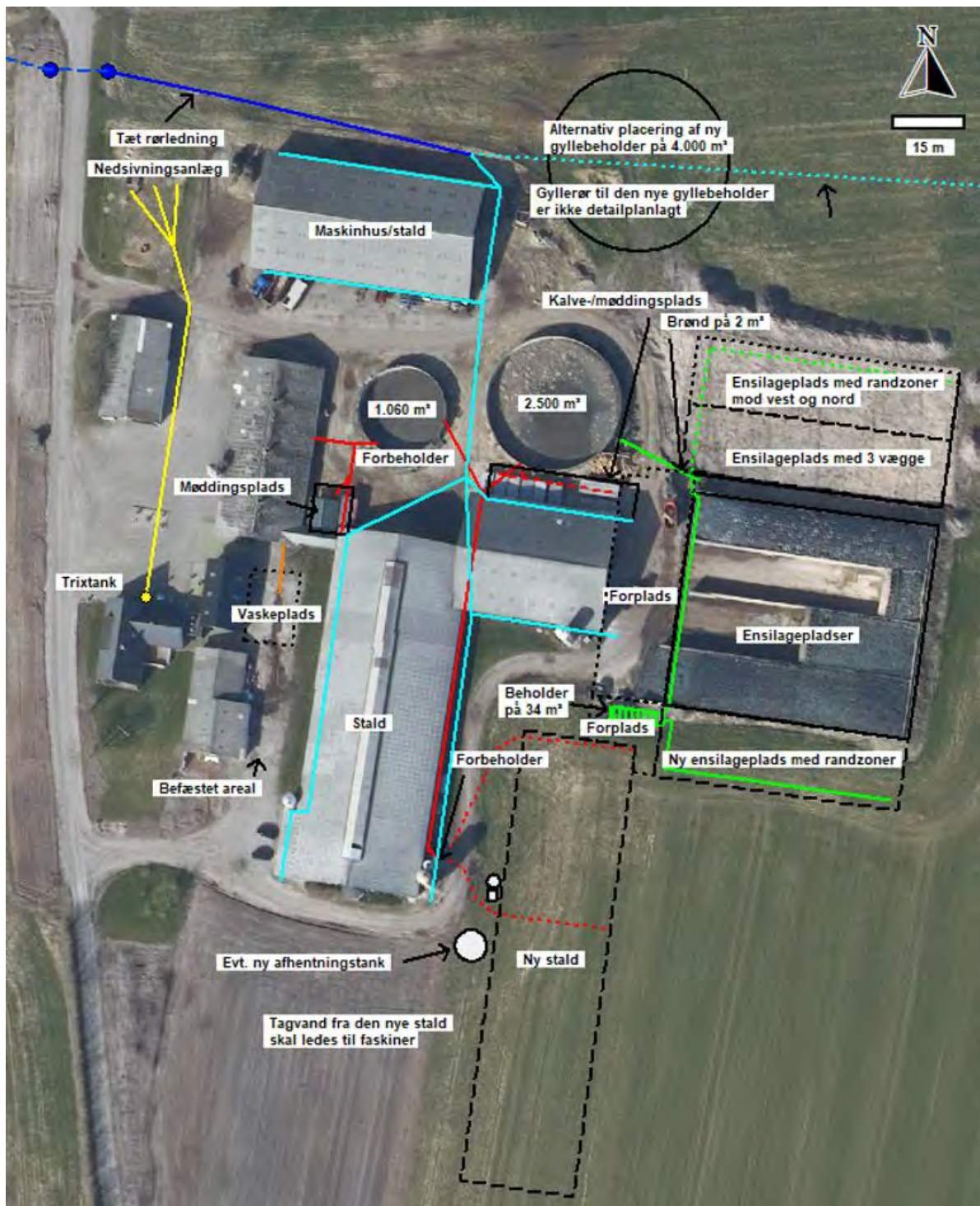
Vilkår 23. Skraberer skal vedligeholdes i overensstemmelse med producentens vejledning. Vejledningen skal opbevares på husdyrbruget.

Jord, grundvand og overfladevand

Spildevand

Vilkår 24. Kemikalier, medicin, foderstoffer m.v., skal opbevares, således at de ikke kan ledes til jord, grundvand eller overfladevand, hvis der måtte ske udslip. Et eventuelt spild af sådanne stoffer med fare for forurening skal straks opsamles.

Vilkår 25. Afledning af spildevand skal foregå som vist på nedenstående kortudsnit.

Vilkår 26. Vask af maskiner og redskaber, hvorfra der kan forekomme gødnings- og sprøjterester, skal foregå på støbt plads med tæt bund og med bortledning af spildevandet til gyllebeholder.

Olie og diesel

Vilkår 27. Der skal på ejendommen altid forefindes egnet materiale til opsamling af olie-spild.

Vilkår 28. Olie og diesel, herunder spildprodukter, skal opbevares i overjordiske beholdere på fast bund uden afløb så spild kan opsamles.

Egenkontrol

Generelt

Vilkår 29. Husdyrbrugets årsproduktion skal kunne dokumenteres ved tilsyn. Kvitteringer for aflevering af farligt affald og andre dokumentationer for vilkårenes overholdelse skal forevises Aabenraa Kommune på forlangende.

Vand- og elforbrug

Vilkår 30. Elforbruget skal mindst registreres en gang årligt. De årlige registreringer af elforbruget skal opbevares i mindst 5 år og forevises på tilsynsmyndighedens forlangende.

Vilkår 31. Vandforbruget til dyreholdet skal registreres mindst en gang årligt. De årlige registreringer af vandforbruget skal opbevares i mindst 5 år og forevises på tilsynsmyndighedens forlangende.

Fast drænet gulv med skraber og ajlefløb

Vilkår 32. Enhver form for driftsstop skal noteres i logbog med angivelse af årsag og varighed.

Vilkår 33. Tilsynsmyndigheden skal underrettes ved driftsstop, der har en varighed af mere end 14 dage.

Vilkår 34. Logbog, servicefaktura, registrering fra datalogger eller lignende, der dokumenterer, at skraberer er i drift og vedligeholdes, skal opbevares på husdyrbruget i mindst fem år og forevises på tilsynsmyndighedens forlangende.

Overdækning af gyllebeholder

Vilkår 35. Der skal føres en logbog for gyllebeholdere med teltoverdækninger, hvori eventuelle skader på teltoverdækningen noteres med angivelse af dato for skaden samt dato for reparation. Logbogen skal opbevares på husdyrbruget i mindst fem år og forevises på tilsynsmyndighedens forlangende.

Beredskabsplan

Vilkår 36. Beredskabsplanen skal opbevares på et kendt og tilgængeligt sted for alle medarbejderne. Den skal ajourføres løbende og minimum 1 gang årligt. Datoen for ajourføringen skal fremgå af planen. Ved ansættelse af udenlandsk arbejdskraft skal beredskabsplanen oversættes til et sprog de forstår. I tilfælde af uheld skal beredskabsplanens forskrifter følges.

Vilkår 37. Beredskabsplanen skal gennemgås med nyansatte når de tiltræder og derefter med de ansatte mindst én gang årligt.

C. Offentlighed og klagevejledning

Annoncering

Ansøgningen om miljøgodkendelse har været offentlig annonceret den 7. september 2021 på Aabenraa Kommunes hjemmeside for at informere offentligheden om ansøgningen og tidligt inddrage denne i beslutningsprocessen.

Grundet ændringer i ansøgningsmaterialet blev der foretaget en fornyet annoncering af ansøgningen om miljøgodkendelse den 17. marts 2022 på Aabenraa Kommunes hjemmeside.

Aabenraa Kommune modtog henvendelser angående anmodning om at få tilsendt ansøgningsmaterialet samt udkast til miljøgodkendelse fra beboerne på følgende adresser:

- Lunderup Markvej 32, 6230 Rødekro
- Lunderup Markvej 36, 6230 Rødekro
- Østermarkvej 3-7, 6230 Rødekro

Naboorientering og partshøring

Et udkast til miljøgodkendelsen blev den 12. april 2022 sendt i høring hos ansøger, naboer og andre berørte, samt til andre, som har anmodet herom. Samtidig blev den lagt på Aabenraa kommunes hjemmeside. Der var en frist på 30 dage til at fremsende kommentarer.

Udkastet til miljøgodkendelsen er blevet sendt til alle beboere der er beliggende inden for den ukorrigerede geneafstand til byzone, da geneafstanden er større end den beregnede lugtkonsekvenszone.

Aabenraa Kommune modtog høringssvar fra Østermarkvej 6, Østermarkvej 3-7 og Østermarkvej 10, alle i 6230 Rødekro. Østermarkvej 6, 3-7 og 10 er ikke matrikulære naboer og er alle beliggende uden for lugtkonsekvensområdet. På denne baggrund vurderer Aabenraa Kommune, at de pågældende adresser ikke skal betragtes som parter i sagen.

De modtagne høringssvar og kommunens bemærkninger hertil er indsat som bilag i afsnit **D "Kommunens Bilag"**.

Annoncering og afgørelse

Den meddelte miljøgodkendelse bliver offentligt annonceret på Aabenraa Kommunes hjemmeside den 3. juni 2022, og afgørelsen bliver fremsendt til de klageberettigede.

Du har ifølge forvaltningslovens² § 9 ret til aktindsigt i alle dokumenter, der vedrører sagen. Eventuel aftale herom skal aftales med Team Miljø's landbrugsgruppe på landbrug@aabenraa.dk.

Klagevejledning

Miljøgodkendelsen kan i medfør af husdyrbrugloven § 76 påklages til Miljø- og Fødevareklagenævnet.

Hvis du ønsker at klage over denne afgørelse, kan du klage til Miljø- og Fødevareklagenævnet. Du klager via Klageportalen, som du finder et link til på forsiden af www.naevne-neshus.dk. Klageportalen ligger på www.borger.dk og www.virk.dk. Du logger på www.borger.dk eller www.virk.dk, ligesom du plejer, typisk med NEM-ID. Klagen sendes

---

² Lovbekendtgørelse nr. 433 af 22. april 2014 Forvaltningsloven

gennem Klageportalen til Aabenraa Kommune, der har truffet afgørelsen. En klage er indgivet, når den er tilgængelig for kommunen i Klageportalen. Når du klager, skal du som privatperson betale et gebyr på kr. 900. For virksomheder og organisationers vedkommende er gebyret på 1.800 kr. Du betaler gebyret med betalingskort i Klageportalen.

Miljø- og Fødevarerklagenævnet skal som udgangspunkt afvise en klage, der kommer uden om Klageportalen, hvis der ikke er særlige grunde til det. Hvis du ønsker at blive fritaget for at bruge Klageportalen, skal du sende en begrundet anmodning til Aabenraa Kommune, der har truffet afgørelse i sagen. Aabenraa Kommune videresender herefter anmodningen til Miljø- og Fødevarerklagenævnet, som træffer afgørelse om, hvorvidt din anmodning kan imødekommes.

Klagefristen udløber 4 uger efter, at afgørelsen er meddelt. Er afgørelsen offentligt bekendtgjort, regnes klagefristen dog altid fra bekendtgørelsen. Hvis klagefristen udløber på en lørdag eller helligdag, forlænges fristen til den følgende hverdag.

Afgørelsen annonceres offentligt den 3. juni 2022 på Aabenraa Kommunes hjemmeside. En eventuel klage skal være modtaget senest den 1. juli 2022, der er dagen for klagefristens udløb.

Aabenraa Kommune kan oplyse, at det af husdyrbrugloven § 81, stk. 1 fremgår, at en klage ikke har opsættende virkning, med mindre Miljø- og Fødevarerklagenævnet bestemmer andet.

Når Aabenraa Kommune modtager en klage, underretter kommunen straks ansøger om klagen.

Afgørelsen kan påklages af:

- Afgørelsens adressat
- Miljøministeren, når væsentlige nationale eller internationale interesser er berørt.
- Enhver, der har en individuel, væsentlig interesse i sagens udfald
- Sundhedsstyrelsen
- Danmarks Fiskeriforening, Ferskvandsfiskeriforeningen for Danmark, Arbejderbevægelsens Erhvervsråd og Forbrugerrådet, alle i henhold til lovens § 85
- Lokale foreninger og organisationer, i henhold til lovens § 86
- Landsdækkende foreninger og organisationer, i henhold til lovens § 87

Søgsmål til prøvelse af afgørelsen skal være anlagt inden 6 måneder efter, at afgørelsen er offentligt bekendtgjort.

Udkastet til miljøgodkendelsen er forud for meddelelse af godkendelsen blevet sendt til ansøger og ansøgers rådgiver, parter, naboer og andre berørte (beboelser der er beliggende inden for det beregnede konsekvensområde for lugtemission, jf. D).

Aabenraa den 3. juni 2022

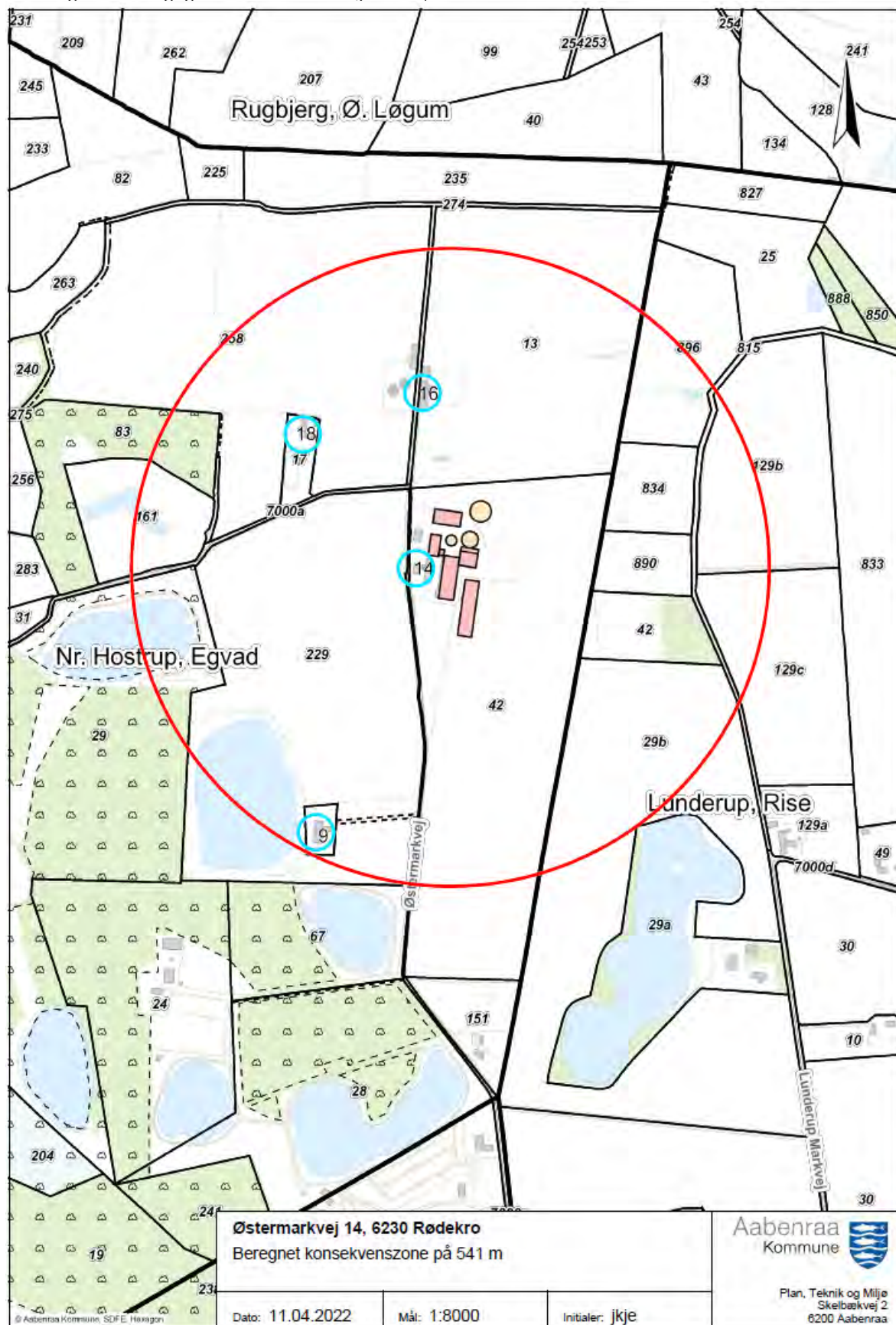
Jon Kjær Jensen
Team Miljø
Byg, Natur & Miljø

Aabenraa Kommune
Skelbækvej 2, 6200 Aabenraa

D. Kommunens bilag

Lugtkonsekvenszonen

Aabenraa Kommune har udarbejdet et kort over lugtkonsekvenszonen baseret på den ukorrigerede lugtgeneafstand til byzone på 541,1 m:

DK-5468088 0110 04-03-2022 09:20 SERBARKLUDET 00002

04 MAJ 2022
INDGÆT

BREV PÅ 10 VMANGE,

i HENHOLD TIL BREV FRA DEN
12 APRIL. TILLA DER JEG MIG
HJERVED AT RETTE HENVENDEL
SE.

ANGÅENDE ØSTERMARKVEJ
14 HVOR VI HAR ERFARET
DER SKAL SÆTTES EN TAVL
OP.

VI ER IMOD DET - DELS PÅ
GRUND AF = LYGT FORKVENING

MANGE INSEKTER OG IKKE
MINDEST GRUNDVÆKSTEN
FALDER PÅ HELE VEJEN.

VI HAR FÅET BREVET
FRA ANETTE BEKKE BLÅSEN

SOM DET FREM GÅR - VORES
NABO PÅ ØSTERMARKVEJ.

6 - ER - OSSE IMOD DET
" TILLA JENSEN "

Aabenraa Kommune

VI HÅBER DETTE ER MED
TIL- AT SEEM ME FOR
BLAGET MED.

VENLIGST

EKIL- OG JANE

PETERSEN

ØSTERMARKVEJ 10

6230 RØDE KRO

TLF. 74661924

MOBIL. 61141499.

Aabenraa Kommunes bemærkninger til høringssvar fra Østermarkvej 6 og 10, 6230 Rødekro

Plan, Teknik og Miljø

Miljø

Skelbækvej 2
6200 Aabenraa
Tlf.: 7376 7676

Dato: 19-05-2022
Sagsnr.: 21/4911

Kontakt: Jon Kjær Jensen
Direkte tlf.: 7376 6286
E-mail: jkja@aabenraa.dk

Aabenraa Kommunes bemærkninger til høringssvar modtaget 4. maj 2022

Aabenraa Kommune modtog den 4. maj 2022 jeres høringssvar til udkastet til miljøgodkendelse af husdyrbruget Østermarkvej 14, 6230 Rødekro. I jeres høringssvar nævner I særligt gyllebeholderen, der er ansøgt placeret ca. 350 m nord for jeres bolig. Jeg læser jeres høringssvar således, at I er bekymret for følgende forhold:

1. Lugtgener fra gyllebeholderen
2. Insekter
3. Projektets påvirkning på jeres grundværdi

Lugtgener

I forhold til eventuelle lugtgener forholder det sig således, at lugtgenerne fra en gyllebeholder med flydelag eller teltoverdækning er stærkt begrænsede, med undtagelse af de tidspunkter, hvor der omrøres og udkøres gylle. Da både gyllebeholderen og de øvrige anlæg er beliggende nord for jer, og da den fremherskende vindretning i området er vestlig, vil lugtgenerne være begrænsede. Jævnfør vindrosen i Bilag 1 fra Flyvestation Skrydstrup, der er nærmeste målestation, kommer vinden fra nordlige vindretninger i mindre end 10% af året.

Samtidig skal det bemærkes, at alle lugtgenekriterier er overholdt for det ansøgte.

Insekter

Under normale forhold vil en gyllebeholder med tæt flydelag eller teltoverdækning ikke medføre større fluegener. I ansøgningens miljøkonsekvensrapport afsnit 3.8.5 Skadedyr er fluebekæmpelsen på husdyrbruget beskrevet:

Fluelarver bekæmpes i dybstrøelse om sommeren ca. hver 14. dag. Der vandes med Neppox eller tilsvarende middel. Ved behov bliver der smurt fluemiddel på inventar og malkeroboter for at tåge rasten. Generelt er der ikke problemer med store forekomster af fluer. Det er kommunens vurdering, at forebyggelse- og bekæmpelse af fluer på husdyrbruget lever op til gældende retningslinjer på området.

Projektets påvirkning på jeres grundværdi

Miljø- og Fødevareklagenævnet har tidligere fastslået, at værdiforringelser af nabo-ejendomme ikke vurderes at være en relevant parameter ved behandling af ansøgninger om miljøgodkendelse.

Aabenraa Kommune er således fortsat indstillet på at meddele miljøgodkendelsen af husdyrbruget Østermarkvej 14, 6230 Rødekro. I den forbindelse vil I modtage en kopi af afgørelsen.

Venlig hilsen

Jon Kjær Jensen
Miljøingeniør

Høringssvar fra Rødekro Fiskepark ApS, Østermarkvej 3-7, 6230 Rødekro

Rødekro den 17.05.2022

Klage vedrørende høring af udkast til miljøgodkendelse af husdyrbruget på Østermarkvej 14, 6230 Rødekro. Sagsnr.: 21/4911

Vi ønsker hermed at tilkendegive vores utilfredshed over placeringen af gyllebeholder på matr.nr. 852 med til og frakørsel på Østermarkvej.

Afstanden fra den ønskede gyllebeholder til vores matrikel 124 mjøls er 120 meter, hvorfra vi i 36 år har drevet turist virksomheden Rødekro Fiskepark ApS.

Afstanden fra den kommende gyllebeholder til vore Hytter er kun 400 m. placeringen af gyllebeholderen ville i så fald udelukke vores mulighed for at kunne udvide på denne mark.

Afstanden fra den kommende gyllebeholder til fiskesøen er 200 m,

Lugtgener fra gyllebeholderen er kun beregnet ud fra placeringen på Østermarkvej 14, men denne placering er jo kun landmandens alternative placering. Derfor bør der gøres flere undersøgelser omkring lugtgener fra placeringen Østermarkvej matr.nr. 852.

Placeringen af denne gyllebeholder så tæt på byen er fuldstændig tåbelig, afstanden til nærmeste husstand Østermarkvej 10 er knap 350 m.

Afstand til statsskov under 50 m, hvor der bl.a. tilbydes primitiv overnatning til turister.

Vi anbefaler at placeringen af denne gyllebeholder bliver enten på selve adressen Østermarkvej 14, eller placeres ved først ansøgt med til og frakørsel til Lunderupmarkvej. Her er bundforholdene også bedre, med hensyn til grundvandsstand.

Landmand Søren Wollesen har over for os tilkendegivet, at han også selv er ked at denne placering, men måtte flytte gyllebeholderen fra det ønskede sted på grund af en procedurefejl. Vi ser frem til at fejlen rettes så gyllebeholderen kan placeres på først antagede sted på Lunderupvej.

Hilsen

Anette og Kurt Lassen
Rødekro Fiskepark ApS

Aabenraa Kommunes bemærkninger til høringssvar fra Rødekro Fiskepark ApS, Østermarkvej 3-7, 6230 Rødekro

Rødekro Fiskepark ApS

Plan, Teknik og Miljø

Miljø

Skelbækvej 2
6200 Aabenraa
Tlf.: 7376 7676

Dato: 20-05-2022

Sagsnr.: 21/4911

Kontakt: Jon Kjær Jensen

Direkte tlf.: 7376 6286

E-mail: jkje@aabenraa.dk

Aabenraa Kommunes bemærkninger til høringssvar fra Rødekro Fiskepark ApS

Aabenraa Kommune modtog den 17. maj 2022 jeres høringssvar til udkastet til miljøgodkendelse af husdyrbruget Østermarkvej 14, 6230 Rødekro. Jeres høringssvar forholder sig særligt til gyllebeholderen, der er ansøgt placeret syd for husdyrbruget på matrikel nr. 852 Lunderup, Rise.

I høringssvaret oplister I en række afstande fra gyllebeholderen til henholdsvis matrikelskel mod jeres ejendom, jeres hytter, jeres fiskeø og Østermarkvej 10, 6230 Rødekro mod syd. For samtlige af de nævnte elementer gælder det, at husdyrbrugets afstandskrav er overholdt.

Videre stiller I spørgsmålstegn ved rigtigheden af udmålingen af geneafstandene, idet der ikke tages særskilt udgangspunkt i gyllebeholderen nærmest jer. Det forholder sig således, at samtlige af husdyrbrugets stald- og gødningsopbevaringsanlæg indregnes i lugtgeneberegningerne, og at disse udmåles fra "lugtcentrum". Videre skal det nævnes, at lugtgenerne fra en gyllebeholder med flydelag eller teltoverdækning er stærkt begrænsede. Da gyllebeholderen er beliggende syd-sydøst for Rødekro Fiskepark ApS, og da den fremherskende vindretning i området er vestlig, vil eventuelle lugtgener være begrænsede. Jævnfør vindrosen i Bilag 1 fra Flyvestation Skrydstrup, der er nærmeste målestation, kommer vinden fra sydlige og syd-sydøstlige vindretninger i ca. 10% af året, særligt koncentreret i oktober, november og december, hvor den lave temperatur samtidig bevirker, at lugtemissionen fra husdyrbruget er lav. Samtidig skal det bemærkes, at alle lugtgenekriterier er overholdt for det ansøgte.

Slutteligt anbefaler I en alternativ placering af gyllebeholderen, hvor I vurderer, at jordbundsforholdene er mere passende. I nævner ligeledes, at en procedurefejl umuliggør placeringen. Det skal her bemærkes, at den pågældende placering ikke har indgået i ansøgningsmaterialet til denne miljøgodkendelse. Der er således ikke belæg for, at der skulle være begået procedurefejl i sagsbehandlingen.

Aabenraa Kommune er således fortsat indstillet på at meddele miljøgodkendelse af husdyrbruget Østermarkvej 14, 6230 Rødekro. I den forbindelse vil I modtage en kopi af afgørelsen, ligesom jeres høringssvar og kommunens bemærkninger til dette vil blive indsat i afgørelsen.

Venlig hilsen

Jon Kjær Jensen
Miljøingeniør

Bilag 1: Vindrose for Flyvestation Skrydstrup, uddrag af *Observeret vindhastighed og -retning i Danmark - med klimanormaler 1961-90*, John Cappelen and Bent Jørgensen, DMI

E. Miljøkonsekvensrapport

Ansøger har indsendt en ansøgning om miljøgodkendelse med tilhørende bilag. Miljøkonsekvensrapporten er udarbejdet af Cand. scient. Ulla Refshammer Pallesen, LandboSyd, der har arbejdet med landbrugets miljøforhold i 17 år. Først i den kommunale enhed Sønderborg Områdets Miljøcenter og senere som miljørådgiver i landboforeningen LandboSyd.

Aabenraa Kommune vurderer, at de oplysninger, som ansøger har fremlagt i miljøkonsekvensrapporten, er fuldstændige og af tilstrækkelig høj kvalitet.

Ansøgningsmaterialet, der indeholder miljøkonsekvensrapporten inklusive bilag, er vedlagt som bilag 1 til miljøgodkendelsen.

Ansøgningsskemaet fra husdyrgodkendelse.dk er ikke vedlagt, da resultaterne er indarbejdet i enten miljøkonsekvensrapporten eller i miljøgodkendelsen. Hvis skemaet fra husdyrgodkendelse.dk ønskes tilsendt, kan de fås ved henvendelse til landbrug@aabenraa.dk eller på tlf. 7376 7864.

Jf. husdyrgodkendelsesbekendtgørelsens bilag 1, pkt. F, litra 6, er der ved ansøgninger efter husdyrbruglovens § 16a krav til, at der skal være en beskrivelse af, hvilke metoder der er anvendt til identificering og forudberegning af de væsentlige virkninger på miljøet. Ansøger redegør i miljøkonsekvensrapportens afsnit 1.1 for den anvendte metode og manglende viden. Til udarbejdelse af miljøkonsekvensrapporten, har ansøger benyttet sig af beregningerne i husdyrgodkendelse.dk, hvor emissionsfaktorerne tager afsæt i husdyrgodkendelsesbekendtgørelsens bilag 3.

Aabenraa Kommune vurderer, at metoderne er tilstrækkeligt beskrevet.

Jf. husdyrgodkendelsesbekendtgørelsens bilag 1, pkt. F, litra 10 er der krav om, at der i miljøkonsekvensrapporten skal være en referenceliste med oplysninger om kilderne til de i miljøkonsekvensrapportens indeholdte beskrivelser og vurderinger. Referencelisten fremgår af afsnit 6 i miljøkonsekvensrapporten.

Vedlagte relevante bilag:

Bilag 1: Miljøkonsekvensrapport

Miljøkonsekvensrapport til § 16a

Østermarkvej 14

6230 Rødekro

Ansøgning om udvidelse af kvægbrug efter § 16 a stk. 1

Skema 223696 i Husdyrgodkendelse.dk, version 3

Datablad (A1, A2, A3, A4, A5, E3)

Ansøger og ejer	Søren Wollesen Østermarkvej 14 6230 Rødekro vibseogsoren@wollesgaard.dk
Kontaktperson på husdyrbruget	Søren Wollesen
Husdyrbrugets adresse	Østermarkvej 14 6230 Rødekro
CVR-nummer	17938037
CHR-nummer	47815
Kommune	Aabenraa Kommune
Ejendomsnummer	5800009119
Matrikel-nr.	Matrikel: 42 - Nr. Hostrup, Egvad m.fl.
Andre husdyrbrug drevet af ansøger	Østermarkvej 16, 6230 Rødekro
Biaktiviteter	Ingen biaktiviteter
Ansøgningskema	223696 & scenarieskema 233635 for gyllebeholder i tilknytning til eksisterende bygnings-sæt
Konsulent (D3)	Ulla Refshammer Pallesen LandboSyd, CVR-nr. 25160428 Jens Terp-Nielsens Vej 13, 6200 Aabenraa E-mail: upa@landbosyd.dk Tlf.: 7436 5043 / 6155 8262

Forord / læsevejledning

Denne rapport beskriver de miljømæssige konsekvenser ved det ansøgte projekt på Østermarkvej 14, 6230 Rødekro.

Rapporten er en miljøkonsekvensrapport og behandler de potentielle væsentlige miljøpåvirkninger ved husdyrbrugets produktion og de ansøgte ændringer. Rapporten danner grundlaget for kommunens afgørelse om miljøgodkendelse for husdyrbruget efter Husdyrbrugloven¹

Miljøkonsekvensrapporten dækker alle oplysningskrav efter Husdyrgodkendelsesbekendtgørelsen² og er en videreudvikling af Miljøstyrelsens forslag til en skabelon. Det er valgt at samle beskrivelserne og vurderingerne i samme afsnit. De angivne parenteser med bogstaver og tal henviser til oplysningskravene jf. bilag 1 i bekendtgørelsen. I afsnit, hvor der er behov for at foretage en vurdering af påvirkningen af det omgivende miljø, afsluttes afsnittet med en vurdering heraf. I afsnit hvor der kun står faktuelle oplysninger og der ikke er behov for en vurdering, er dette udeladt.

Tabeller og figurer (skærmdumps fra Husdyrgodkendelse.dk) samt kort tegnet af LandboSyd i AgroGIS er angivet uden kildehenvisning. Øvrige figurer og tabeller er angivet med kildehenvisning.

Til miljøkonsekvensrapporten er der ud over de indsatte bilag sidst i dokumentet indsendt bilag til kommunen i form af regneark for kapacitetsberegning og BAT-beregning. Det antages, at det er tilstrækkeligt at offentliggøre selve miljøkonsekvensrapporten med indbyggede bilag i forbindelse med offentliggørelsen af ansøgningen og miljøgodkendelsen.

---

¹ Bekendtgørelse af lov om husdyrbrug og anvendelse af gødning m.v. LBK nr 520 af 01/05/2019

² Bekendtgørelse om godkendelse og tilladelse m.v. af husdyrbrug BEK nr 2256 af 29/12/2020

Datablad (A1, A2, A3, A4, A5, E3)	1
Forord / læsevejledning	2
1. Indledning	5
1.1 Metode og manglende viden (F6)	5
2. Ikke-teknisk resume (E2, F9)	6
3. Beskrivelse af husdyrbrugets karakteristika og påvirkningerne af det omgivende miljø	8
3.1 Indretning og drift af anlægget (B1, E1a, F1a-c)	8
3.1.1 Produktionsarealer	10
3.1.2 Opbevaring og håndtering af husdyrgødning	13
3.1.3 Drift af anlægget.....	15
3.2 Bygningsmæssige ændringer og anlægsarbejde (B2, E1a, F1b-c, F5a).....	15
3.3 Produktionsmæssig sammenhæng med andre husdyrbrug (A5, B3)	16
3.4 Husdyrbruget og det ansøgte beliggenhed samt generelle afstandskrav (B4, F1a, F4).....	16
3.4.1 Jordarealer og jordbund (F1b-d, F4, F5b).....	21
3.5 Ammoniakemission og -deposition (B5, B4, E1b, F1d).....	23
3.6 Biologisk mangfoldighed/biodiversitet (F4, F1c).....	27
3.7 Lugtemission (B6, B4, E1b).....	30
3.8 Øvrige emissioner og gener (B7, E1b, F1d, F5c, F8)	31
3.8.1 Støj (B7, E1b, F1d, F5c).....	31
3.8.2 Rystelser og vibrationer (B7, E1b, F1d, F5c).....	33
3.8.3 Støv (B7, E1b).....	33
3.8.4 Lyspåvirkning (B7, E1b, F1d, F5c).....	33
3.8.5 Skadedyr (B7, E1b)	33
3.8.6 Transporter (B7, E1b).....	34
3.9 Reststoffer, affald og naturressourcer (B8, E1b, F5b)	35
3.9.1 Døde dyr (B8)	35
3.9.2 Affald (B8, F1d, F5c).....	35
3.9.3 Olie- og kemikalier (B7 og B8).....	37
3.9.4 Råvarer (B7)	37
3.9.5 Energiforbrug (B8, F1c)	38
3.9.6 Vandressourcen og vandforbrug (B8)	39
3.9.7 Spildevand og restvand (B8, F1d, F4).....	40
3.10 Klima (F4, F5f)	41

3.11	<i>Forslag til egenkontrol og vilkår (B7)</i>	42
3.12	<i>BAT-Ammoniakemission (B9, F5g)</i>	42
3.13	<i>Risiko for ulykker og katastrofer (F5d, E1c, F7, F8)</i>	44
3.14	<i>Overvågning (F7)</i>	44
3.15	<i>Andet om befolkningen og menneskers sundhed (F4, F5d)</i>	45
3.16	<i>Kumulative og grænseoverskridende indvirkninger (B10, E1b, F5e)</i>	45
3.17	<i>Alternative løsninger og 0-alternativet (E1d, F2, F3)</i>	45
3.18	<i>Erhvervsmæssig nødvendighed</i>	47
4.	Oplysninger om konsulenten (E3)	47
5.	Konklusion	47
6.	Referenceliste (F10)	48
7.	Bilag	48

1. Indledning

Denne miljøkonsekvensrapport beskriver og vurderer udvidelsen af kvægholdet på Østermarkvej 14. Husdyrbruget har en § 16 b miljøtilladelse efter Husdyrbrugloven fra 7. juni 2018. Godkendelsen er udnyttet.

Der ønskes nu etableret en ny stald ca. 15 m øst for løsdriftsstalden fra 2004 umiddelbart vest for den godkendte, men endnu ikke etablerede sydligste ensilageplads, to nye kalvehytter på den gamle møddingsplads, en ny fodersilo, et påslag til valset korn, en ny drivgang mellem løsdriftsstalden fra 2004 og den nye stald samt en større mælketank. Den nye stald skal indeholde et afsnit til goldkøer og højdrægtige kvier, et kælvningsafsnit, to malkerobotter samt et staldafsnit med 140 sengebåse til køer. Endvidere ønskes mulighed for at etablere en ny gyllebeholder på 4.000 m³ samt en afhentningstank på maks. 99 m³, hvorfra biogasanlæg kan afhente gylle. Gyllebeholderen blev i første omgang ansøgt i tilknytning til det eksisterende staldanlæg på Østermarksvej, idet en landzonetilladelse til en placering af en gyllebeholder i det åbne land på matr. nr. 901 Lunderup, Rise tilhørende ejendommen Hellevadvej 0 var blevet påklaget. Mens ansøgningen om miljøgodkendelse har afventet sagsbehandling i kommunen, har Planklagenævnet ophævet landzonetilladelsen til den ansøgt gyllebeholder i det åbne land. Ansøger har haft kontakt til klager over landzonetilladelsen, og der peges nu i stedet på en placering af gyllebeholderne på matr. nr. 852 af Lunderup, Rise tilhørende Østermarkvej 14.

Grunden til, at en ny gyllebeholder ikke ønskes placeret i forbindelse med det eksisterende bygnings sæt på Østermarkvej 14 er, at husdyrbruget har en stor del af udbringningsarealerne beliggende umiddelbart vest og nord for Rødekro (godt 97 ha). Da der endvidere forventes leveret gylle til biogasanlæg og dermed modtages afgasset biomasse retur, giver det god mening at placere gyllebeholderen i det åbne land i tilknytning til udbringningsarealerne, så der spares transport.

Skulle placeringen af gyllebeholderen påklages, ansøges som alternativ om en placering af gyllebeholderen i tilknytning til det eksisterende bygnings sæt.

Der er primo 2021 anmeldt to nye ensilagepladser umiddelbart nord for de eksisterende ensilagepladser. Ensilagepladserne er på ansøgningstidspunktet ikke etableret.

Miljøkonsekvensrapporten er udarbejdet på baggrund af oplysninger fra Søren Wollesen, som indestår for, at oplysningerne om selve husdyrbruget er korrekte.

1.1 Metode og manglende viden (F6)

Til udarbejdelse af miljøkonsekvensrapporten er beregningerne i Husdyrgodkendelse.dk anvendt. Forudsætningen for beregningen af ammoniak- og lugtemissionen fra stald og lager, tager afsæt i emissionsfaktorerne i Husdyrgodkendelsesbekendtgørelsens bilag 3.

Husdyrgodkendelse.dk beregner lugtgeneafstande ud fra standardiserede kurver udarbejdet på baggrund af OML-beregninger (OML = Operationelle Meteorologiske Luftkvalitetsmodeller). De standardiserede kurver tager udgangspunkt i standardstalde, normal ventilation og standardomgivelser.

Beregningen af ammoniakspredningen og -afsætningen foretages med sprednings- og afsætningsmodeller udarbejdet af Aarhus Universitet (baseret på standardafsætningskurver beregnet med OML-DEP, som er en variant af OML-modellen).

I forhold til drivhusgasemissioner så foreligger der for landbrug ikke præcise redskaber til kvantificering af drivhusgasemissioner, specielt ikke for metan og lattergas. Med hensyn til CO₂-udledning fremlægges resultatet af Arlas klimatjek.

2. Ikke-teknisk resume (E2, F9)

Det er valgt at skrive et læsevenligt resume, der beskriver de væsentligste forhold på husdyrbruget og ændringer som følge af udvidelsen frem for at skrive et resume af de enkelte underpunkter i miljøkonsekvensrapporten.

Husdyrbruget og produktionsomfang

Denne miljøkonsekvensrapport vedrører husdyrbruget på Østermarkvej 14, 6230 Rødekro. Husdyrbrugets lovlige dyrehold er en miljøtilladelse fra 2018 til produktionsarealer til malkekøer, kvier og stude, småkalve herunder mulighed for at holde heste, får og geder på nogle af produktionsarealerne. En del af kvierne fra ca. 1-2 år flyttes til Østermarkvej 16 og tages hjem ca. en måned før kælvning.

Ansøgningen er indsendt for at få mulighed for at bygge en ny stald til køer og kvier, så dyreholdet kan udvides fra de nuværende ca. 250 køer med opdræt til ca. 335 køer med opdræt - fortsat med ca. 72 kvier ca. 1-2 år opstaldet på ansøgers anden ejendom på Østermarkvej 16. Mælketanken udskiftes til en større tank, og der opsættes en ny silo og en mindre beholder til foder i forbindelse med den nye stald. Endvidere etableres eventuelt en ny gyllebeholder på 4.000 m³ samt en nedgravet tank på maksimalt 99 m³, hvor biogasanlæg kan afhente gylle fra. Gyllebeholderen ønskes placeret 1,4 km syd for det eksisterende bygningssæt og ca. 330 m nord for nærmeste naboer ved Rødekro.

Landskabelige forhold

Husdyrbruget ligger knap 2 km nord for Rødekro i et fladt terræn. Husdyrbruget ligger delvis afskærmet af læhegn og øvrig træbevoksning. Husdyrbruget er primært synligt, når man kommer kørende fra syd ad Østermarkvej. Der er etableret en allé med spidsløn ud til Østermarkvej til erstatning af et læhegn syd for staldene, der er fjernet i 2020. Den nye stald mv. kommer til at ligge i tilknytning til de eksisterende bygninger og etableres i samme materialer, farver og maksimale højder som de eksisterende stalde. Den nye gyllebeholder placeres 15 m fra Østermarkvej umiddelbart nord for en mindre granbevoksning, og der plantes træer og buske vest, nord og øst for gyllebeholderen, så gyllebeholderen vil blive afskærmet. Den nye gyllebeholder forventes overdækket med en teldug. Det er muligt, at de eksisterende gyllebeholdere også teltoverdækkes. Teltoverdækninger bliver grå teltoverdækninger. Teltene på Østermarkvej vil ikke blive højere end bygningerne på husdyrbruget, og teltoverdækningen på gyllebeholderen i det åbne land ca. 330 m nord for Rødekro vil komme op i maks. 9,5 m over terræn.

Potentielle gener

Pga. afstanden til nærmeste naboer, samlet bebyggelse og byzone vurderes det, at der ikke vil være væsentlige gener i form af lugt, støj, rystelser, vibrationer, støv eller lysgener.

Beregningerne i ansøgningssystemet Husdyrgodkendelse.dk viser, at lugtgenafstandene overholdes.

Fluer og skadedyr bekæmpes, og døde dyr opbevares på afskærmet afhentningsplads.

Transporter til og fra husdyrbruget sker ad overkørslerne til Østermarkvej. I forhold til naboer vil transporter ikke kunne adskilles fra øvrig trafik på vejene. Trafik reguleres af færdselsreglerne.

Husdyrgødning

Der produceres gylle og dybstrøelse på husdyrbruget. Gylle opbevares i gyllebeholder og dybstrøelse på møddingspladser og i markstak. Fremadrettet benyttes kun den kombinerede plads til kalveytter og mødding som møddingsplads. Det er muligt, at der indgås kontrakt med et biogasanlæg, så alt dybstrøelse og

gylle fremadrettet køres til biogasanlæg, og der modtages afgasset flydende biomasse retur. Udbringning af dybstrøelse og gylle foretages af maskinstation med gødningsspreder, nedfælder og slæbeslanger. En del af gyllen forsures med et mobilt forsuringssystem på gyllevognen inden gyllen udbringes på marken. Hvis der indgås aftale med biogasanlæg om levering af alt gødning til afgangning, vil der efterfølgende kun blive udbragt flydende afgasset biomasse.

Ammoniakdeposition til natur

Der er i Husdyrgodkendelsesbekendtgørelsen fastsat krav til den maksimale mængde ammoniak, som forskellige naturtyper må belastes med.

Ammoniaknedfald kaldes deposition og beregnes som kg ammoniak pr. hektar pr. år. Beregningerne i Husdyrgodkendelse.dk viser, at beskyttelsesniveauerne for ammoniak til kategori 1 og kategori 2 natur overholdes. Kategori 1 og 2 natur er de mest sårbare naturtyper, hvor der er totaldepositionskrav til. Kravene ligger på maksimalt 0,2-1,0 kg ammoniak pr. hektar pr. år. Beregningerne viser, at der maksimalt er 0,1 kg ammoniak pr. hektar pr. år til sådanne naturtyper.

I forhold til kategori 3 natur, som er mindre sårbare heder, moser og overdrev, er der en maksimal forøgelse af ammoniakdepositionen (merdeposition) på 0,3 kg ammoniak pr. hektar pr. år. Til øvrige naturtyper er der en maksimal merdeposition på 0,3 kg ammoniak pr. hektar pr. år. Den almindelige betragtning er, at en merdeposition på 1,0 kg ammoniak pr. hektar pr. år ikke kan medføre en tilstandsændring af et almindeligt naturområde. Det mest restriktive krav, kommunen kan stille til kategori 3 natur, er en maksimalt merdeposition på 1,0 kg ammoniak pr. hektar pr. år.

Anvendelse af BAT

BAT er en forkortelse for "bedste tilgængelige teknik" (på engelsk: "best available techniques"). Da husdyrbruget har en ammoniakfordampning over 750 kg NH₃-N/år, er der krav om at anvende den bedste tilgængelige teknik i forhold til minimering af miljøbelastninger. Der er fastsat krav til maksimal ammoniakemission i forhold til BAT i Husdyrgodkendelsesbekendtgørelsen.

Beregningerne i Husdyrgodkendelse.dk viser, at husdyrbruget overholder BAT.

Alternative løsninger og 0-alternativ

Såfremt ansøgningen om udvidelse med en ny stald mod forventning ikke godkendes, er 0-alternativet, at der ikke bygges en ny stald og gyllebeholder mv. og at dyreholdet ikke udvides.

Af alternative løsninger, som har været overvejet, er forskellige placeringer af den nye stald og gyllebeholder, delvis alternativt staldgulv samt alternative ammoniakreducerende teknologier.

3. Beskrivelse af husdyrbrugets karakteristika og påvirkningerne af det omgivende miljø

I dette kapitel beskrives husdyrbrugets indretning og drift, husdyrbrugets beliggenhed i forhold til omgivelserne, samt husdyrbrugets påvirkning af omgivelserne med hensyn til ammoniak- og lugtmission og -deposition og eventuelle gener i forbindelse med støj, rystelser, vibrationer, støv, lys, skadedyr og transporter. Endvidere beskrives forbrug af naturressourcer og affaldsproduktion.

Hvor det er relevant efterfølges emnerne af en vurdering af det ansørgtes væsentlige direkte og indirekte virkninger i forhold til:

- 1) befolkningen og menneskers sundhed,
- 2) biologisk mangfoldighed med særlig vægt på kategori 1- og 2-natur samt bilag IV-arter,
- 3) jordarealer, jordbund, vand, luft og klima,
- 4) materielle goder, kulturarv og landskabet,
- 5) samspillet mellem to, flere eller alle faktorer efter nr. 1-4 og
- 6) sårbarhed i forhold til risici for større ulykker eller katastrofer som følge af faktorerne efter nr. 1-5.

3.1 Indretning og drift af anlægget (B1, E1a, F1a-c)

Husdyrbrugets bygningssæt ligger samlet på den østlige side af Østermarkvej. Da der skal være et goldko- og kælvningsafsnit i den nye stald, er der behov for, at den nye stald skal ligge i tilknytning til løsdriftsstalden fra 2004, så goldkøer og kælvkvier kan drives mellem de to stalde. For at holde bygningsmassen så samlet som muligt placeres den nye stald øst for løsdriftsstalden fra 2004. Placeringen af drivgangen mellem de to stalde er endnu ikke endelig afklaret.

Som beskrevet i indledningen ansørges om placering af en ny gyllebeholder på matr. nr. 852 af Lunderup, men med en alternativ placering i tilknytning til det eksisterende staldanlæg, såfremt placeringen i det åbne land påklages.

Der ansørges endvidere om mulighed for at teltoverdække samtlige gyllebeholdere – både de to eksisterende og den nye gyllebeholder. Teltoverdækningerne ønskes ikke benyttet som ammoniakreducerende tiltag, men medtages i ansøgningen for at få den visuelle vurdering af teltene, så en senere etablering af teltoverdækningerne ikke udløser tillæg til miljøgodkendelsen.

Med hensyn til nye ensilagepladser, så er der i godkendelsen fra 2018 meddelt tilladelse til en ny plads på 15 m x 55 umiddelbart syd for de eksisterende pladser. I januar 2021 er der endvidere anmeldt to nye ensilagepladser på hver 14 m x 55 m umiddelbart nord for de eksisterende ensilagepladser. Pladserne mod nord er etableret i 2021/2022. Den sydligste plads forventes at blive etableret umiddelbart efter etableringen af den nu ansørgte nye stald, da der skal være plads rundt om den nye stald i forbindelse med byggeriet, og der kun kommer ca. 4 m mellem den nye stald og ensilagepladsen. Foran de nye pladser kommer der forpladser mod vest tilsvarende forpladserne ved de eksisterende ensilagepladser. Da pladserne er eller forventes at blive godkendt inden den nye miljøgodkendelse forventes meddelt, er de ikke indtegnet i Husdyrgodkendelse.dk, men fremgår bl.a. af oversigtskortet i bilag 1.

Vest for maskinhuset, der også benyttes til stald, er der en mindre fold, hvor der går geder.

Bygninger m.v. ses af figur 1 og 2 samt af bilag 1.

Figur 1: Husdyrbrugets stalde, opbevaringsanlæg mv. med alternativ placering af ny gyllebeholder

Figur 2: Husdyrbrugets stalde, opbevaringsanlæg mv. inklusiv ny gyllebeholder i det åbne land

3.1.1 Produktionsarealer

Det følger af Husdyrgodkendelsesbekendtgørelsen, at der skal foretages beregninger for både den ansøgte drift, nudriften og driften for 8 år siden.

Nudrift og 8 års drift

Produktionsarealerne i 8 års drift og nudrift er identiske med de godkendte produktionsarealer i husdyrbrugets § 16 b tilladelse. Produktionsarealerne blev i forbindelse med tilladelsen fra 2018 øget ved etablering af nye produktionsarealer i foderladen og et maskinhus samt ved etablering af en ny kombineret kalve- og møddingsplads.

Produktionsarealerne for 8 års drift og nudriften fremgår af nedenstående tabel 1 og 2.

Stalde og produktioner						
Staldnavn	Staldstørrelse (m ²)	Ventilation	Kildehøjde	Produktion	Antal måneder udegående	Produktionsareal (m ²)
8 års drift						
Dyr i foderlade (udvidet areal i 2018)	706	Naturlig ventilation	3 m	(#364960) Malkekøer, kvier og stude. Dybstrøelse (#364958) Kalve, (under 6 mdr.). Dybstrøelse	0 0	260 43
Gl. løsdriftsstald	612	Naturlig ventilation	3 m	(#364966) Malkekøer, kvier og stude. Sengestald med spalter (kanal, bagskyl eller ringkanal) (#364962) Malkekøer, kvier og stude. Sengestald med spalter (kanal, bagskyl eller ringkanal)	0 0	150 371
Løsdriftsstald fra 2004	1864	Naturlig ventilation	3 m	(#364971) Malkekøer, kvier og stude. Dybstrøelse (#364970) Kalve, (under 6 mdr.). Dybstrøelse (#364969) Malkekøer, kvier og stude. Sengestald med spalter (kanal, bagskyl eller ringkanal)	0 0 0	32 107 1051
Sum						2014

Tabel 1: Stalde, staldstørrelser, ventilationstype og højde, dyre- og gulvtype, udegående dyr og størrelse af produktionsarealer i 8 års drift

Stalde og produktioner						
Staldnavn	Staldstørrelse (m ²)	Ventilation	Kildehøjde	Produktion	Antal måneder udegående	Produktionsareal (m ²)
Nudrift						
Dyr i del af maskinhus (godkendt 2015)	1109	Naturlig ventilation	3 m	(#364954) Malkekøer, kvier og stude. Dybstrøelse	0	279
Dyr i foderlade (udvidet areal i 2018)	706	Naturlig ventilation	3 m	(#364959) Flexgruppe: Alle kvæg, Heste, Får og Geder; Dybstrøelse (#364957) Flexgruppe: Alle kvæg, Heste, Får og Geder; Dybstrøelse	0 0	260 90
Gl. løsdriftsstald	612	Naturlig ventilation	3 m	(#364964) Malkekøer, kvier og stude. Dybstrøelse (#364963) Malkekøer, kvier og stude. Sengestald med spalter (kanal, bagskyl eller ringkanal)	0 0	150 371
Løsdriftsstald fra 2004	1864	Naturlig ventilation	3 m	(#364974) Malkekøer, kvier og stude. Dybstrøelse (#364972) Kalve, (under 6 mdr.). Dybstrøelse (#364968) Malkekøer, kvier og stude. Sengestald med spalter (kanal, bagskyl eller ringkanal)	0 0 0	32 107 1051
Areal til kalvehytter/møddingsplads (2018)	220	Naturlig ventilation	3 m	(#364977) Kalve, (under 6 mdr.). Dybstrøelse	0	100
Sum						2440

Tabel 2: Stalde, staldstørrelser, ventilationstype og højde, dyre- og gulvtype, udegående dyr og størrelse af produktionsarealer i nudrift

Ansøgt drift

Den eneste forskel i forhold til nudriften er, at der etableres en ny stald samt opsættes to nye kalvehytter på den gamle møddingsplads, som ikke længere vil blive anvendt til møddingsplads. Det er muligt at dybstrøelsesarealet i del af maskinhuset bliver reduceret. Det godkendte produktionsareal i maskinhuset beholdes dog i ansøgt drift, da der ikke er taget stilling til om, eller hvor meget produktionsarealet reduceres. Der er også muligt at hele arealet benyttes som syge- aflastningsstald.

Produktionsarealet i den nye stald er opgjort ud fra skitseprojekt fra Velas (se bilag 2) og oplysninger fra ansøger. Der skal gøres opmærksom på, at dybstrøelsesafdelingen bliver ca. 4,3 m kortere end vist på tegningen, og at området ved malkerobotterne og de 10 sengebåse i forbindelse hermed bliver med spalter.

Det er derfor valgt at ansøge om 640 m² produktionsareal med dybstrøelse (areal med dybstrøelse med ædeplads med fast drænet gulv med skraber og ajlefløb) og 1.605 m² produktionsareal med fast drænet gulv med skraber og ajlefløb. For arealet med dybstrøelse med ædeplads med fast drænet gulv med skraber og ajlefløb vurderes det, at det er gulvtypen "Dybstrøelse" i Husdyrgodkendelse.dk, der ligner mest.

Det fast drænede gulv vil blive skrabet minimum hver 2. time med et fast skrabe anlæg. Ved malkerobotterne er der et mindre område med spalter, hvor det ikke er muligt at skrabe den midterste del af gulvet. Området udgør ca. 175 m² produktionsareal. De yderste skrabe anlæg kører i hele staldens længde.

Faste drænede gulve med skrabere blev indført som BAT i forbindelse med Husdyrbrugloven fra 2007. Faste drænede gulve med ajlefløb og skrabere blev medtaget i BAT-byggeblade i 2004 og 2005 og senere i Teknologibladet fra 30. juni 2010. I både byggebladene og Teknologibladet henvises til Farmtest nr. 21 fra 2004. Det fremgår af tegningerne i farmtesten, at både det præfabrikerede drænede gulv i stalden fra Perstrup og fra Thisted-Fjerritslev indeholder områder med spalter i tværgange og på opsamlingspladsen ved malkestalden. Det er ikke beskrevet, at disse områder skrabes.

Så vidt en gammel miljørådgiver erindrer, så regnede man fra staldtegningerne ud, at disse stalde havde ca. 5 % hul ned til gyllekanaler i staldenes gangarealer. Man opfandt derfor i Teknologibladet begrebet "lysningsåbning", og beskrev i Teknologibladet, at der maksimalt må være 5 % lysningsåbning i gangarealerne i stalde med fast drænet gulv med skraber og ajlefløb. I Videnskataloget over kvægstalde (version 5 fra 25/10-2012) er "lysningsåbning" ændret til "lysningsareal". Det må derfor antages, at det mindre område med spalter ved malkerobotterne kan sidestilles med områderne med spalter i Farmtesten, samt at så længe at gangarealet, i den del af stalden der indeholder sengebåse og malkerobotterne, ikke har mere end 5 % lysningsareal, så må gulvet samlet set betragtes som et gulv med fast, drænet gulv med ajlefløb og skraber. Spalterne på begge sider af malkerobotterne vil blive skrabet med det faste skrabe anlæg. Ansøger overvejer at investere i en gyllesuger, der kan køre i det øvrige område med spalter ved malkerobotterne og de 10 sengebåse nord herfor. Dette bør dog ikke være et krav.

Produktionsarealerne i den nye stald er maksimale arealer, idet der vil gå areal fra til inventar, vandkar og foran nakkebommen.

Der etableres også en ny drivgang med fast bund og opkanter i siderne. Drivgangen vil blive rengjort senest 4 timer efter dyr har haft adgang til arealet, og er derfor ikke indtegnet som et nyt staldafsnit. I praksis vil gødning blive fejlet ind på område med spalter i den nye stald.

Stalde og produktioner						
Staldnavn	Staldstørrelse (m ²)	Ventilation	Kildehøjde	Produktion	Antal måneder udegående	Produktionsareal (m ²)
Ansøgt drift						
Dyr i del af maskinhus (godkendt 2015)	1109	Naturlig ventilation	3 m	(#364953) Mælkekøer, kvier og stude. Dybstrøelse	0	279
Dyr i foderlade (udvidet areal i 2018)	706	Naturlig ventilation	3 m	(#364956) Flexgruppe: Alle kvæg, Heste, Får og Geder; Dybstrøelse (#364955) Flexgruppe: Alle kvæg, Heste, Får og Geder; Dybstrøelse	0 0	260 90
Gl. løsdriftsstald	612	Naturlig ventilation	3 m	(#364965) Mælkekøer, kvier og stude. Sengestald med spalter (kanal, bagskyl eller ringkanal)	0	150
				(#364961) Mælkekøer, kvier og stude. Sengestald med spalter (kanal, bagskyl eller ringkanal)	0	371
Løsdriftsstald fra 2004	1864	Naturlig ventilation	3 m	(#364975) Mælkekøer, kvier og stude. Dybstrøelse	0	32
				(#364973) Kalve, (under 6 mdr.). Dybstrøelse	0	107
				(#364967) Mælkekøer, kvier og stude. Sengestald med spalter (kanal, bagskyl eller ringkanal)	0	1051
Areal til kalvehytter/møddingsplads (2018)	220	Naturlig ventilation	3 m	(#364976) Kalve, (under 6 mdr.). Dybstrøelse	0	100
Ny stald	2247	Naturlig ventilation	3 m	(#364979) Flexgruppe: Alle kvæg; Dybstrøelse	0	640
				(#364978) Mælkekøer, kvier og stude. Fast drænet gulv med skraber og ajlefløb	0	1605
Kalvehytter på møddingsplads	80	Naturlig ventilation	3 m	(#389404) Flexgruppe: Alle kvæg, Heste, Får og Geder; Dybstrøelse	0	52
Sum						4737

Tabel 3: Stalde, staldstørrelser, ventilationstype og højde, dyre- og gulvtype, udegående dyr og størrelse af produktionsarealer i ansøgt drift

3.1.2 Opbevaring og håndtering af husdyrgødning

Husdyrbrugets opbevaringsanlæg fremgår af tabel 4.

Som tidligere beskrevet ansøges der om mulighed for at etablere en ny gyllebeholder på 4.000 m³ i det åbne land, og som alternativ – hvis placeringen af gyllebeholderen påklages – i forbindelse med det eksisterende bygnings sæt.

Dybstrøelse fra småkalve og sygebokse mv. lægges på møddingsplads. Dybstrøelse fra stort opdræt og køer udmuges normalt ca. 4 gange om året, og køres direkte ud på marker eller lægges i markstak. Det forventes, at der indgås aftale med et biogasanlæg om at modtage alt gylle og dybstrøelse. For hvert ton dybstrøelse, der afsættes til biogasanlæg, regnes der med, at der modtages ca. 2 ton flydende afgasse biomasse retur, mens der vil blive returberet 1 ton afgasset flydende biomasse for hvert ton gylle leveret.

Udbringning af gylle på bedriftens arealer sker med nedfælder eller slæbeslanger med og uden og SyreN og gyllevogn med kapacitet til 35 m³. Dybstrøelse udbringes med gødningsspreder med kapacitet til 20 m³. Det er en maskinstation, der står for udbringningen af alt husdyrgødning. Det overvejes, om der fremadrettet skal køres ud med gylleudlægger.

Opbevaringslagre				
Navn	Lagertype	Yderligere oplysninger	Bedste tilgængelige opbevaringsteknik	Dimension Areal (m ²)
Ansøgt drift				
Gyllebeholder fra 1986/87 på 1.060 m ³	Flydende			255
Gyllebeholder fra 1999 på 2.500 m ³	Flydende			608
Nyt areal til kalvehytter/Ny møddingsplads	Fast			220
Ny gyllebeholder på 4.000 m ³	Flydende			1000
Nudrift				
Møddingsplads	Fast			80
Gyllebeholder fra 1986/87 på 1.060 m ³	Flydende			255
Gyllebeholder fra 1999 på 2.500 m ³	Flydende			608
Nyt areal til kalvehytter/Ny møddingsplads	Fast			220
8 års drift				
Møddingsplads	Fast			80
Gyllebeholder fra 1986/87 på 1.060 m ³	Flydende			255
Gyllebeholder fra 1999 på 2.500 m ³	Flydende			608

Tabel 4: Oversigt over opbevaringsanlæg

Der forventes et fremtidigt maksimalt dyrehold på ca. 335 malkekøer og opdræt med en ydelse på op til ca. 12.500 kg EKM. Ud over gylle ledes der også regnvand fra kalve-/møddingspladser. Endvidere er der regnet med, at op til 2 måneders nedbør om året kan ende i gyllebeholder.

Der er etableret et udsprinklingsanlæg, så overfladevandet fra ensilagepladserne kan udsprinkles på nærliggende græsarealer, som er ikke-drænede sandjorder. Der vil dog være perioder med vandmættede, oversvømmede, frosne eller snedækkede arealer, hvor vandet fra ensilagepladserne ikke må udsprinkles. Hvis der kommer sne, vil dette blive skrabet af ensilagepladserne, således at det ikke vil give anledning til nævneværdige mængder smeltevand.

Overfladevandet fra ensilagepladserne kan løbe i en beholder på 34 m³, hvorfra det udsprinkles, eller via en pumpebrønd pumpes til gyllebeholderen på 2.500 m³. De nye ensilagepladser kobles til det eksisterende afløbssystem.

I forhold til opbevaring af gylle og overfladevand, benyttes både gyllebeholderne på Østermarkvej 14 og 16. Der er derfor lavet en samlet kapacitetsberegning for husdyrbrugene.

Vandet fra forpladserne til ensilagepladserne løber ud på de omgivende arealer.

Der er fremsendt en kapacitetsberegning til kommunen, der redegør for, hvordan kravet til 9 måneders opbevaringskapacitet overholdes. Inden fuld produktion og levering af husdyrgødning til biogasanlæg skal der indgås en opbevaringsaftale for en mindre mængde gylle/afgasset flydende biomasse (ca. 1.000 m³). Etableres teltoverdækningerne bliver der behov for en mindre opbevaringsaftale.

Vurdering

Det vurderes, at husdyrbrugets opbevaringskapacitet er tilstrækkelig til det forventede dyrehold, samt at opbevaringskravet på minimum 9 måneders opbevaringskapacitet kan opfyldes, når der etableres en ny gyllebeholder på 4.000 m³ og om nødvendigt indgås en opbevaringsaftale, inden dyreholdet kommer op på fuld størrelse. Opbevaringskravet på 9 måneder er et lovkrav og skal opfyldes uanset, hvilke vilkår der eventuelt

stilles i en miljøgodkendelse. Med mulighed for at opbevare 2 måneders nedbør fra ensilagepladserne i gyllebeholder, vurderes husdyrbruget at have sikret, at der ikke opstår situationer, hvor overfladevandet hverken kan udsprinkles eller opbevares.

3.1.3 Drift af anlægget

Driften af husdyrbruget varetages af ansøger, hustru, en elev, en medarbejder og en deltidsmedarbejder. Efter udvidelsen kommer der måske endnu en medarbejder. Driften af husdyrbruget er beskrevet under de følgende punkter i denne rapport, men derudover kan det nævnes, at der er følgende faste procedurer på husdyrbruget:

- I løbet af dagen bliver dyr, anlæg, installationer og materiel holdt under opsyn
- Slidte dele repareres eller udskiftes løbende
- Der registreres dyr i CHR
- Gyllepumpningen overvåges, og det tjekkes først, om der er plads i gyllebeholderen, der pumpes til
- Der føres logbog over flydelagene på gyllebeholderne
- Der er sundhedsrådgivning med dyrlægebesøg hver anden uge
- Der føres journal over antal dyr bortskaffet til DAKA og antal dyr sendt til slagting
- Der føres journal over medicinforbrug
- Serviceeftersyn på malkeanlæg og køletank overholdes
- Indlægssedler for indkøbt foder gemmes. Der udarbejdes foderplaner, og forbruget af foder registreres.
- Opgørelse over ressourceforbruget (brændstof, el, vand og foder) registreres årligt
- Der gennemføres 5-års kontrol af el-installationerne af autoriseret el-installatør
- Slukningsudstyr kontrolleres årligt af Falck
- Der udarbejdes gødningsregnskab og mark/gødningsplaner for bedriften
- Der udarbejdes sprøjteplan og føres sprøjtejournal

Husdyrbruget leverer mælk til Arla, og skal derfor leve op til Arlagårdens omfattende egenkontrolprogram med hensyn til sundhed, hygiejne og dyrevelfærd.

3.2 Bygningsmæssige ændringer og anlægsarbejde (B2, E1a, F1b-c, F5a)

I forhold til materialevalg, farver, højder mv. så forventes den nye stald etableret i samme materialer og farver, som løsdriftsstalden fra 2004, dvs. med åbne sider, grå gardiner, sorte metalplader i gavlene og gråt eternittag. Den nye stald forventes at blive ca. 23,6 m x 95,2 m med 4 m ben og ca. 25 graders taghældning og dermed med kip ca. 9,5 m over terræn. På hver side af stalden kommer der udvendigt foderbord med foderkumme, som bliver overdækket af staldens tag. Drivgangen mellem løsdriftsstalden fra 2004 og den nye stald bliver uden overdækning og med fast gulv med en opkant i siderne.

På den gamle møddingsplads ønskes endvidere godkendt opsætning af to nye kalvehytter på hver 26 m² produktionsareal med dybstrøelse.

Den eksisterende løsdriftsstald er ligeledes ca. 9,5 m i kip og fodercentral og maskinhus er ca. 10,5 m i kip.

Endvidere opsættes en ny kraftfodersilo på den vestlige side af den nye stald ud for afsnittet med malkerobotter. Fodersiloen forventes at blive en 25 ton ufarvet eller gråhvid glasfibersilo på ca. 9 m i højden. Påslaget til

valset korn bliver en mindre kasse på maks. 3 m i højden til maks. 7 m³ valset korn. Påslaget bliver etableret i stål eller gråhvid glasfiber.

Der skal endvidere opstilles en større mælketank. Den eksisterende tank til 24 ton mælk forventes udskiftet til en tank på 40 ton på samme placering og med samme diameter. Højden forventes at blive maks. 10 m. Tanken vil enten blive i rustfri stål, eller beklædt med gråhvide plader.

Gyllebeholderen på 4.000 m³ vil blive etableret med bund, der støbes på stedet samt præfabrikerede side elementer. Sideelementerne vil komme maks. 3 m over terræn, og den eventuelle pvc-dug vil komme op i maks. 9,5 m over terræn. Teltoverdækninger etableres normalt med 20 graders hældning, hvorfor teltoverdækningerne på den største af de eksisterende gyllebeholdere kommer op i maks. 8 m over terræn, hvis denne etableres. Hvis afhentningstanken etableres, bliver det som en nedgravet betontank med betonlåg i terræn eller ganske få centimeter herover.

Pt. ligger der et dræn nord for ensilagepladserne, som starter på samme matrikel længere mod øst. Drænet fjernes, hvis gyllebeholderen etableres i forbindelse med det eksisterende bygnings sæt. Når drænet er gravet op, vil der ikke være dræn inden for 15 m fra den nye gyllebeholder. Der er ingen dræn inden for 15 m fra den nye stald.

De endnu ikke etablerede ensilagepladser etableres dels med sidebegrænsninger og dels med randzoner, med bunde med beton eller asfalt og sider i betonelementer. Det forventes, at der enten vil blive lagt slagger eller nedknust byggemateriale under siloerne. Se punkt 3.4.1. I vestsiden af de nye ensilagepladser kommer der ca. 15 m forplads i samme materialer som siloernes bunde.

Det er muligt, at kørearealet syd for løsdriftsstalden fra 2004 skal udvides, så tankbiler fra biogasanlæg nemmere kan komme rundt, når de har afhentet gylle i afhentningstanken. Etableres afhentningsstanken ikke, vil tankbiler skulle suge gylle op fra omrøretanken ved løsdriftsstaldens sydøstligst hjørne.

Der skal ikke nedrives bygninger. Som beskrevet udskiftes mælketanken med en større tank.

Diverse placeringer af stalde og anlæg m.v. fremgår af oversigtskortet i bilag 1.

3.3 Produktionsmæssig sammenhæng med andre husdyrbrug (A5, B3)

På nuværende tidspunkt består bedriften også af et dyrehold på Østermarkvej 16, hvor der går opdræt. Fremadrettet forventes det, at der skal gå opdræt fra ca. 1 til ca. 2 år på Østermarkvej 16 (ca. 72 stk.). Der flyttes dyr, foder og gylle mellem husdyrbrugene og personale arbejder på begge ejendomme.

Vurdering

Uanset at husdyrbrugene ligger forholdsvis tæt på hinanden og der i dag flyttes dyr, foder og gylle mellem husdyrbrugene kan Østermarkvej 14 og 16 drives adskilt. Det vurderes derfor, at husdyrbrugene ikke er teknisk, forurenings- eller driftsmæssigt forbundne.

3.4 Husdyrbruget og det ansøgte beliggenhed samt generelle afstandskrav (B4, F1a, F4)

Landskab

Husdyrbruget ligger vest for hovedstilstandslinjen på en hedeslette, hvorfor landskabet omkring husdyrbruget er relativt fladt. Området er præget af spredt bebyggelse i form af landbrugsejendomme og enkelt boliger, grusgravssøer samt marker afbrudt af læbælter. I forbindelse med miljøtilladelsen fra 2018 vurderede

kommunen, at der ikke var behov for yderligere afskærmende beplantning, bl.a. pga. at husdyrbruget er afskærmet af eksisterende læhegn. Der er i 2020 fjernet et læhegn syd for det eksisterende bygningsæt og umiddelbart vest for, hvor den nye stald placeres. Læhegnet er derfor med på luftfotos. Til erstatning for læhegnet er der i 2022 etableret en allé med enkeltstående spidsløn ud til Østermarkvej (se bilag 1).

Husdyrbruget er stort set kun synligt fra Østermarksvej, når man kommer kørende fra syd de sidste ca. 600 m op mod husdyrbruget.

Husdyrbruget ligger i landzone uden for lokal- eller kommuneplanlagte områder. Ud fra Plandata.dk³ ligger husdyrbruget – herunder den nye gyllebeholder i det åbne land - uden for områder, der er udpeget som Særlig værdifuldt landbrugsområde, Kulturhistorisk bevaringsværdier, Værdifulde kulturmiljøer, Bevaringsværdigt landskab, Større sammenhængende landskaber, Geologiske bevaringsværdier, Kystnærhedszonen og Kirkebyggelinjer.

Vurdering af landskabelige forhold

Pga. det flade landskab og de eksisterende alle læhegnsbeplantninger i området vurderes der udelukkende at stille vilkår om beplantning i forbindelse med den nye gyllebeholder i det åbne land. Husdyrbruget ligger ikke inden for landskabsudpegninger, hvorfor der af den grund ikke skal tages særlige landskabelige hensyn. Udvidelsen af husdyrbruget vil ikke medføre, at husdyrbrugets synlighed ændres væsentligt. Der bør derfor ikke stilles vilkår om etablering af afskærmende beplantning.

Kulturarv

Husdyrbruget ligger uden for fortidsmindebeskyttelseslinjer.

Der er i nærheden af husdyrbruget fundet en række ikke-fredede fund fra stenalderen og oldtiden (økser, kværnsten, flinteafslag samt en stenalderboplads). Det nærmeste ikke-fredede fund ligger ca. 230 m fra nærmeste bygning/anlæg. Der er derfor en vis risiko for, at der i forbindelse med udgravningen til den nye stald kan stødes på fortidsminder. Der ingen registrerede fund i nærheden af området, hvor den nye gyllebeholder ønskes placeret. De nærmeste registrerede fund er vist på nedenstående kortudsnit. Som det fremgår, er der ingen fredede jord- og stendiger i nærheden af husdyrbruget.

---

³ <http://kort.plandata.dk/spatialmap?>

FUND OG FORTIDSMINDER

MINISTERIET
SLOTS- OG KULTURSTYRELSEN

FORSIDE SØG PÅ KORT SØGNING DOWNLOAD HJÆLP OG INFO

Fredede
 Ikke fredede
 Udstrækning (vejledende)
 Beskyttelseslinier

Andet kulturarv
 Kulturarvsarealer
 Beskyttede sten- og jorddiger
 Fredede bygninger

Administrative grænser
 Kommunegrænser
 Sognegrænser
 Matrikel
 Ansvarsområder

Baggrundskort
 Vejkort
 Topografisk kort
 Luftfoto
 Høje målebordsblade (1842-99)
 Lave målebordsblade (1901-71)

Gennemsigtighed:

Signaturforklaring Adressesøgning Udskriv kort Vis på liste
 Luftfoto © Leica Geosystems Technology A/S

Kort © Styrelsen for Dataforsyning og Effektivisering /

Kontakt | Teknik og tilgængelighed | Privatlivspolitik | Regler for brug

Slots- og Kulturstyrelsen - H.C. Andersens Boulevard 2, 1553 København V

Figur 3: Kortudsnit fra www.kulturarv.dk/fundogfortidsminder/Kort/, Blå cirkler er ikke fredede fund.

I forhold til arkitektonisk arv så skal der ikke ske nedrivning af bygninger, og der ligger ingen fredede bygninger eller bevaringsværdige bygninger, som vil have indkig til husdyrbruget, eller som vi skæmmes af husdyrbrugets udvidelse. Husdyrbruget ligger ligeledes uden for Kirkebyggelinje, Kulturhistorisk bevaringsværdier, Kulturarvsarealer, Bevaringsværdig bebyggelse eller Værdifulde Kulturmiljøer.

Vurdering af kulturarv

Da husdyrbruget ligger uden for fortidsmindebeskyttelseslinjer og kulturudpegninger, kan husdyrbruget ikke påvirke registrerede fortidsminder eller kulturudpegninger negativt.

Der skal i forbindelse med gravearbejde være fokus på, om der kan ligge fortidsminder i jorden. Hvis der stødes på noget, der kunne være et fortidsminde, vil udgravningen blive stoppet med det samme og Haderslev Museum tilkaldt.

Materielle goder

Begrebet materielle goder er et begreb, der ikke benyttes i det daglige sprog. Med materielle goder menes materielle ting og ejendom. Ud fra denne betragtning skal der redegøres for, om ting og ejendomme kan blive væsentligt påvirket af husdyrbruget og dets udvidelse. Som beskrevet i efterfølgende afsnit, overholdes alle afstandskrav.

Vurdering af materielle goder

Med 230 m fra nærmeste bygning/anlæg på husdyrbruget til nærmeste nabobeboelse vurderes husdyrbruget ikke at kunne påvirke naboers materielle ting og ejendomme væsentligt, da der bygges i retning væk fra naboen og i tilknytning til eksisterende bygninger og anlæg.

Afstandskrav

Husdyrbruglovens afstandskrav jf. § 6 overholdes for både den nye stald og den nye gyllebeholder samt de eksisterende stalde og opbevaringsanlæg, idet husdyrbruget ligger mere end 50 m fra:

- eksisterende eller ifølge kommuneplanens rammedel fremtidigt byzone- eller sommerhusområde,
- område i landzone, der i lokalplan er udlagt til boligformål, blandet bolig- og erhvervsformål eller til offentlige formål med henblik på beboelse, institutioner, rekreative formål og lign.,
- en nabobeboelse

Husdyrbrugets placering i forhold til ovenstående områder fremgår af figur 4 og tabel 5.

I tabellerne herunder er afstande jf. Husdyrbruglovens § 8 vist:

Nærmeste vandløb - Vandløb og søer over 100 kvm		
Type	Navn	Afstand [m]
Driftsbygning	Kraftfodersilo	447
Staldbygning	El. landbrugsstald	371
Gødningslager	Gyllebeholder fra 1986/87 på 1.050 m ³	307

Nærmeste § 3 udpegede vandhul - Vandløb og søer over 100 kvm		
Type	Navn	Afstand [m]
Driftsbygning	Kraftfodersilo	462
Staldbygning	Dyr i del af maskerhus (godkendt 2015)	342
Gødningslager	Gyllebeholder fra 1999 på 2.500 m ³	357

Nærmeste naboskel (Østermarkvej 16, øjet) - Naboskel		
Type	Navn	Afstand [m]
Driftsbygning	Kraftfodersilo	196
Staldbygning	Dyr i del af maskerhus (godkendt 2015)	57
Gødningslager	Gyllebeholder fra 1999 på 2.500 m ³	85

Nærmeste nabobeboelse - Nabobeboelse		
Type	Navn	Afstand [m]
Driftsbygning	Kraftfodersilo	351
Staldbygning	Dyr i del af maskerhus (godkendt 2015)	198
Gødningslager	Gyllebeholder fra 1999 på 2.500 m ³	243

Tabel 5: Afstande jf. Husdyrbruglovens § 8 stk. 1

Nærmeste boring - Vandforsyningsanlæg (ikke almen)		
Type	Navn	Afstand [m]
Driftsbjerring	Påslag til valset korn	91
Staldbjerring	Løndriftsstald fra 2004	54
Gødningsslager	Gyllebeholder fra 1986/87 på 1.060 m ³	122

Nærmeste vandværksboring - Vandforsyningsanlæg (almen)		
Type	Navn	Afstand [m]
Driftsbjerring	Påslag til valset korn	2906
Staldbjerring	Ny stald	2844
Gødningsslager	Ny gyllebeholder på 4.000 m ³	1592

Nærmeste vej - Offentlig vej og privat fællesvej		
Type	Navn	Afstand [m]
Driftsbjerring	Påslag til valset korn	102
Staldbjerring	Ny stald	72
Gødningsslager	Ny areal til køleshytter/ny møddingsplads	169

Stuehus - Beboelse på samme ejendom		
Type	Navn	Afstand [m]
Driftsbjerring	Kraftlodenside	76
Staldbjerring	Gl. løndriftsstald	26
Gødningsslager	Gyllebeholder fra 1986/87 på 1.060 m ³	59

Nærmeste levnedsmiddelvirksomhed? - Levnedsmiddelvirksomhed		
Type	Navn	Afstand [m]
Driftsbjerring	Påslag til valset korn	2813
Staldbjerring	Ny stald	2750
Gødningsslager	Ny gyllebeholder på 4.000 m ³	1388

Nærmeste dræn - Vandløb og søer over 100 kvm		
Type	Navn	Afstand [m]
Driftsbjerring	Kraftlodenside	885
Staldbjerring	Dyr i del af maskinhus (godkendt 2015)	38
Gødningsslager	Gyllebeholder fra 1986/87 på 1.060 m ³	85

Nærmeste sø (gyllebeholder åbent land) - Vandløb og søer over 100 kvm		
Type	Navn	Afstand [m]
Driftsbjerring	Påslag til valset korn	1291
Staldbjerring	Ny stald	1229
Gødningsslager	Ny gyllebeholder på 4.000 m ³	244

Nærmeste naboskel (gyllebeholder åbent land) - Naboskel		
Type	Navn	Afstand [m]
Driftsbjerring	Påslag til valset korn	1569
Staldbjerring	Ny stald	1506
Gødningsslager	Ny gyllebeholder på 4.000 m ³	39

Nærmeste vej (gyllebeholder åbent land) - Offentlig vej og privat fællesvej		
Type	Navn	Afstand [m]
Driftsbjerring	Påslag til valset korn	1521
Staldbjerring	Ny stald	1458
Gødningsslager	Ny gyllebeholder på 4.000 m ³	55

Tabel 5: Afstande jf. Husdyrbruglovens § 8 stk. 1 - fortsat

Afstandskravene til vandløb (herunder dræn) og søer større end 100 m², offentlig vej og privat fællesvej, og beboelse på samme ejendom er 15 m - afstandskravene til vandforsyningsanlæg, der ikke er til almen vandforsyning og til levnedsmiddelvirksomhed er på 25 m - afstandskrav til naboskel er på 30 m og afstandskrav til vandforsyningsanlæg til almen vandforsyning er på 50 m. Husdyrgodkendelse.dk opgiver afstanden fra nærmeste stald eller lager i forhold til de forskellige udpegninger (markører).

På kortudsnittet herunder er vist nærmeste vandløb, vandhul, naboskel, ikke almene vandboring (egen markvandingsboring), offentlig vej (Østermarkvej) og beboelsen på ejendommen. Nærmeste levnedsmiddelvirksomhed, og vandværksboring ligger så langt væk, at de nærmeste øvrige punkter ikke ville kunne ses ordentligt på kortudsnittet, hvis alle punkter skulle vises.

Som det fremgår af tabellerne over afstande overholdes alle afstandskrav.

Figur 4: Kortudsnit over afstande med alternativ placering af gyllebeholder

Byggelinjer og andre beskyttelseslinjer mv.

Den nye stald og gyllebeholder ligger uden for kystnærhedszonen, sø- og åbeskyttelseslinjer, skovbyggelinjer samt kirkebyggelinjer.

Vurdering af afstandskrav og byggelinjer mv.

Da alle afstandskrav overholdes, og husdyrbruget ligger uden for alle bygge- og beskyttelseslinjer er der ikke behov for en nærmere vurdering.

3.4.1 Jordarealer og jordbund (F1b-d, F4, F5b)

Alle stalde, kanaler, omrøretanke, gyllerør og gyllebeholdere er og bliver udført i tætte og stabile materialer

Der er i forbindelse med den eksisterende foderlade og de eksisterende ensilagepladser benyttet slagge til bundsikring. Slaggen er udlagt i overensstemmelse med tilladelse fra Aabenraa Kommune. Slagge, som er

et affaldsprodukt fra affaldsforbrændingsanlæg, er et meget stabilt materiale, som kan erstatte andre råstoffer som fx sand og grus.

Da arealet, hvor den nye stald etableres, stort set er plant, er der primært muldlaget, der skal rømmes af. Den nye stald forventes etableret i ca. kote 44 tilsvarende de eksisterende stalde.

I forbindelse med etableringen af ensilagepladserne er der behov for at benytte fyldmateriale for at få etableret pladserne med det korrekte fald. Der forventes udlagt slagge eller knust bygningsaffald. Det er leverandøren af slagge eller knust bygningsaffald, der kommer til at stå for ansøgningen om tilladelse til udlægningen. Det er en forudsætning, at der opnås tilladelse. Alternativt vil der blive benyttet sand eller grus.

Arealet hvor der i dag er udlagt slagge, er kortlagt på vidensniveau 2 og fremgår af bl.a. kortlag på Danmarks Miljøportal. De nye arealer med slagge eller andet affald vil ligeledes blive kortlagt.

Herudover er der ikke registreret jordforurening i forbindelse med husdyrbrugets bygninger, anlæg, kørearealer og tilstødende arealer.

Hvis det viser sig, at der bliver behov for opfyld under den nye stald, og det vælges at benytte slagge eller nedknust bygningsaffald, vil der blive ansøgt om tilladelse hertil. Da der allerede er benyttet slagge i forbindelse med eksisterende og kommende byggeri, antages det, at det er uden betydning, om der udlægges slagge eller lignende under den nye stald i forhold til at vurdere konsekvenserne.

Overskudjord fra udgravningen til den nye stald forventes lagt i lavninger på markarealer i en højde af maksimalt ½ m.

De nye arealer, der inddrages til stald, gyllebeholder mv. er i dag dyrket mark. Hvis bygninger og anlæg, på steder hvor der er udlagt slagge, senere fjernes, skal slaggen opgraves og håndteres som affald. Øvrige arealer vil efter fjernelse af stalde og anlæg umiddelbart kunne benyttes til fx dyrkning af afgrøder.

Husdyrbruget ligger inden for et område, der ifølge Region SydDanmark er et graveområde for sand, grus og sten. Udvidelse af eksisterende landbrug kan ske uden inddragelse af regionen.

Vurdering

Da stalde, kanaler, omrøretanke, gyllerør og gyllebeholdere er og bliver udført i tætte og stabile materialer, vurderes det, at der fra selve husdyrbruget ikke ved normal drift kan ske væsentlige direkte eller indirekte påvirkninger af jordarealer eller jordbund.

Slagge er og bliver udlagt i overensstemmelse med særskilt tilladelse. Alt slagge ligger således under tæt belægning (gulv eller ensilageplads) og over grundvandsspejlet, og det nye slagge eller knust bygningsaffald vil blive udlagt på samme vis. Der er mere end 30 m til nærmeste boring med krav om drikkevandskvalitet fra nuværende og kommende udlæg af slagge.

Slagge vurderes således ikke at kunne give anledning til væsentlig forurening, når det håndteres og udlægges i overensstemmelse med tilladelse.

I forhold til råstofgraveområdet udgør husdyrbrugets kun en mindre andel af graveområdet både før og efter udvidelsen. Vil man på et senere tidspunkt udnytte sand, grus eller sten i undergrunden, kan dette ske efter nedrivningen af husdyrbruget og bortgravning og fjernelse af slaggen.

3.5 Ammoniakemission og -deposition (B5, B4, E1b, F1d)

Ud fra oplysningerne om størrelsen af produktionsarealerne, dyre- og gulvtype i ansøgt drift, nudrift og 8-års drift samt evt. oplysninger om miljøteknologier beregnes husdyrbrugets ammoniakemission i de tre drifter.

Ammoniakemissionen fra stalde og opbevaringslagre fremgår af tabel 6. Den totale ammoniakemission fra husdyrbruget er i ansøgt drift på 5.343,7 kg NH₃-N/år, med en meremission på 2.439,8 kg NH₃-N/år i forhold til nudrift og en merdeposition i forhold til 8 års drift på 2.785,2 kg NH₃-N/år.

Drifttype:	Ammoniakemission fra staldafsnit (kg NH ₃ -N/år)	Ammoniakemission fra lagre (kg NH ₃ -N/år)	Ammoniakemission fra husdyrbruget (kg NH ₃ -N/år)
Ansøgt drift	4562,3	781,4	5343,7
Nudrift	2504,6	399,3	2903,9
8 års-drift	2194,7	363,3	2558,0

Tabel 6: Ammoniakemission fra staldafsnit, opbevaringslagre og totalt fra husdyrbruget

Forskellen på merdepositionen mellem 8 års drift og nudrift skyldes inddragelsen af en del af arealet i maskinhuset til produktionsareal, udvidelsen af produktionsarealet i foderladen samt etableringen af pladsen til kalvehytter/møddingsplads.

Husdyrbrugets ammoniakemission må ikke give anledning til væsentlige påvirkninger af naturområder, der er beskyttede af europæisk lovgivning (Natura 2000 områder). Der må heller ikke ske påvirkning af naturområder, der er beskyttet af dansk lovgivning, eller som kan være leve- eller ynglelokaliteter for særligt beskyttede dyrearter (bilag IV-arter).

Husdyrgodkendelsesbekendtgørelsen kategoriserer naturen i kategori 1, 2 og 3 natur og fastsætter beskyttelsesniveauer, som fremgår af tabel 7

Naturområder i nærheden af husdyrbruget er udpeget i Husdyrgodkendelse.dk og fremgår af figur 5 og 6, og beregningerne af ammoniak til disse områder fremgår af tabel 8.

Ammoniakfølsom natur	Beskrivelse	Krav
Kategori 1	Ammoniakfølsomme Natura 2000-naturtyper uanset størrelse jf. bilag 3 pkt. D i bekendtgørelse om godkendelse og tilladelse m.v. af husdyrbrug hvis de er beliggende inden for et Natura 2000 område og er omfattet af udpegningsgrundlaget og kortlagt, samt heder og overdrev inden for et Natura 2000 område som er omfattet af § 3 i NBL4 (dvs. større end 2.500 m ²)	Max. Totaldeposition (stald og lagre) afhængig af antal husdyrbrug i nærheden*): 0,2 kg N/ha/år ved > 1 husdyrbrug 0,4 kg N/ha/år ved 1 husdyrbrug 0,7 kg N/ha ved 0 husdyrbrug.
Kategori 2	Ammoniakfølsomme naturtyper som ligger udenfor Natura 2000 område: højmoser, lobeliesøer, heder der i sig selv er større end 10 ha og omfattet af § 3 i NBL og overdrev der i sig selv er større end 2,5 ha og omfattet af § 3 i NBL.	Max. totaldeposition på 1,0 kg N/ha pr. år.
Kategori 3	Ammoniakfølsomme naturtyper der ikke er omfattet af kategori 1 og 2 og som ligger uden for Natura 2000 område i form af heder, moser og overdrev der er omfattet af § 3 i NBL samt ammoniakfølsomme skove. For at være ammoniakfølsom skal skove være større end 0,5 ha og mere end 20 m bred og bevokset med træer, der danner eller inden	Kommunen vurderer konkret, om der skal fastsættes vilkår om max. merdeposition, og hvad det nødvendige krav til max. deposition skal være. Kravet må dog ikke være under en max. merdeposition på 1,0 kg N/ha pr. år

⁴ Bekendtgørelse af lov om naturbeskyttelse LBK nr 1986 af 27/010/2021

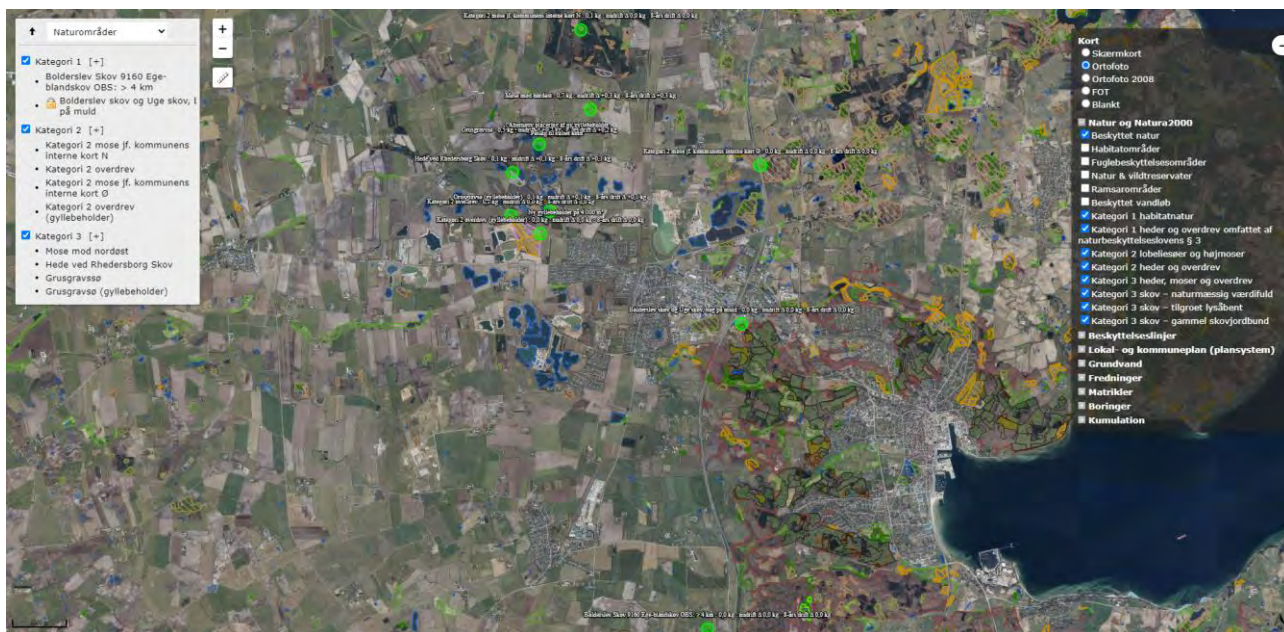

	<p>for et rimeligt tidsrum vil danne en sluttet skov af højstammede træer og</p> <p>1) hvor der har været skov på arealet i lang tid (i størrelsesorden mere end ca. 200 år), så der er tale om gammel »skovjordbund«,</p> <p>2) hvor skoven er groet frem af sig selv på et naturareal, fx tidligere hede, mose eller overdrev, så jordbunden ikke har været dyrket mark inden for en periode svarende til perioden for gammel »skovjordbund« (dvs. i størrelsesorden mere end ca. 200 år), eller</p> <p>3) hvor der i skoven er forekomst af naturskovindikerende eller gammelsskovsarter, som er medtaget på listen "Arter, der er brugt ved prioritering af naturmæssigt særligt værdifulde skove omfattet af § 25 i lov om skove" og arterne har væsentlig, definerende betydning for skovens naturværdi.</p>	
<p>Beskyttede naturtyper der ikke hører under Kategori 1-3, men som efter en konkret vurdering, er ammoniak-følsomme.</p>	<p>Kan fx være enge, strandenge og søer</p>	
<p>* Antallet af husdyrbrug ud over det ansøgte opgøres på følgende måde (kumulationsmodel):</p> <p>Antal husdyrbrug med en emission på mere end 150 kg NH3-N pr. år indenfor 200 m</p> <p>Antal husdyrbrug med en emission på mere end 450 kg NH3-N pr. år indenfor 200-300 m</p> <p>Antal husdyrbrug med en emission på mere end 750 kg NH3-N pr. år indenfor 300-500 m</p> <p>Antal husdyrbrug med en emission på mere end 1.500 kg NH3-N pr. år indenfor 500-1.000 m</p> <p>Antal husdyrbrug med en emission på mere end 5.000 kg NH3-N pr. år indenfor 1.000-2.500 m</p>		

Tabel 7: Krav til maksimal total- og merdeposition af ammoniak

Figur 5: Husdyrbrugets placering i forhold til de nærmeste naturområder

Figur 6: Husdyrbrugets placering i forhold til naturområder i større afstand fra husdyrbruget

Navn:	Kategori:	Opretter:	Kumulation:	Ruhed natur:	Merdeposition (kg N/ha/år):		Totaldeposition (kg N/ha/år):
					8-års drift	Nudrift:	
Grusgravsø (gyllebeholder)	Kategori 3	Ansøger	0	V	0,1	0,1	0,1
Kategori 2 overdrev (gyllebeholder)	Kategori 2	Ansøger	0	Bn	0,0	0,0	0,0
Bolderslev skov og Uge skov, bøg på muld	Kategori 1	Sagsbehandler	0	S	0,0	0,0	0,0
Kategori 2 mose jf. kommunens interne kort Ø	Kategori 2	Ansøger	0	Mk	0,0	0,0	0,0
Kategori 2 overdrev	Kategori 2	Ansøger	0	Mk	0,0	0,0	0,1
Grusgravssø	Kategori 3	Ansøger	0	V	0,2	0,2	0,5
Kategori 2 mose jf. kommunens interne kort N	Kategori 2	Ansøger	0	Mk	0,0	0,0	0,1
Hede ved Rhedersborg Skov	Kategori 3	Ansøger	0	Bn	0,1	0,1	0,1
Bolderslev Skov 9160 Egeblandskov OBS: > 4 km	Kategori 1	Ansøger	0	S	0,0	0,0	0,0
Mose mod nordøst	Kategori 3	Ansøger	0	S	0,3	0,3	0,7

Tabel 8: Total og merdeposition af ammoniak til udpegede naturområder

Kategori 1 natur

Det nærmeste kategori 1 naturområde er et areal med ege-blandskov i Natura 2000 habitatområdet Bolderslev Skov og Uge Skov (Natura 2000 område nr. 96 og habitatområde nr. 85), der ligger 4-5 km sydøst for husdyrbruget.

Ammoniaktotaldepositionen til naturområdet beregnes til 0,0 kg N/ha/år. Husdyrgodkendelse.dk understøtter ikke beregninger længere væk end 4 km fra husdyrbruget og vil altid vise 0,0 kg N/ha/år, når afstanden er større end 4 km (kun den nye gyllebeholder i åbent land ligger mindre end 4 km fra naturpunktet).

Da totaldepositionen til kategori 1 naturen er på 0,0 kg N/ha/år, er det ikke relevant at se på kumulation i forhold til ammoniakdeposition fra andre husdyrbrug til naturpunktet, hvorfor der ikke er brugt tid på at finde ud af, hvor stor ammoniakemission der er fra husdyrbrug inden for en radius af 2,5 km af den nærmeste kategori 1 natur.

Husdyrgodkendelsesbekendtgørelsens mest restriktive totaldepositionskrav til kategori 2 natur på 0,2 kg N/ha/år overholdes således.

Kategori 2 natur

Den nærmeste kategori 2 natur er ifølge Husdyrgodkendelse.dk et overdrev knap 2 km sydsydvest for husdyrbruget. Ifølge Aabenraa Kommunes interne kort ligger der desuden to andre kategori 2 moser inden for 4 km fra husdyrbruget. Dels en mindre mose i den nordlige del af Rugbjerg Skov ca. 2 km nordnordøst for husdyrbruget og dels en mose ved Andholm umiddelbart øst for motorvejen knap 4 km øst for husdyrbruget.

Mosen i Rugbjerg Skov er ifølge Naturdata på Danmarks Miljøportal i forbindelse med besigtigelse d. 19/4-2012 angivet som højmose men ved besigtigelse d. 4/9-2019 angivet med undertype højmose og hængesæk, men tilstandsvurderet som hængesæk. Mosen mod øst, som ligger øst for motorvejen, er ifølge Naturdata på Danmarks Miljøportal i forbindelse med besigtigelse d. 16/6-2010 angivet som nedbrudt højmose.

Det fremgår af tabel 8, at totaldepositionen til de tre naturarealer er på maksimalt 0,1 kg N/ha/år, hvorfor Husdyrgodkendelsesbekendtgørelsens totaldepositionskrav til kategori 2 natur på maksimalt 1,0 kg N/ha/år overholdes. Da totaldepositionskravet overholdes, er der ikke brugt ressourcer på at afklare, om kommunens registrering af de to moser, der ikke fremgår af kortlaget i Husdyrgodkendels.dk, reelt er kategori 2 natur.

Kategori 3 natur og § 3 områder

De nærmeste kategori 3 naturområder er en mose godt 700 m nordøst for husdyrbruget samt en hede ca. 1,2 km sydvest for husdyrbruget. Dele af mosen er endvidere registreret som kategori 3 skov – tilgroet lysåbent.

Der er også foretaget ammoniakdepositionsregning til de nærmeste søer, der er grusgravssøer, da disse er beskyttet af Naturbeskyttelsesloven.

Det fremgår af tabel 8, at merdepositionen til naturarealerne er på maksimalt 0,3 kg N/ha/år. Den almindelige betragtning er, at en merdeposition på 1,0 kg N/ha/år ikke kan medføre en tilstandsændring af et almindeligt § 3 naturområde. Det mest restriktive krav, kommunen kan stille til kategori 3 natur, er maksimalt 1 kg N/ha/år i merdeposition.

Med en maksimal merdeposition i både nudrift og 8 års drift overholdes dette krav således.

Der er ikke udspecificeret tålegrænser for alle naturtyper. DCE under Aarhus Universitet har fastsat empirisk baserede tålegrænser for forskellige naturtyper (se tabel 9 herunder).

Tabel 2. Empirisk baserede tålegrænser for naturbeskyttelseslovens terrestriske naturtyper samt for klit, løv- og nåleskov baseret på de seneste anbefalinger fra UNECE, 2011.

Naturtype	Tålegrænse	Differentiering
Overdrev	10-25	¹ sure overdrev 10-15, kalkholdige overdrev 15-25
Klit	8-20	grå klit og grønsværklit 8-15, øvrig klit 10-20
Hede	10-20	der kan være klit kortlagt som § 3 hede
Fersk eng	15-25	^{1,2}
Strandeng	30-40	^{1,2}
Mose (og kær)	5-30	højmoser 5-10, hængesæk, tørvelavninger 10-15, fattigkær og hedemoser 10-20, kalkrige moser og væld, rigkær 15-30
Løvskov	10-20	Skovbevoksede tørvemoser 10-15
Nåleskov	10-20	

¹ Bør ikke anvendes for arealer med kulturgræsland / hvor den væsentligste påvirkning er en hidtil lovlig landbrugsmæssig. Dette vil primært gælde engarealer og bør ses over en længere tidsperiode. Intervallet dækker således som udgangspunkt 'naturenge'. Se også note 2.

² Den atmosfæriske afsætning skal ses i sammenhæng med andre tilførsler, fx med overfladenær afstrømning.

Tabel 9: Tålegrænser for terrestriske naturtyper⁵.

Ifølge klagenævnets praksis skal der ved vurdering af ammoniakdeposition benyttes et 3-års gennemsnit for baggrundsdepositionen. Gennemsnittet af ammoniakdepositionen for 2017-2019 er for det 5,6 km x 5,6 km grid, hvor husdyrbruget ligger (xutm;yutm: 520;6106) på 17,2 N/ha/år $((18,58+15,421+17,584)/3)$. Tallene stammer fra regneark modtaget fra Aarhus Universitet.

Vurdering af ammoniakdeposition til naturområder

Da Husdyrgodkendelsesbekendtgørelsens krav til total- og merdeposition af ammoniak til kategori 1, 2 og 3 natur overholdes og endvidere ligger langt under grænseværdierne, vurderes ammoniakdepositionen til de nærliggende naturområder ikke at kunne påvirke naturarealerne væsentligt negativt.

Selv om tålegrænsen for højmosen/hængesækken i Rugbjerg Skov formodentlig er overskredet, vurderes en totaldeposition på 0,1 kg N/ha/år og en merdeposition på 0,0 kg N/ha/år ikke at kunne påvirke mosen væsentligt negativt. Merdepositioner på 0,1 og 0,3 kg N/ha/år i forhold til heden ved Rhedersborg Skov, grusgravssøen og mosen mod nordøst vurderes heller ikke at kunne medføre væsentlige negative påvirkninger.

3.6 Biologisk mangfoldighed/biodiversitet (F4, F1c)

Biologiske mangfoldighed/biodiversitet generelt

Som vi læser Husdyrgodkendelsesbekendtgørelsen, så er det den nærliggende biodiversitet, der kan forventes at blive berørt af projektet, der skal beskrives, herunder biodiversitetens relative rigdom, forekomst, kvalitet og regenereringskapacitet i området og dettes undergrund.

FN definerer biodiversitet som: "*Mangfoldigheden af levende organismer i alle miljøer, både på land og i vand, samt de økologiske samspil, som organismerne indgår i. Biodiversitet omfatter såvel variationen indenfor og mellem arterne som mangfoldigheden af økosystemer.*" Med andre ord er biodiversitet alt liv på jordkloden, herunder dyr, planter, svampe, bakterier og andet levende både på land og i vand.

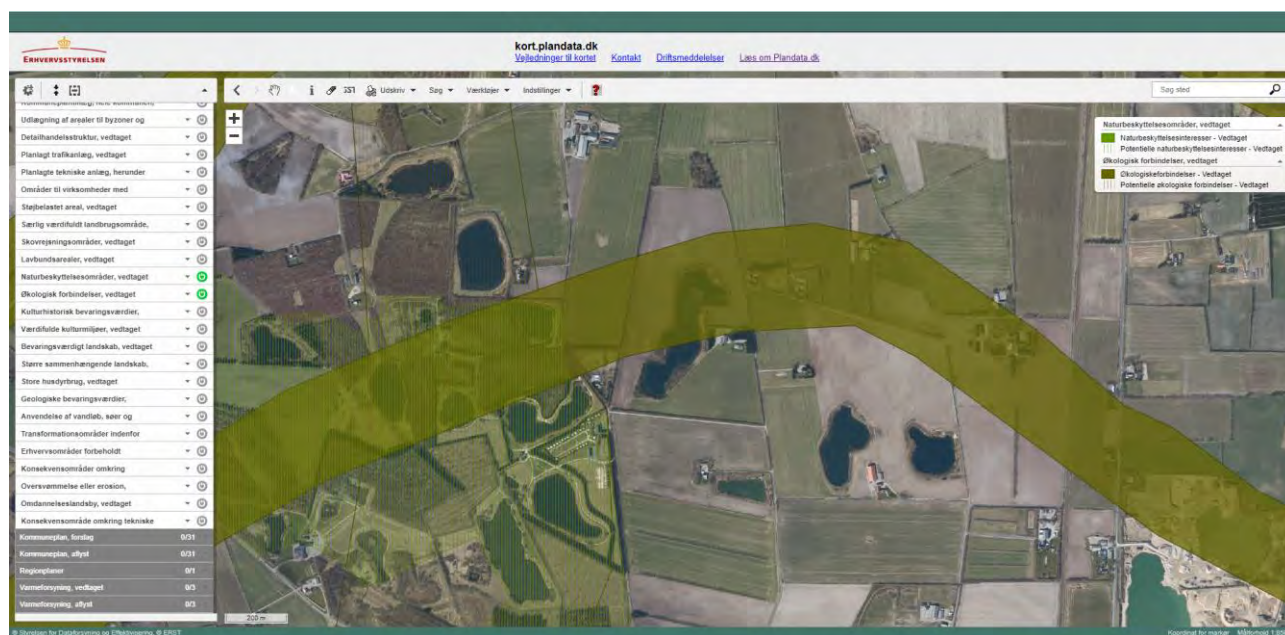
Et traditionelt husdyrbrug, vil kunne påvirke biodiversiteten med ammoniak, der udledes gennem luften, udslip af forurenende stoffer i form af næringsstoffer eller kemikalier, afdrift eller afstrømning af bekæmpelsesmidler anvendt i marken eller ved direkte fysisk påvirkning, fx hvis der fjernes natur, leve-, yngle- eller opholdssteder.

⁵ http://dce.au.dk/fileadmin/dce.au.dk/Udgivelser/Notater_2018/Opdatering_empirisk_baserede_taalegraenser.pdf

Påvirkningen med ammoniak på naturtyper er beskrevet i det foregående afsnit. I et efterfølgende afsnit under dette punkt beskrives Bilag IV-arter og eventuel påvirkning heraf.

Der nedlægges ikke naturområder, og der sker ingen fjernelse af beplantninger. Alle arealer, der inddrages til ny stald og gyllebeholder mv. er i dag markarealer.

Husdyrbruget ligger uden for områder udpeget som økologiske forbindelser eller potentielle økologiske forbindelser, områder med naturbeskyttelsesinteresser eller potentielle naturbeskyttelsesinteresser. De nærmeste områder fremgår af nedenstående kortudsnit.

Figur 7: Udpegninger af økologiske forbindelser og naturbeskyttelsesinteresser fra Plandata.dk

Bilag IV-arter

Bilag IV-arter er arter, der fremgår af bilag IV i EU's habitatdirektiv. De beskrives som strengt beskyttede arter. Det betyder, at arternes yngle- og rasteområder ikke må beskadiges eller ødelægges.

Af faglig rapport fra DMU nr. 635, Håndbog over dyrearter på habitatdirektivets bilag IV⁶ fremgår en liste over arters udbredelse i et grid på 10 km x 10 km fordelt over hele landet. Der er desuden udgivet en videnskabelig rapport i 2013 over overvågning af arter⁷. Af rapporterne fremgår, at nedenstående arter kan være registreret i nærområdet til husdyrbruget.

Dansk navn:	Videnskabeligt artsnavn:
Vandflagermus	<i>Myotis daubentonii</i>
Frynseflagermus	<i>Myotis nattereri</i>
Langøret flagermus	<i>Plecotus auritus</i>
Sydflagermus	<i>Eptesicus serotinus</i>
Pipistrellflagermus	<i>Pipistrellus pipistrellus</i>
Dværgflagermus	<i>Pipistrellus pygmaeus</i>
Markfirben	<i>Lacerta agilis</i>

⁶ Danmarks Miljøundersøgelser Aarhus Universitet Faglig rapport fra DMU nr. 635, 2007 Håndbog om dyrearter på habitatdirektivets bilag IV <https://www2.dmu.dk/pub/fr635.pdf>

⁷ AARHUS UNIVERSITET DCE – NATIONALT CENTER FOR MILJØ OG ENERGI Videnskabelig rapport nr. 50 fra 2013 Overvågning af arter 2004-2011 <https://www.dmu.dk/Pub/rSR50.pdf>

Stor vandsalamander	<i>Triturus cristatus</i>
Spidssnudet frø	<i>Rana arvalis</i>

Tabel 10: Liste over potentielle bilag IV-arter i området

Figur 8: Kort over bilag IV registreringer mv. fra Danmarks Miljøportal, Naturdata

Ifølge Naturdata på Danmarks Miljøportal er der ikke registreret fund af bilag IV-arter inden for 1.000 m fra husdyrbruget.

De potentielle bilag IV-arter, der kan forekomme i området er som beskrevet i tabel 10 flagermus, markfirben og to paddearter.

Der, hvor den nye stald og gyllebeholder skal ligge, er der i dag dyrket mark.

Gamle bygninger og træer **kan** fungere som dagskjul og overvintringssteder for flagermus.

Flere af områdets søer og vådområder **kan** være yngle- og levesteder for padder.

Markfirben findes typisk på åbne, varme, solrige lokaliteter som jernbane- og vejskråninger, sten- og jorddiger, heder, overdrev, grusgrave, strandenge, kystskrænter og sandede bakkeområder. Nærmeste sådanne lokalitet vil være heden ved Rhedersborg Skov.

Samlet vurdering

Ud fra den betragtning at en merdeposition på 1,0 kg N/ha/år ikke kan medføre en tilstandsændring af et almindeligt § 3 naturområde, vurderes det, at en maksimal merdepositionen på 0,3 kg N/ha/år til de nærmeste naturarealer ikke vil kunne udgøre en negativ påvirkning af naturområderne som yngle- og levesteder. Ammoniak er så vidt vides ikke direkte skadelig for Bilag IV-arter eller for andre arter.

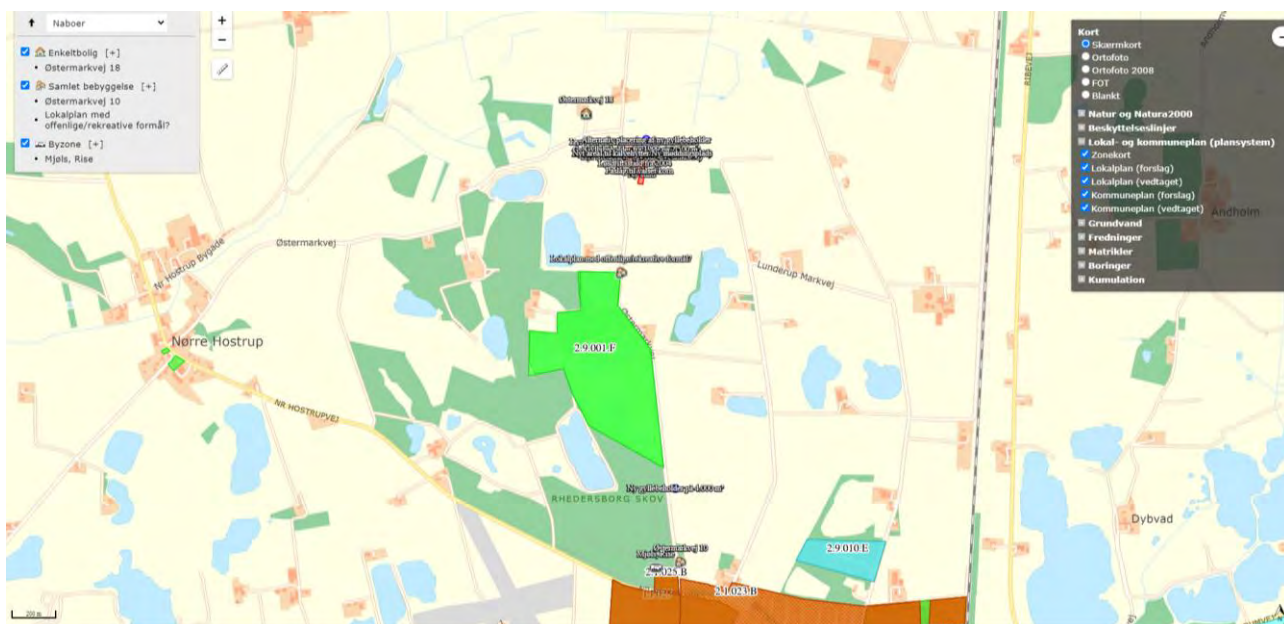
Pga. afstanden til potentielle yngle- og levesteder, samt da der ikke fjernes hverken beplantninger, stenbunker, jorddiger eller gamle bygninger, som kan være mulige opholdssteder, vurderes det derfor, at husdyrbruget ikke kan påvirke bilag IV-arters eller andre arters yngle- eller levesteder negativt.

Når de generelle udbringningsregler for husdyrgødning, samt anvendelse af bekæmpelsesmidler overholdes, vurderes der ikke at kunne ske væsentlig påvirkning af biodiversiteten ved markdriften.

3.7 Lugtemission (B6, B4, E1b)

Nærmeste lugtberegningspunkter er udpeget i skema 223696 i Husdyrgodkendelse.dk, se figur 9.

Der er ikke kumulation med andre husdyrbrug i forhold til lugt til enkelt nabobeboelse, samlet bebyggelse eller byzone- og sommerhusområde, idet der ikke ligger husdyrbrug med en ammoniakemission på mere end 750 kg NH₃-N pr. år inden for 100 m fra nærmeste nabo og 300 m fra nærmeste samlede bebyggelse og byzone- og sommerhusområde.

Figur 9: Nærmeste nabo, samlede bebyggelser og byzone

Bebyggelse	Kumulation	Model	Ukorrigeret geneafstand (m)	Korrigeret geneafstand (m)	Vægtet gennemsnitsafstand (m)	Genekriterie overholdt
Østermarkvej 18	0	FMK	121,2	121,2	350,5	Ja
Lokalplan med offentlige/rekreative ...	0	NY	368,3	331,5	520,2	Ja
Østermarkvej 10	0	NY	368,3	331,5	1904,2	Ja
Mjøl, Rise	0	NY	541,1	514,1	1924,8	Ja

Forklaring til samlet resultat af lugtberegning

* Geneafstanden fra NY modellen er 0, selvom der er en faktisk lugt fra staldgruppen. Dette skyldes at lugten er for lav til at lugtspredningen kan beregnes.

Konsekvenszone: 506 m

Tabel 11: Beregning af lugtgeneafstand til nærmeste nabo, samlede bebyggelser og byzoner

Da husdyrbruget ligger nord for samlet bebyggelse, lokalplanlagt rekreativt område og byzone (i intervallet 300° til 60°), korrigerer Husdyrgodkendelse.dk geneafstanden. Geneafstanden reduceres med 5 % i forhold til byzone og 10 % i forhold til det lokalplanlagte område i landzone og den samlede bebyggelse.

Lugtberegningerne viser, at lugtgeneafstandene overholdes. Lugtgeneafstandene ville også være overholdt uden reduktionen.

Der er ikke kendskab til, at lugt fra husdyrbrug er direkte sundhedsskadelig.

Husdyrgodkendelse.dk beregner udelukkende lugt fra stalde. Ud over lugt fra staldene, kan der være lugt fra ensilagen og fra gyllebeholdere. Kasserede ensilagerester skrubes jævnligt af pladserne og lægges på møddingspladsen. Fra gyllebeholderne kan der være lugtafgivelse i sær i forbindelse med omrøring og pumpning. Der vil også kunne forekomme lugtgener i forbindelse med udbringning af husdyrgødning på marker. For at undgå lugtgener udbringes der ikke gylle i weekend og helligdage på markerne ved Rødekro.

Hvis der fremadrettet udbringes afgasset flydende biomasse, vil lugtgenerne fra udbringningen blive reduceret⁸.

Vurdering

Lugt opfattes forskelligt af forskellige personer. Det kan derfor ikke afvises, at nogle vil finde lugtgeneafstandene utilstrækkelige, mens andre ikke føler sig generet, selv om de bor inden for lugtgeneafstandene. Lugt fra fx gyllebeholdere og ensilage indgår ikke i lugtberegningerne i Husdyrgodkendelse.dk. Da der er ca. 200 m fra gyllebeholdere og ensilagepladser til nærmeste nabobeboelse, vurderes lugt fra disse ikke at kunne være generende for naboer.

På baggrund af ovenstående, samt at alle lugtgeneafstande overholdes, vurderes det, at husdyrbruget ikke udgør en sundhedsrisiko for omgivelserne, samt at husdyrbruget kan udvides/ændres som ansøgt uden at være til gene for naboerne.

3.8 Øvrige emissioner og gener (B7, E1b, F1d, F5c, F8)

Nærmeste husdyrbrug er kvægbruget på ansøgers anden ejendom på Østermarkvej 16. Der er ca. 300 m fra centrum til centrum af staldanlæggene. Der forekommer ingen stråling fra husdyrbrug. Der vil være emission af varme fra dyrene og gødningen. Som beskrevet genbruges varme fra mælkekølingen til opvarmning vand, stuehuset, kontor og forrum. Det er ikke fundet nødvendigt at kvantificere varmeemissionen.

I de efterfølgende underpunkter beskrives potentielle gener fra støj, rystelser og vibrationer, støv, lys, skadedyr og transporter.

3.8.1 Støj (B7, E1b, F1d, F5c)

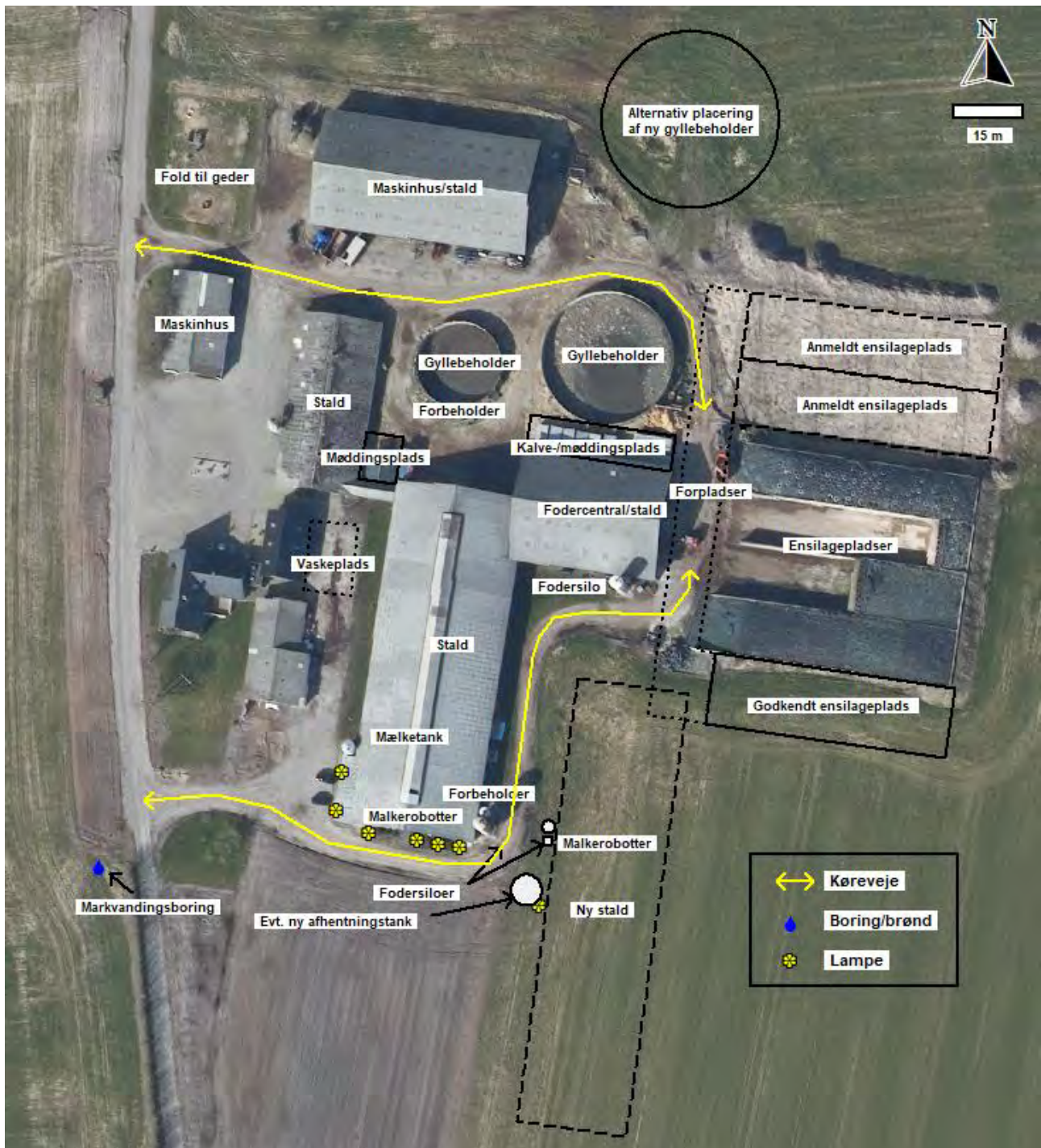
De største støjgener fra husdyrbruget vil være støjgener i forbindelse med stakning af ensilage, fodring, malkning, gyllepumpning i forbindelse flytning og udbringning af husdyrgødning, blanding af foder, samt transport af dyr, foder, halm, mælk og gylle m.v.

Alle stationære pumper er støjsvage elektriske pumper (gylle- og vandpumper mv.). Gyllebeholderne tømmes vha. gyllevogn med indbygget pumpesystem, som er meget lidt støjende. Der benyttes kun traktordrevet gyllerører til omrøring af gyllebeholder før udbringning.

Støjkluder fremgår af nedenstående figur.

⁸ Grøn viden Markbrug nr. 296 juni 2004 <http://web.agrsci.dk/difpublikation/index.asp?action=show&id=797>

Figur 10: Støjkilder (og udvendig belysning)

Vurdering

Med ca. 330 m til nærmeste nabo fra centrum af husdyrbruget, godt 500 m til det lokalplanlagte rekreative område og ca. 1,9 km til byzonen i Rødekro vurderes støj, herunder lavfrekvent støj, at være af et omfang, der ikke vil kunne genere omgivelserne, samt at Miljøstyrelsens vejledende støjgrænser kan overholdes.

Vurdering af støj i forhold til transporter er beskrevet under punkt 3.8.6.

3.8.2 Rystelser og vibrationer (B7, E1b, F1d, F5c)

Der kan eventuelt forekomme mindre rystelser i forbindelse med transporter til og fra husdyrbruget og internt på husdyrbruget. Der sker ingen ændringer i kilderne til eventuelle rystelser og vibrationer fra husdyrbruget med den ansøgte udvidelse af dyreholdet. Kilder kan fx være gyllepumper, traktorer (specielt ved stakning af ensilage), malkerobotter samt andre maskiner.

Vurdering

Med ca. 330 m til nærmeste nabo fra centrum af husdyrbruget, godt 500 m til det lokalplanlagte rekreative område og ca. 1,9 km til byzonen i Rødekro vurderes rystelser og vibrationer at være af et omfang, der ikke vil kunne genere omgivelserne.

Vurdering af rystelser i forhold til transporter er beskrevet under punkt 3.8.6.

3.8.3 Støv (B7, E1b)

Støv vil primært forekomme i forbindelse med indkørsel af foder og halm, flytning og udbringning af gylle og dybstrøelse samt markarbejde i tørre perioder, hvor jord på veje kan hvirvles op. Der vil blive fejjet/skrabet vejarealer efter kørsel, når der er behov for det. Kørearealerne rundt om bygninger og anlæg er helt eller delvist befæstede (beton, asfalt og grus), hvilket reducerer støvgenerne.

Ensilage lægges på ensilagepladserne og overdækkes med plast. Foder tippes i foderladen eller blæses ind i fodersiloer.

Vurdering

Med 330 m til nærmeste nabo fra centrum af husdyrbruget, godt 500 m til det lokalplanlagte rekreative område og ca. 1,9 km til byzonen i Rødekro, og når der rengøres veje ved behov, vurderes støv at være af et omfang, der ikke vil kunne genere omgivelserne.

3.8.4 Lyspåvirkning (B7, E1b, F1d, F5c)

Placering af udvendig belysning fremgår af figur 10. Der er pyntebelysning på sydgavlen af løsdriftsstalden fra 2004 samt på vestsiden af sidebygningen med tankrum og kontor mv. Ved den nye stald vil der komme en lampe på vestsiden ved indgangen til malkerobotterne.

Se punkt 3.9.5 med hensyn til styringen af lyset inde i staldene.

I forbindelse med transporter af mælk, dyr, foder, stakning af afgrøder på ensilagepladser og kørsel med husdyrgødning vil der holde/køre lastbiler og traktorer med lys på ved mælketanken, staldene, foderladen, ensilagepladserne og gyllebeholderne.

Vurdering

Med placeringen af den udvendige belysning, afstanden til veje og afstanden til naboejendomme, vurderes lys ikke at kunne medføre gener for naboer eller vejtrafik.

3.8.5 Skadedyr (B7, E1b)

Fluelarver bekæmpes i dybstrøelse om sommeren ca. hver 14. dag. Der vandes med Neporex eller tilsvarende middel. Ved behov bliver der smurt fluemiddel på inventar og malkerobotter for at tage resten. Generelt er der ikke problemer med store forekomster af fluer.

Opbevaring af foder sker på ensilagepladser og i foderladen, og der fejes op ved eventuelt spild, så der ikke opstår risiko for tilhold af skadedyr (rotter og mus m.v.). Der er aftale med privat firma om rottebekæmpelse. På nuværende tidspunkt er opsat ca. 25 fælder / kasser med rottegift rundt omkring på ejendommen.

Vurdering

De beskrevne bekæmpelsestiltag vurderes at være tilstrækkelige til, at der ikke er risiko for gener fra skadedyr. Med effektiv rottebekæmpelse vil der være begrænset fare for menneskers sundhed, da overførsel af smitte med bakterier, vira og proto-zoer dermed begrænses mest muligt.

3.8.6 Transporter (B7, E1b)

Transporter til og fra husdyrbruget sker ad overkørslerne til/fra Østermarkvej. Ad den sydligste overkørsel sker transport af bl.a. mælk og foder, mens gyllekørsel sker via den nordligste indkørsel. Der skal ikke etableres nye overkørsler i forbindelse med udvidelsen.

Tunge transporter sker primært i dagtimerne. Dog vil der i forbindelse med udbringning af gylle og indkørsel af græs og majs køres uden for dette tidsrum for at få færrest muligt kørselsdage. Endvidere bestemmer Arla selv tidspunktet for afhentning af mælk, hvorfor afhentning af mælk også kan ske i nattetimerne.

Herudover er der kørsel med personbiler (medarbejdere, dyrlæge, kontrollanter mv.). Antallet af personbiltransporter i forbindelse med husdyrbruget skønnes at være ca. 4-5 gange dagligt.

Skal der fremadrettet leveres husdyrgødning til biogasanlæg, vil der komme lidt flere transportere. Hvis gyllebeholderen på 4.000 m³ etableres på åben mark, vil antallet af transportere fra Husdyrbruget blive færre.

Tunge transportere (en transport ind og ud betragtes som en samlet kørsel)	Nudrift antal/år	Ansøgt drift antal/år	Ansøgt drift ved biogas antal/år
Afhentning af mælk (lastbil)	183	183	183
Flytning af dyr (traktor og vogn, kapacitet til 15 store kvier)	12	20	20
Afhentning af tyrekalve (lastbil)	12	12	12
Afhentning af døde dyr (lastbil)	10	12	12
Dyr til slagteri (lastbil)	12	12	12
Indkørsel af foder fra foderstofforretning (lastbil, kapacitet til ca. 36 ton)	25	33	33
Diverse sækkevarer (lastbil)	12	12	12
Indkørsel af græs og majs (traktor og vogn, kapacitet ca. 25 ton)	455	600	600
Indkørsel af halm (traktor og vogn, kapacitet ca. 20 baller)	45	30	30
Kørsel af gylle til biogasanlæg (lastbil kapacitet til ca. 38 ton)	-	-	374
Udkørsel af gylle/afgasset flydende biomasse fra gyllebeholdere på husdyrbruget samt flytning til nr. 16 (traktor og gyllevogn, kapacitet til ca. 35 ton)	ca. 253	ca. 336	maks. 317
Kørsel af dybstrøelse til biogasanlæg (lastbil, kapacitet til ca. 30 ton)	-	-	41
Kørsel med dybstrøelse til markstak/udbringning (traktor og vogn, kapacitet til ca. 15 ton)	37	82	-
Dieselolie (lastbil)	10	10	10

Dagrenovation (lastbil)	52	52	52
Afhentning af erhvervsaffald (lastbil)	26	26	26
I alt	ca. 1.144	ca. 1.420	ca. 1.734

Tabel 12: Skønnede antal transporter i nudrift og ansøgt drift

Ud over de angivne transporter er der transporter med markmaskiner.

En vis andel af gyllekørslerne sker direkte ud på mark eller lige over Østermarksvej, og belaster derfor ikke vejnettet. Hvis gyllebeholderen i det åbne land etableres i stedet for gyllebeholderen på 4.000 m³, vil gylle blive transporteret til beholderen med tankbil, og gylleudbringningerne vil så ske direkte fra denne, så antallet af transporter vil blive mindsket.

Hjemkørsel af græs og majs har ca. samme fordeling som ved gylletransporterne. Kørsel med græs sker af 4 til 5 omgange i perioden ca. 20. maj til 1. oktober ca. en halv dag ad gangen. Kørsel med majs sker koncentreret over 2-3 dage normalt midt i oktober. Græs og majs køres ind dels af maskinstation og dels af husdyrbruget selv.

Gylletransporter er beregnet ud fra normaltproduktion af gylle.

Vurdering

Transporterne stiger med maks. 24 % som følge af udvidelsen og med maks. 52 %, hvis der etableres ny gyllebeholder på 4.000 m³ og leveres husdyrgødning til biogasanlæg.

Som nævnt sker alle transporter ad overkørslerne til/fra Østermarkvej. Der er ingen naboer i umiddelbar nærhed af overkørslerne. Det vurderes således, at ingen naboer vil blive generet af opbremsninger i forbindelse med kørsler til og fra husdyrbruget, samt at transporterne ikke vil adskille sig fra øvrige tunge transporter på vejene med hensyn til støj, vibrationer, rystelser mv. Som udgangspunkt sker der udelukkende de nødvendige transporter.

Trafik på veje reguleres af færdselsreglerne. I forhold til husdyrbrug er der jf. Miljø- og Fødevarerklagenævnets praksis kun hjemmel i Husdyrbrugloven til at stille vilkår om brug af bestemte overkørsler eller tidspunkter for ind- og udkørsel. Med husdyrbrugets beliggenhed i forhold til naboer, vurderes det ikke relevant at begrænse husdyrbrugets transporter.

3.9 Reststoffer, affald og naturressourcer (B8, E1b, F5b)

3.9.1 Døde dyr (B8)

Døde dyr placeres på østsiden af den lille gyllebeholder på betonspalter og overdækket med presenning eller kadaverkap. Pladsen er således afskærmet af bygninger og gylleholdere. Når der er registreret et dødt dyr, tilmeldes det til afhentning via app på mobiltelefonen. Daka afhenter efterfølgende hverdag.

Vurdering

Pga. pladsens placering kan ingen naboer eller forbipasserende blive generet i forbindelse med opbevaring og afhentning af døde dyr.

3.9.2 Affald (B8, F1d, F5c)

Der er fokus på at producere så lidt affald som muligt. Herunder er oplistet husdyrbrugets affaldstyper, opbevaringssteder, transportører, modtageanlæg samt skønnede årlige affaldsmængder.

Affaldstype	Opbevaringssted	Transportør	Modtageanlæg	Mængder
Olie- og kemikalieaffald:				
Spildolie	*	*	Kaj Homelius	ca. 150 l
Olie- og brændstoffiltre	*	*	Kaj Homelius	ca. 8 stk.
Blyakkumulatorer	Maskinhus	Transporterer selv	U.L. Petersens Eff.	ca. 2 stk.
Rester af bekæmpelsesmidler	Kemikalierum	Transporterer selv	Genbrugsplads	**
Spraydåser	I stalden	Transporterer selv	Genbrugsplads	ca. 3 stk.
Medicinrester	***	-	-	-
Kanyler	Stald	Transporterer selv	Apotek	maks. 1 dunk
Tørbatterier – NiCd	Maskinhus	Transporterer selv	Genbrugsplads	ca. 2 stk.
Fast affald:				
Lysstofrør	Maskinhus	Transporterer selv	Genbrugsplads	ca. 4 stk.****
Overdækningsplast	Ved fodercentral	Henning Sejr	Kendes ikke	ca. 400 m
Metalaffald	Mellem maskinhus og bygning 3	Skrøthandler	U.L. Petersens Eff.	0-5 tons
Diverse brændbart	Foderlade	Henning Sejr	Kendes ikke	maks. 26 x 1.000 l

Tabel 13: Affaldshåndtering og mængder

* Olie og olie- og brændstoffiltre skiftes på værksted (Kaj Homelius).

** Der er stort set ingen rester af bekæmpelsesmidler, idet evt. overskydende bekæmpelsesmiddel som regel vil blive anvendt i sæsonen efter.

*** Der er ingen medicinrester, idet der behandles med afmålte doseringer.

**** Lysstofrør i staldene vil formodentlig blive udskiftet af en omgang. På udskiftningsåret vil der derfor være en hel del flere lysstofrør.

Døde dyr er beskrevet under punkt 3.8.1.

Hvis der er affald i form af rene fraktioner af pap, papir eller plast, kommer det i genbrugscontainer i forbindelse med dagrenovationen.

Der sker ingen genvinding af affald på husdyrbruget.

I forbindelse med byggefasen vil der komme en mindre mængde bygnings- og emballageaffald. Dette vil dog være i meget begrænsede mængder, da en stor del af materialerne er præfabrikerede og beton leveres færdigblandet. Dette affald vil også blive håndteret og bortskaffet i overensstemmelse med Aabenraa Kommunes affaldsregulativer. Der er ikke beregnet på disse affaldstyper eller -mængder.

Vurdering

Det vurderes, at husdyrbruget sorterer, opbevarer og bortskaffer affald miljømæssigt forsvarligt og i overensstemmelse med Aabenraa Kommunes affaldsregulativer. Det vurderes endvidere, at der ikke vil opstå gener i forbindelse med bortskaffelse af affald.

3.9.3 Olie- og kemikalier (B7 og B8)

Sprøjtemidler opbevares i et kemirum i det gamle roehus (bygning 3 i BBR). Døren til kemirummet holdes aflåst og der er intet gulv afløb i bygningen.

Olietanke:	Volumen	Fremstillingsår	Tanknr.	Godkendelsesnr.
Dieselolietank (ejet af DLG)	5.900 l	2013	56724	50-5123

Dieselolietanken står i det gamle roehus (bygning 2), hvor der også er kemirum til bekæmpelsesmidler til markdriften. Der er fast gulv og intet gulv afløb i bygningen. Pistolen til dieselolietanken er med automatisk stop ved fuld brændstoftank. Olietanken har overfyldningsalarm.

Olieråvarer opbevares i maskinhuset. Olieråvarer og spildolie opbevares i en spildbakke, der kan indeholde volumen af den største beholder, der opbevares. Der er fast gulv i laden og intet gulv afløb. Det maksimale oplag er på ca. 800 l olieråvarer i olietromler ad gangen.

Rengøringsmidler til malkestald og mælketank står i teknikrum i forbindelse med malkeafdelingen i løsdriftstalden fra 2004. Det maksimale oplag af vaskemidler er 20 dunke af 20 l.

Vurdering

Med den beskrevne opbevaring af olie og kemikalier på husdyrbruget vurderes det, at der ikke er risiko for, at der under normale forhold kan ske udslip af sådanne stoffer. Husdyrbruget har en beredskabsplan, hvor der er instrukser for, hvordan uheld med olie og kemikalier skal håndteres.

3.9.4 Råvarer (B7)

Foder til kvæg består af ca. 55 % hjemmeavlet grovfoder, hovedsageligt majs og græs, samt indkøbt tilskudsfoder i form af færdigblandinger alene eller i kombination med forskellige råvarer som f.eks. sojaskrå, rapsprodukter, korn m.m. Foderplanen afstemmes med en mineralblanding for at tilgodese kreaturenes behov for næringsstoffer.

Fodersammensætningen afstemmes i forhold til dyrenes biologiske behov (kalv, kvie, malkende ko, goldko, slagteko og evt. slagtekalv). For at opnå så præcis en næringsstofsammensætning som muligt, udtages der analyser af grovfoderet, som ligger til grund for sammensætning af det indkøbte foder. Optimeringen af foderplanen sker bl.a. på protein, så overforsyning såvel som underforsyning undgås. Overforsyning med protein medfører en belastning på miljøet, men det overbelaster også koen.

På mineralsiden kan der ud fra bedriftens aktuelle grovfoderanalyser af mineralstofproducenten udarbejdes specielt sammensatte mineralblandinger, der opfylder normerne til dyrenes behov for alle mikro- og makro-mineraler, heriblandt fosfor samt vitaminer. Alternativt kan der vælges blandt typemineralblandinger således, at næringsstofsammensætningen tilgodeses bedst muligt.

Mælkeproducenter er interesseret i, at ovenstående er i orden, da ubalance i foderets sammensætning betyder forringelse af foderudnyttelsen og dermed forringelse af det økonomiske udbytte.

Ensilage opbevares på ensilagepladser og i markstak og indkøbt foder opbevares i fodersiloer samt i foderladen. Umiddelbart forventes der ikke at skulle ligge ensilage i marken, når de anmeldte ensilagepladser og den godkendte ensilageplads er etableret. Skulle der blive behov for at lægge ensilage i markstak, vil afstandskravene for ensilageoplæg samt krav om, at ensilageoplæg skal efterfølges af en afgrøde, der kan optage næringsstoffer, blive overholdt.

Vandforbruget er beskrevet i punkt 3.9.6.

Vurdering

Der er ikke længere mulighed for at anvende fodringsteknikker som virkemiddel til at reducere ammoniak-emissionen, idet fodringsteknikkerne ikke længere fremgår af Miljøstyrelsens Teknologiliste. I de nye godkendelser til en bestemt størrelse produktionsareal, er der således ikke på nuværende tidspunkt en målbar effekt af fodringstiltag. Der bør derfor ikke stilles vilkår om dokumentation af foderplaner og lignende.

Husdyrbruget vil også fremadrettet udarbejde foderplaner.

3.9.5 Energiforbrug (B8, F1c)

På husdyrbruget anvendes der primært elektricitet til malkning (malkerobotter), nedkøling af mælk, pumpning af gylle og vand, belysning, skrabe anlæg, foderanlæg, sommerventilation, øvrige elektriske maskiner samt forbrug i beboelsen.

Der genvindes varme fra mælkekøling. Varmen benyttes dels til at opvarme vand i vandbeholder, som anvendes til rengøring af mælkerum mv. samt dels til opvarmning af stuehuset, kontor og forrum. Staldene og lader/maskinhuse er uopvarmede. Stuehuset opvarmes endvidere med jordvarmeanlæg.

Der er frekvensstyrede vakuum- og mælkepumper i forbindelse med malkerobotterne, og det kommer der også i forbindelse med de nye robotter. I den nye stald forventes også opsat ventilatorer til ventilation i varme sommermåneder.

Der benyttes diesel til traktorer mv.

I løsdriftstaldene er der i 2018 udskiftet til LED-belysning. I maskinhuset og foderladen er lyset tændt så sjældent, at det på nuværende tidspunkt ikke er fundet hensigtsmæssigt at ændre til LED-belysning. I den nye stald etableres LED-belysning. Lyset i staldene er styret med et Astro-ur, der automatisk tænder og slukker belysningen afhængigt af solen og endvidere er programmeret til at slukke lyset i en bestemt periode om natten. Belysningen i den nye stald vil også blive styret af et Astrour.

Belysningen i den nye stald forventes at blive LED-belysning. Når belysningen i de eksisterende stalde/bygninger, hvor der endnu ikke er installeret LED-belysning, skal gennemgribende reoveres, forventes det, at der bliver etableret LED-belysning i disse stalde/bygninger også.

Elforbruget vil kunne variere afhængigt af mængden af vand, der pumpes op til markvanding. Der føres ikke løbende journal over energiforbruget. Der modtages månedsvise forbrugsoplysninger fra elseskabet og forbruget opgøres årligt i forbindelse med regnskabet.

Forbrug i nudrift og ansøgt forbrug er skønnet ud fra forbruget i 2020.

Type	Forbrug nudrift	Forbrug ansøgt drift
El	ca. 300.000 kWh	ca. 365.000 kWh
Dieselolie	ca. 29.000 l	ca. 29.000 l

Tabel 14: Energiforbrug

Vurdering

Forbrug af energi kan påvirke klimaet negativt, men man kan ikke drive et moderne husdyrbrug uden at benytte energi.

Ifølge Håndbog til driftsplanlægning 2015 er elforbruget på ca. 760 kWh pr. årsko (dog med mulighed for store variationer). Normtalsberegning kommer således frem til ca. 254.600 kWh ved 335 køer, mens det forventede elforbrug er skønnet til ca. 365.000 kWh. Det forventede elforbruget ligger således over normen. Det større forbrug end normen vurderes primært at skyldes markvanding og det elektriske foderanlæg.

Med genvinding af varme fra mælkekøling, eldrevet foderanlæg, frekvensstyrede vakuumpumper i forbindelse med malkerobotterne og delvis LED-belysning vurderes det, at der samlet set anvendes BAT i forhold til energi.

3.9.6 Vandressourcen og vandforbrug (B8)

Husdyrbrugets bygninger og anlæg ligger inden for områder med særlige drikkevandsinteresser men uden for indvindingsoplande og område med indsatsplaner for grundvand. Husdyrbruget ligger endvidere inden for nitratfølsomme indvindingsområder men uden for sprøjtemiddelfølsomme indvindingsområder.

Vand benyttes primært til drikkevand til dyr, vask af malkeanlæg, sanitære forhold samt forbrug i beboelsen. Husdyrbruget modtager vand fra Rødekro Vandværk.

Forbrug i nudrift og ansøgt forbrug er skønnet ud fra forbruget i 2020.

Type	Forbrug nudrift	Forbrug ansøgt drift
Drikkevand, vaskevand m.v. i stalde	ca. 12.350 m ³	ca. 16.150 m ³
Vand til vask på vaskeplads	ca. 10 m ³	ca. 10 m ³
Vand til marksprøjte	ca. 70 m ³	ca. 60 m ³
Stuehus	ca. 170 m ³	ca. 160 m ³
I alt	ca. 12.600 m ³	ca. 16.380 m ³

Tabel 15: Vandforbrug

Herudover benyttes vand til markvanding. Husdyrbrugets forbrug til markvanding reguleres af husdyrbrugets indvindingstilladelser, og beskrives derfor ikke nærmere i denne miljøkonsekvensrapport. Da de fleste af husdyrbrugets arealer er sandjorde, er det dog en forudsætning for en effektiv foderproduktion, at afgrøderne kan vandes i tørre perioder.

Af vandbesparende foranstaltninger er der drikkekar til køerne, og der benyttes højtryksrenser til vask af maskiner og kalvehytter. Der benyttes lunken vand ved vask (opvarmet vha. genvundet varme fra mælkekøling).

Ifølge Håndbog til driftsplanlægning 2015 udgivet af SEGES er vandforbruget pr. ko af stor race ca. 33 m³ og pr. opdræt ca. 5,7 m³. Med ca. 335 årskøer opdræt 0-1 år og kælvekvier 23-24 mdr. bliver det ca. 12.554 m³. Vandforbruget skal herudover korrigeres for højere ydelse.

Rødekro vandværk har monteret en elektronisk vandmåler, så husdyrbruget kan følge vandforbruget på en app. Såfremt der opstår afvigelse, kan der hurtigt tjekkes op på årsagen og foretages korrigerende handlinger.

Vandforbruget for husdyrbruget opgøres derudover årligt i forbindelse med regnskabet.

Det er ikke udarbejdet planer for vedligehold og reparationer, men ved daglig inspektion vil der blive undersøgt for eventuelle lækager i forbindelse med drikkevandssystemet med efterfølgende igangsætning af reparation.

Vurdering

Som beskrevet er vandforbruget på husdyrbruget større end normtalsberegningerne. Normtallene er ikke opdateret siden 2015, og der er endvidere ikke korrigeret for forventet mælkeydelse og skæv alderssammensætning af opdræt. Da malkebobotten kører automatisk er det ikke muligt at styre vandforbruget her til.

Umiddelbart vurderes det, at husdyrbrugets vandforbrug ikke er højere end nødvendigt.

Da godkendelsen er til fri produktion på produktionsarealerne, bør der ikke stilles vilkår om et maksimalt vandforbrug. I stedet bør der stilles vilkår om, at vandforbruget skal opgøres årligt og fremvises ved tilsyn. Eventuelt kan der stilles vilkår om, at kommunen kan forlange drikkevandssystemet gennemgået af en fagperson, hvis der sker stigninger i vandforbruget, der ikke kan forklares med fx et øget antal dyr på husdyrbruget.

De eksisterende stalde, gyllebeholdere, omrøretanke, kanaler og gyllerør mv. er etableret tætte og den nye stald, de nye kanaler og gyllerør vil ligeledes blive etableret tætte. Der er derfor ingen risiko for udsivning til grundvand eller overfladevand.

3.9.7 Spildevand og restvand (B8, F1d, F4)

Afløbsforholdene på husdyrbruget fremgår af ledningsplanen, se bilag 3.

På ansøgningstidspunktet er der etableret 6 ensilagepladser med afløb til henholdsvis en beholder på 34 m³ forbundet med udsprinklingsanlæg og henholdsvis gyllebeholderen på 2.500 m³ gennem en pumpebrønd. Der er i 2018 godkendt en ensilageplads syd for de eksisterende pladser. Som beskrevet etableres denne kun såfremt den nye stald etableres.

Tagvand fra løsdriftsstalden fra 2004, fodercentralen og maskinhuset/stalden ledes til samlebrønd nord for maskinhuset der delvis er blevet benyttet til stald. Herfra ledes vandet gennem rørledning til Surbæk.

På det lille maskinhus er der intet tagnedløb. Fra øvrige bygninger ledes tagvand til faskiner langs bygningerne. Tagvand fra den nye stald vil blive nedsivet gennem nye faskiner.

På begge sider af den nye stald kommer der et ca. 4 m bredt foderbord, det bliver overdækket af staldens tagudhæng.

Overfladevand fra den nye drivgang vil blive ledt den nye stald.

Vaskevand og overfladevand fra vaskepladsen ledes til den gamle løsdriftsstald og videre til gyllebeholder. Der anvendes ingen sæbemidler ved vask. Overfladevand fra kalve- og møddingspladser ledes ligeledes til gyllebeholder.

Sanitært spildevand fra beboelsen afledes til trixtank og videre til nedsivningsanlæg, der ligger vest for maskinhuset. Der er og kommer intet wc eller bad i forbindelse med staldanlægget.

Der er redegjort for mængder af spildevand og overfladevand til gyllebeholdere under punkt 3.1.2.

Der er ikke kendskab til, at husdyrbruget skulle ligge inden for et område, hvor det ikke er lykkedes at opfylde miljøkvalitetsnormer fastsat i EU-lovgivning. Husdyrbruget afleder overfladevand fra en del af tagarealerne til Surbæk. Surbæk er registreret som havende en god økologisk og kemisk tilstand.

Vurdering

Da der ikke ændres på bortledning af overfladevand til Surbæk, og der ikke kommer nye spildevandsstrømme til vandløbet, kan vandløbet ikke blive negativt påvirket af det ansøgte. Som beskrevet nedsives alt nyt tagvand gennem faskiner. Der sker således ingen ændringer af grundvandsdannelsen under husdyrbruget.

3.10 Klima (F4, F5f)

Mælkeproduktionen bidrager til udledning af klimagasser som metan, lattergas og CO₂. Det er især dyrenes omsætning af foder der bidrager til metanudskillelsen, og staldgødningen der bidrager til lattergas- og metanudskillelsen, mens CO₂-udskillelsen stammer fra strøm- og dieselforbruget.

Husdyrbruget leverer mælk til Arla Foods og bliver derfor tilskyndet til at arbejde på at reducere husdyrbrugets CO₂-aftryk. Det er Arlas Foods overordnede mål at reducere CO₂-udledningen med 30 procent inden 2030 og blive CO₂ neutral i 2050. Arla har lavet en ordning, så landmænd, der indrapporterer data via Arlas klimatjekværktøj, modtager et ekstra beløb pr. leveret liter mælk. De områder, der måles med klimatjekket er antal dyr, fodersammensætning, produktion af afgrøder, anvendelse af gødning, håndtering af husdyrgødning, anlæg på gårdens område, forbrug af elektricitet, brændstof og vedvarende energi.

Med den nuværende udvikling falder CO₂-udledningen i gennemsnit med ca. 1 % om året for malkekvægsbesætninger. Det er Arla Foods mål, at andelshaverne skal øge reduktionen til ca. 3 % om året.

Husdyrbruget indrapporterede første gang i Arla Klimatjek i 2020. Herunder ses uddrag fra klimatjekket.

Figur 11: Uddrag af klimatjek for Husdyrbruget Østermarkvej 14

Klimatjekket viser, at husdyrbrugets CO₂-udledning ligger lavere end et gennemsnitligt husdyrbrug med Holstein kvæg. FPCM står for Fat and Protein Corrected Milk. Kun på elektricitet ligger husdyrbruget højere end

gennemsnittet. Dette skyldes, at der er malkerobotter, at der er markvandingsboring med elpumpe samt at der er et elektrisk foderanlæg på husdyrbruget.

Arla er endvidere i gang med at se på muligheden for at mindske udledningen af metan. Arla har sammen med Aarhus Universitets Center for Cirkulær Bioøkonomi oprettet et professorat og et 5-årigt projekt, der skal undersøge muligheden for at reducere klima- og miljøpåvirkningen fra mælkeproduktionen ved i langt højere grad at udnytte lokalt producerede biomasser og at se på nye måder at sammensætte foderblandingerne.

I forhold til klimaændringer er det især et ændret nedbørsmønster, der kan tænkes at påvirke husdyrbruget, da husdyrbruget ligger langt fra havet, og derfor ikke vil være direkte påvirket af f.eks. havspejlsstigninger. Der ses en tendens til øget nedbør i det centrale Sønderjylland over de sidste ca. 10 år, og det vil betyde en lidt øget mængde regnvand i gyllebeholdere. Det vil derfor klart være en fordel at få teltoverdækket gyllebeholderne, så der ikke længere kan falde overfladevand i dem, som der efterfølgende skal bruges brændstof på at køre ud. Ansøger har således ansøgt om og opnået tilskud til at teltoverdække 3 gyllebeholdere. Tilskuddet er endnu ikke udnyttet. På nuværende tidspunkt, er det usikkert om/hvornår teltoverdækningerne etableres. Teltoverdækninger forventes at ville kunne reducere metanudledningen, men hvor meget vides ikke.

Vurdering

Det vurderes, at husdyrbruget gennem deltagelse i Arlas Klimatjek og gennem løbende forbedringer, gør hvad der er muligt for at nedsætte husdyrbrugets klimapåvirkninger. Såfremt husdyrbruget begynder at levere husdyrgødning til biogasanlæg og modtage afgasset flydende biomasse retur, vil udledningen af metan og lattergas falde⁹.

3.11 Forslag til egenkontrol og vilkår (B7)

I den eksisterende miljøtilladelse er der stillet en række vilkår til husdyrbruget. Det antages, at de fleste af disse videreføres.

Det antages endvidere, at der stilles vilkår om indretning og drift af den del af den nye stald, der etableres med fast drænet gulve med ajlefløb og skraber i overensstemmelse med de vejledende vilkår i Miljøstyrelsens Teknologiblad for Faste drænedede gulve med skraber og ajlefløb dateret 30/6-2010.

I forhold til den nye gyllebeholder forslås det, at kommunen stiller vilkår om, at det kun er den ene placering af den nye gyllebeholder, der må udnyttes, og at husdyrbruget inden etableringen af gyllebeholderen skal orientere kommunen om, hvilken placering der vælges.

3.12 BAT-Ammoniakemission (B9, F5g)

BAT-kravet, som er den maksimalt tilladte ammoniakemission fra stalde og lagre beregnes i Husdyrgodkendelse.dk. BAT-beregningen tager afsæt i, at der allerede foreligger en miljøgodkendelse, som omfatter de eksisterende stalde og opbevaringsanlæg.

De BAT-krav, der stilles til husdyrbrug, bidrager til, at målet for fald i ammoniakemissionen i Danmark nås, og at den sundhedspåvirkning, ammoniak afstedkommer, dermed imødegås. Når ammoniakudledningen begrænses, bidrager det også til en generel bedre beskyttelse af ammoniakfølsom natur, da baggrundsbelastninger hertil begrænses.

---

⁹ <https://bce.au.dk/forskning/faciliteter/forsoesbiogasanlaeg/fakta-om-biogas/>

Begge de valgte dyre- og gulvtyper lever op til BAT for i sig selv. Beregningerne i Husdyrgodkendelse.dk viser, at BAT-kravet for ammoniak overholdes. BAT-kravet er lovbestemt og sikrer, at ammoniakemissionen fra husdyrbruget er på et niveau, der svarer til, at der er valgt staldsystemer og/eller teknologier blandt de bedste tilgængelige til at begrænse ammoniakudledningen fra husdyrbruget.

BAT-beregningen fremgår af efterfølgende tabeller, se også bilag 4.

Samlet BAT beregning 			
	Stalde	Lagre	Total
Samlet BAT krav (kg NH ₃ -N /år)	4562	781	5344
Faktisk emission (kg NH ₃ -N /år)	4562	781	5344
Forskel (kg NH ₃ -N /år)	-	-	0
Vejledende BAT Overholdt?	-	-	Ja

Tabel 16: Samlet BAT-beregning

BAT krav opnåelig ved anvendelse af BAT for nye og eksisterende stalde 				
Staldnavn	Navn på dyretype og staldsystem eller flexgruppe	Forudsætning for BAT-beregning	BAT krav ved ny stald (kg NH ₃ -N / (m ² · år))	BAT krav ved eksisterende stald (kg NH ₃ -N / (m ² · år)) ^c
Dyr i del af maskinhus (godkendt 2015)	Malkekøer, kvier og stude. Dybstrøelse	Eksisterende staldafsnit, BAT-krav fastsat i tidligere afgørelse	0,84	0,84
Dyr i foderlade (udvidet areal i 2018)	Alle kvæg, Heste, Får og Geder; Dybstrøelse ^a	Eksisterende staldafsnit, BAT-krav fastsat i tidligere afgørelse	0,84	0,84
Dyr i foderlade (udvidet areal i 2018)	Alle kvæg, Heste, Får og Geder; Dybstrøelse ^a	Eksisterende staldafsnit, BAT-krav fastsat i tidligere afgørelse	0,84	0,84
Gl. løsdriftsstald	Malkekøer, kvier og stude. Sengestald med spalter (kanal, bagskyl eller ringkanal)	Eksisterende staldafsnit, BAT-krav fastsat i tidligere afgørelse	0,89	1,16
Gl. løsdriftsstald	Malkekøer, kvier og stude. Sengestald med spalter (kanal, bagskyl eller ringkanal)	Eksisterende staldafsnit, BAT-krav fastsat i tidligere afgørelse	0,89	1,16
Løsdriftsstald fra 2004	Malkekøer, kvier og stude. Sengestald med spalter (kanal, bagskyl eller ringkanal)	Eksisterende staldafsnit, BAT-krav fastsat i tidligere afgørelse	0,89	1,16
Løsdriftsstald fra 2004	Kalve, (under 6 mdr.). Dybstrøelse	Eksisterende staldafsnit, BAT-krav fastsat i tidligere afgørelse	0,84	0,84
Løsdriftsstald fra 2004	Malkekøer, kvier og stude. Dybstrøelse	Eksisterende staldafsnit, BAT-krav fastsat i tidligere afgørelse	0,84	0,84
Areal til kalvehytter/møddingsplads (2018)	Kalve, (under 6 mdr.). Dybstrøelse	Eksisterende staldafsnit, BAT-krav fastsat i tidligere afgørelse	0,84	0,84
Ny stald	Malkekøer, kvier og stude. Fast drænet gulv med skraber og ajlefløb	Nyt (inkl. renoveret) staldafsnit	0,89	0,89
Ny stald	Alle kvæg; Dybstrøelse ^a	Nyt (inkl. renoveret) staldafsnit	0,84	0,84
Kalvehytter på møddingsplads	Alle kvæg, Heste, Får og Geder; Dybstrøelse ^a	Nyt (inkl. renoveret) staldafsnit	0,84	0,84

^a BAT-kravet for flexgruppen fastsættes ud fra det dyretype og staldsystem med det højeste relative reduktionskrav og det dyretype og staldsystem med den højeste ammoniakemissionsfaktor.

^c BAT krav ved eksisterende stald er tabelværdien for staldtypen. BAT kravet kan være lavere i den aktuelle situation, hvis der fastsættes vilkår til eksisterende stald i en tidligere godkendelse.

Tabel 17: Tabel med oplysninger om forudsætning for BAT-beregning

Vurdering

Da BAT-kravet overholdes, vurderes det, at der sker tilstrækkelig begrænsning af ammoniakemissionen.

3.13 Risiko for ulykker og katastrofer (F5d, E1c, F7, F8)

Husdyrbrugets daglige tiltag for at begrænse forurening og gener er beskrevet under punkterne 3.4-3.10. Forholdsregler i forbindelse med uheld med olie, kemikalier, gylle og brand er beskrevet i husdyrbrugets beredskabsplan. Beredskabsplanen opbevares i kontoret i stuehuset og opdateres løbende, når der er behov.

De største ulykker der kan forekomme på husdyrbruget, der kan give anledning til en akut forurening, er udslip af gylle, forurenede vand fra ensilagepladser eller fx olie. Gylleudslip vil kunne ske fx i forbindelse med overpumpning, ved brud på gyllebeholder ved påkørsel eller lignende.

Eksisterende og nye stalde, gyllekanaler og gyllebeholdere er/bliver etableret med tætte og stabile bunde og sider, og der er sørget for tilstrækkelig opbevaringskapacitet af husdyrbrugets gylle (se punkt 3.1.2). Gyllebeholderne er desuden omfattet af 10 års beholderkontrollen og bliver kontrolleret løbende.

Ud fra et højdekurvekort ses det, at terrænet ved gyllebeholderne er rimeligt plant. Hvor den nye gyllebeholder ønskes placeret i det åbne land, er terrænet også meget plant. Terrænet stiger let op mod Østermarkvej, og der er derfor ingen risiko for, at gylle vil kunne løbe direkte til grusgravssøerne mod vest og nordvest. Der er ingen dræn i forbindelse med marken, hvor gyllebeholderen etableres.

I beredskabsplanen er der en instruks for, hvad der skal ske i tilfælde med bl.a. uheld med gylleudslip, olie eller kemikalier.

Da arealet omkring gyllebeholderne er plant, vil gylle, hvis en af gyllebeholdere sprænger læk, løbe ud på de omkringliggende arealer. Ved udslip af gylle skal der forsøges at etablere en opdæmning, for at undgå at gylle spredes over et større areal. Opdæmning kan evt. foretages med jord, halmballer ol. afhængig af mængden af gylle.

Vurdering

Skulle der ske udslip af gylle er ingen nærliggende naturarealer, der vil kunne blive påvirket af udslip fra gyllebeholdere. Når drænledningen nord for husdyrbruget graves op, vil der heller ikke være risiko for, at gylle ved udslip kan sive ned i drænet og blive ledt til Surbæk. Så længe drænet ligger med den nuværende placering, skal der være opmærksomhed på risikoen for nedsivning af gylle ved fx. kollaps af gyllebeholder.

Det vurderes endvidere, at der ikke er fare for menneskers sundhed, kulturarven eller miljøet pga. ulykker eller katastrofer på husdyrbruget eller forbundet med husdyrbrugets drift.

3.14 Overvågning (F7)

Der forslås ingen særskilte overvågningsordninger.

Vurdering

Da der som beskrevet i de foregående punkter i miljøkonsekvensrapporten ikke vurderes at kunne forekomme væsentlige skadelige virkninger på det omkringliggende miljø, når husdyrbruget indrettes og drives som beskrevet, vurderes der ikke behov for at opstille en egentlig overvågningsordning.

Aabenraa Kommune kan ved fastsættelse af normale driftsvilkår for husdyrbruget fastholde husdyrbruget på de ansøgte tiltag samt opsætte vilkår for indgreb, såfremt husdyrbruget mod forventning medfører forøgede gener for omgivelserne.

3.15 Andet om befolkningen og menneskers sundhed (F4, F5d)

Risikoen ved MRSA, antibiotikaresistens eller smitsomme husdyrsygdomme håndteres af generelle veterinærregler i Fødevarestyrelsens regi. Køer kan få Coronavirus, men denne type virus smitter ikke til mennesker.

Vurdering

Det vurderes, at der ikke er nogen særlige forhold på husdyrbruget eller beliggenheden i forhold til naboer der gør, at der i forbindelse med miljøgodkendelsen skal stilles særlige vilkår i forhold til menneskers sundhed.

Det vurderes endvidere, at husdyrbruget med dets beliggenhed i forhold til omgivelserne, ikke kan påvirke befolkningen og menneskers sundhed, heller ikke i forhold til samspil med de øvrige faktorer jf. Husdyrgodkendelsesbekendtgørelsens § 4 stk. 8 (se punkt 3). Potentielt kunne befolkningen og menneskers sundhed blive påvirket af næringsstoffer eller kemikalier, der siver ned i grundvandet og forurener dette. Med husdyrbrugets indretning og drift vurderes det, at der er meget begrænset risiko for, at dette kan ske.

3.16 Kumulative og grænseoverskridende indvirkninger (B10, E1b, F5e)

Med ca. 27 km i fugleflugt fra husdyrbruget til den dansk-tyske grænse kan der ikke forekomme grænseoverskridende effekter.

Kumulation i forhold til ammoniakdeposition og natur er beskrevet under punkt 3.5.

I forhold til kumulation med andre husdyrbrug og øvrige forureningsparameter og gener som beskrevet herover, er det nærmeste husdyrbrug ansøgers eget husdyrbrug på Østermarkvej 16. Der er ca. 300 m fra centrum til centrum af staldanlæggene. Det nærmeste andet husdyrbrug er svinebruget på Nr. Hostrup Bygade 15.

Husdyrbrugene på Østermarkvej 14 og 16 ligger med nærmeste del af husdyrbrugets bygninger og anlæg henholdsvis 230 m og 145 m fra naboen på Østermarkvej 18. Som det fremgår af lugtberegningerne, skal der ikke beregnes med kumulation med hensyn til lugt. Der er ca. 170 m fra den del af Østermarkvej, der benyttes ved transport mellem husdyrbrugene.

Nr. Hostrup Bygade 15 ligger mere end 1,2 km i fugleflugt fra Østermarkvej 18 mod vestnordvest.

Vurdering

Pga. afstanden fra Østermarkvej 18 til husdyrbrugene på Østermarkvej 14 og 16, vurderes det, at der ikke vil kunne opstå kumulation i forhold til lugt. Hvis der blev valgt kumulation med et andet husdyrbrug vil geneafstanden stadig blive overholdt. I forhold til støj, rystelser, vibrationer, støv, lys og skadedyr og transporter vurderes der ikke at kunne være kumulation pga. afstanden samt de genebegrænsende tiltag.

Det vurderes, at der ikke kan være andre eksisterende eller godkendte projekter i området, som husdyrbruget vil kunne kumulere med, som fx biogasanlæg eller godkendte men endnu ikke etablerede nye husdyrbrug eller lignende.

3.17 Alternative løsninger og 0-alternativet (E1d, F2, F3)

Ansøgningen indsendes for at få mulighed for at etablere en ny stald til køer, goldkøer og højdrægtige køer og kvier. Drægtige kvier og goldkøer fra de eksisterende stalde skal kunne drives over i stalden, hvorfor det er nødvendigt, at stalden ligger i tilknytning til de eksisterende stalde inden for en rimelig afstand.

Afstandene fra husdyrbruget til nærmeste natur og nabobeboelser mv. er så store, at der ikke er nogen afstandsmæssige hensyn, der skal tages. Landskabeligt ligger husdyrbruget herunder den nye gyllebeholder i et fladt landskab og uden for alle landskabelige udpegninger.

Såfremt ansøgningen om udvidelsen med en ny stald mod forventning ikke godkendes, er 0-alternativet, at husdyrbruget fortsætter med samme tilladte produktion, som fastsat i den eksisterende miljøtilladelse fra 2018. Den generelle udvikling går mod større og større husdyrbrug for at kunne optimere indtjeningen. Husdyrbruget vil således gå glip af en øget omsætning og dermed mulighed for at udvikle husdyrbruget. Dybstrølsesdelen af den nye stald, vil bevirke, at der kommer mere plads pr goldko og kællekvie, så der er nemmere at få strøet tilstrækkeligt, så Salmonellasmitte kan begrænses.

Da husdyrbruget ikke er et IE-husdyrbrug og totaldepositionskravene i forhold til kategori 1 og kategori 2 natur overholdes, skal den eksisterende miljøgodkendelse ikke revurderes.

Der er valgt "BAT-gulve" for den nye stald, dvs. dels et fast drænet gulv med skraber og ajlefløb og dels dybstrøelse. Der er således valgt gulvtyper med den lavest mulige ammoniakemission.

Det giver ingen mening at drøfte udflytning af den nye stald, da hovedreglen er, at der skal udvides i tilknytning til eksisterende bygningsmasse. Hvis stalden skulle placeres mod vest, kommer stalden til at ligge på modsatte side af Østermarkvej, hvilket vil være uhensigtsmæssigt, da dyr så skal drives over den offentlige vej. En forlængelse af løsdriftstalden mod syd, vil sprede bygningsmassen mere ud, hvorved, bygningsmassen formodentlig kommer til at se mere synlig ud. En placering øst eller nord for den eksisterende bygningsmasse ville bevirke, at dyrene skal drive forholdsvis langt mellem staldene, hvilke er uhensigtsmæssigt. Alt i alt vurderes det, at der er valgt den mest hensigtsmæssige placering i forhold til at holde bygningsmassen og de højeste anlæg (staldene) samlet.

I forhold til alternativer var det oprindeligt planlagt, at gangarealet mellem malkerobotterne og dybstrølsesafdelingen, skulle være med fast gulv uden skrabning, da de midterste skrabe-anlæg ikke kan køre her, da de ikke kan komme forbi malkerobotterne. Som det fremgår af ovenstående, er det endt med at arealet mellem de yderste skrabe-anlæg etableres med spalter.

Der er ikke foretaget scenarieberegning for alternative placeringer i Husdyrgodkendelse.dk bortset fra for den nye gyllebeholder.

I forhold til placeringen af den nye gyllebeholder i det åbne land, har der været ansøgt om landzonetilladelse til en placering på matr. nr. 901 af Lunderup, Rise. Landzonetilladelsen blev dog ophævet pga. den ansøgte størrelse og ejendommens tilhørende udbringningsareal. Da Aabenraa Kommune har accepteret, at denne § 16 a miljøgodkendelsesansøgning kan tilpasses, er gyllebeholderen i stedet ansøgt på matr. nr. 852 af Lunderup, Rise tilhørende husdyrbruget Østermarkvej 14.

Af væsentlige alternativer til teknologi, teknik og foranstaltninger kunne der være valgt teltoverdækninger af gyllebeholdere og/eller forsuring. Forsuring ville kunne anvendes i forbindelse med de eksisterende spaltestalde. Forsuring er dog ikke ønsket, idet husdyrbruget ønsker at levere gylle til biogasanlæg. Forsøg har vist, at forsuret gylle har en negativ effekt på biogasproduktionen i biogasanlæg, når der modtages mere end 20 % forsuret gylle, idet den lave pH hæmmer den anaerobe forgæring i biogasanlægget¹⁰. Forsuring er således ikke et reelt alternativ. Generelt vil biogasanlæg slet ikke modtage forsuret gylle, da der så skal renes mere svovl fra biogassen, da forsuring normalt sker med svovlsyre. Som beskrevet forventes gyllebeholderne teltoverdækkede, men teltoverdækningerne ønskes at være frivillige tiltag.

Vurdering

¹⁰ https://www.organe.dk/docs/Scenarie_for_forsuring_af_halvdelen_af_gyllen_i_Danmark.pdf

Det vurderes, at ovenstående vurderinger i forhold til alternativer og 0-alternativ er tilstrækkeligt til at leve op til lovgivnings krav til en sådan vurdering.

3.18 Erhvervsmæssig nødvendighed

Ifølge Miljøstyrelsens vejledning til Husdyrgodkendelsesbekendtgørelsen så skal kommunen ved opførelse af ny bebyggelse vurdere, om byggeriet er erhvervsmæssigt nødvendigt for ejendommens drift som landbrugsejendom. Østermarkvej 14 er noteret med landbrugspligt.

Miljøstyrelsen skriver i vejledningen, at det er deres vurdering, at byggeri til brug for husdyrbrug i langt de fleste tilfælde vil være erhvervsmæssigt nødvendigt, bl.a. fordi landmanden som udgangspunkt ikke har interesse i at opføre byggeri, der ikke er nødvendigt for driften af husdyrbruget, men at det er et krav, at der foretages en konkret vurdering af den erhvervsmæssige nødvendighed. I vejledningen står desuden:

"Langt de fleste husdyrbrug vil desuden ligge på landbrugsejendomme. Det vil i sådanne tilfælde sjældent være nødvendigt, at det fremgår eksplicit af afgørelsen, at der er tale om erhvervsmæssigt nødvendigt byggeri. De tilfælde, hvor kommunens vurdering vil kunne have selvstændig betydning, vil formentlig alene være, hvor der er tale om så omfattende byggeri, at det får industrilignende karakter, eller tilfælde hvor der er tale om byggeri til brug for små hobbybrug. Der kan dog også være andre husdyrbrug, i praksis navnlig minkfarme, på ejendomme uden landbrugspligt. Det forhold, at kommunen vurderer, at der ikke er tale om erhvervsmæssigt nødvendigt byggeri for ejendommens drift som landbrugsejendom, betyder ikke i sig selv, at byggeriet ikke kan godkendes eller tillades. F.eks. vil der kunne være behov for at fastsætte yderligere vilkår til varetagelse af landskabshensyn, hvis der er tale om byggeri af industrilignende karakter."

Vurdering

Det er ansøgers vurdering, at en ekstra kvægstald på ca. 23,6 m x 95,2 m med tilhørende fodersilo og drivgang samt en større mælketank kan betragtes som en normal størrelse kvægstald og fodersilo. Stalden kommer til at indeholde en afdeling med sengebåse, to malkerobotter, et separationsafsnit og en goldko-/kælvningsafdeling. Som beskrevet under punkt 3.17 er udvidelsen samtidig en dyrevelfærdsmæssig udvidelse, idet det efterfølgende bliver flere m² dybstrøelsesareal til rådighed pr. ko og kælvekvie. Den nye silo og påslaget skal indeholde foder til tildeling i forbindelse med malkningen i de to nye malkerobotter.

Den nye stald, fodersilo, påslag og den nye gyllebeholder vurderes ikke at have en speciel industrilignende karakter og vurderes at være erhvervsmæssig nødvendig for husdyrbrugets fortsatte udvikling.

4. Oplysninger om konsulenten (E3)

Ansøgningen er udarbejdet af Cand. scient. Ulla Refshammer Pallesen, LandboSyd, som har arbejdet med landbrugets miljøforhold i 18 år. Først i den kommunale enhed Sønderborg Områdets Miljøcenter og senere som miljørådgiver i landboforeningen LandboSyd.

5. Konklusion

Sammenfattende vurderes det, at den ansøgte udvidelse af husdyrbruget på Østermarkvej 14 ikke vil medføre væsentlig direkte eller indirekte påvirkning af det omgivende miljø. Aabenraa Kommune kan ved fastsættelse af normale driftsvilkår for husdyrbruget fastholde husdyrbruget på de ansøgte tiltag samt opsætte vilkår for indgreb, såfremt husdyrbruget mod forventning medfører forøgede gener for omgivelserne.

Det vurderes endvidere, at der ikke er samspil mellem emnerne 1) befolkningen og menneskers sundhed, 2) biologisk mangfoldighed med særlig vægt på kategori 1- og 2-natur samt bilag IV-arter, 3) jordarealer, jordbund, vand, luft og klima og 4) materielle goder, kulturarv og landskabet, der kan medføre væsentlige direkte eller indirekte påvirkninger af omgivelserne.

6. Referenceliste (F10)

1. Bekendtgørelse af lov om husdyrbrug og anvendelse af gødning m.v. LBK nr 520 af 01/05/2019
2. Bekendtgørelse om godkendelse og tilladelse m.v. af husdyrbrug BEK nr 1261 af 29/11/2019
3. <http://kort.plandata.dk/spatialmap?>
4. Bekendtgørelse af lov om naturbeskyttelse LBK nr 1986 af 27/10/2021
5. http://dce.au.dk/fileadmin/dce.au.dk/Udgivelser/Notater_2018/Opdatering_empirisk_baserede_taal-graenser.pdf
6. Danmarks Miljøundersøgelser Aarhus Universitet Faglig rapport fra DMU nr. 635, 2007 Håndbog om dyrearter på habitatdirektivets bilag IV <https://www2.dmu.dk/pub/fr635.pdf>
7. AARHUS UNIVERSITET DCE – NATIONALT CENTER FOR MILJØ OG ENERGI Videnskabelig rapport nr. 50 fra 2013 Overvågning af arter 2004-2011 <https://www.dmu.dk/Pub/rSR50.pdf>
8. Grøn viden Markbrug nr. 296 juni 2004 <http://web.agrsci.dk/djfpublikation/index.asp?action=show&id=797>
9. <https://bce.au.dk/forskning/faciliteter/forsoegsbiogasanlaeg/fakta-om-biogas/>
10. https://www.organe.dk/docs/Scenarie_for_forsuring_af_halvdelen_af_gyllen_i_Danmark.pdf

7. Bilag

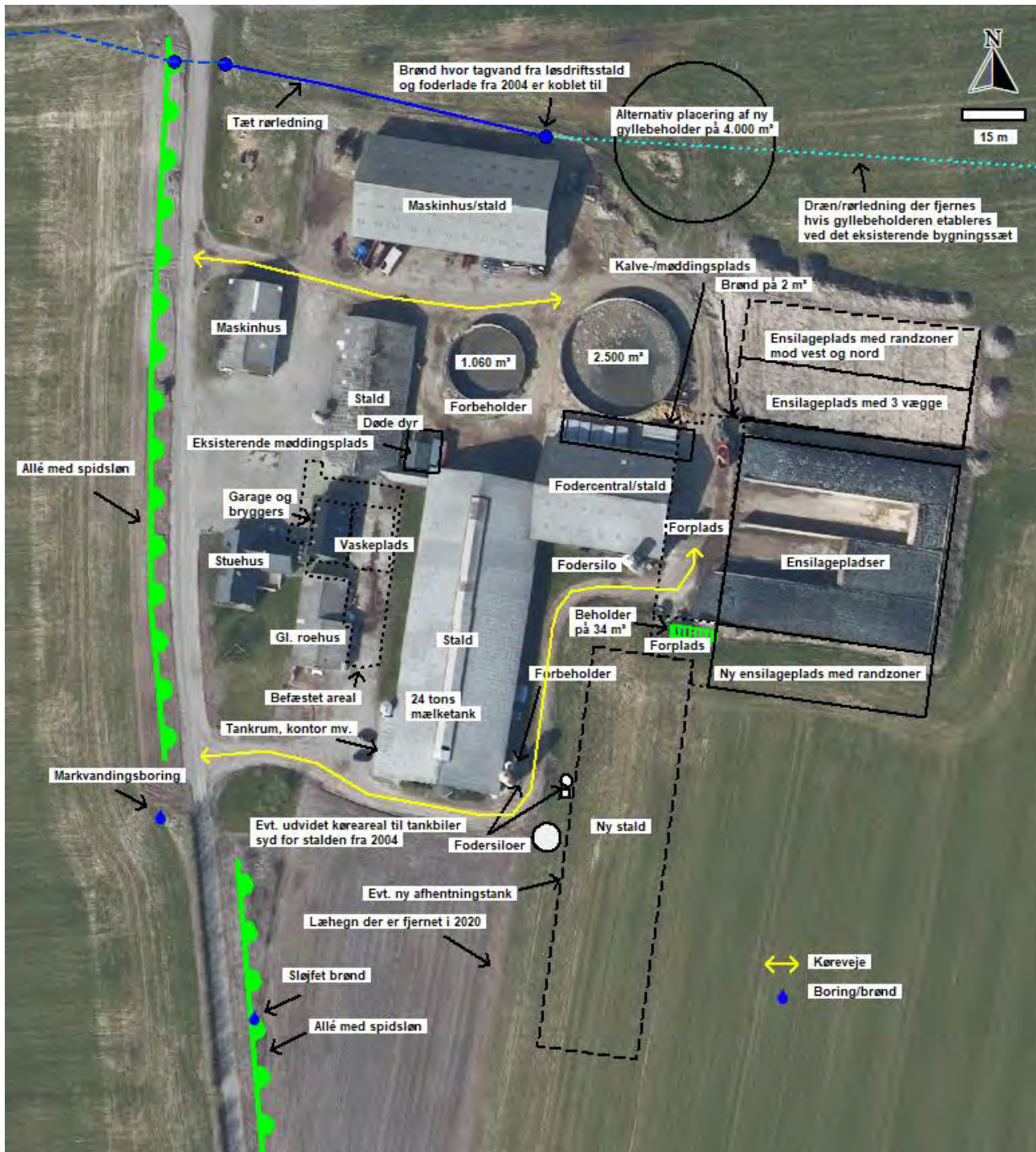
Bilag 1: Oversigtskort

Bilag 2: Foreløbig staldtegning

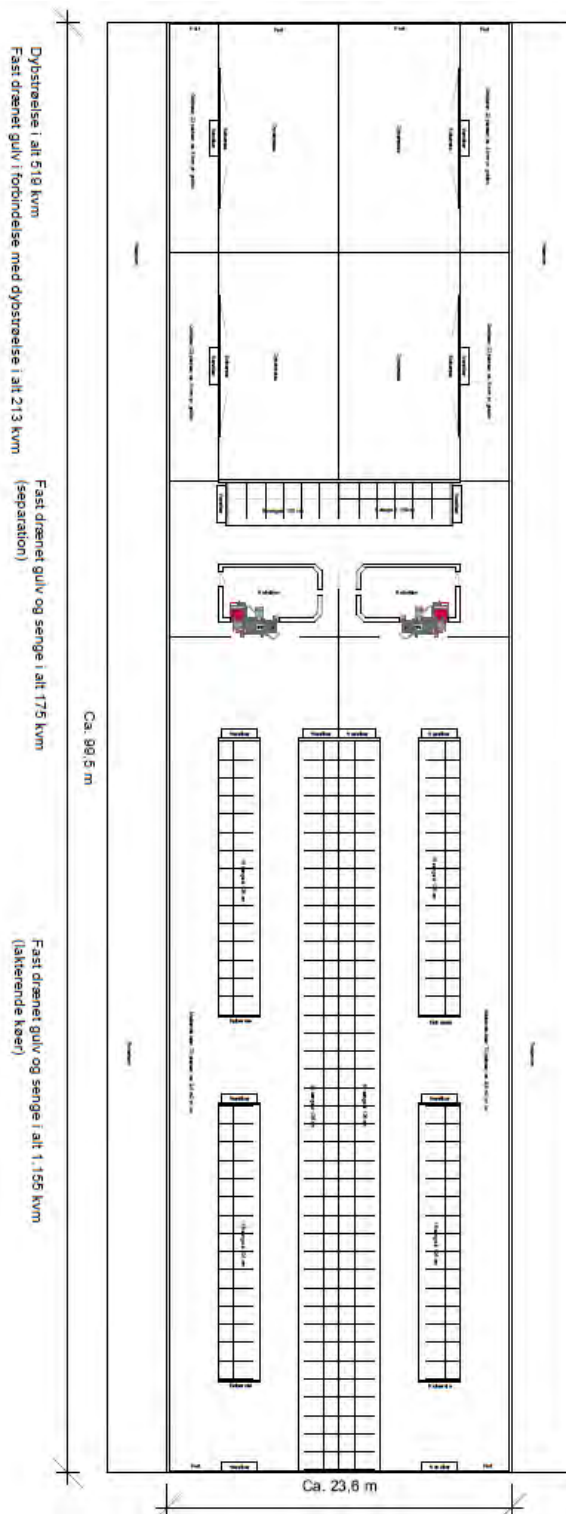
Bilag 3: Ledningsplan

Bilag 4: BAT-beregning

Bilag 1: Oversigtskort over husdyrbruget

Bilag 2: Foreløbig staldtegning

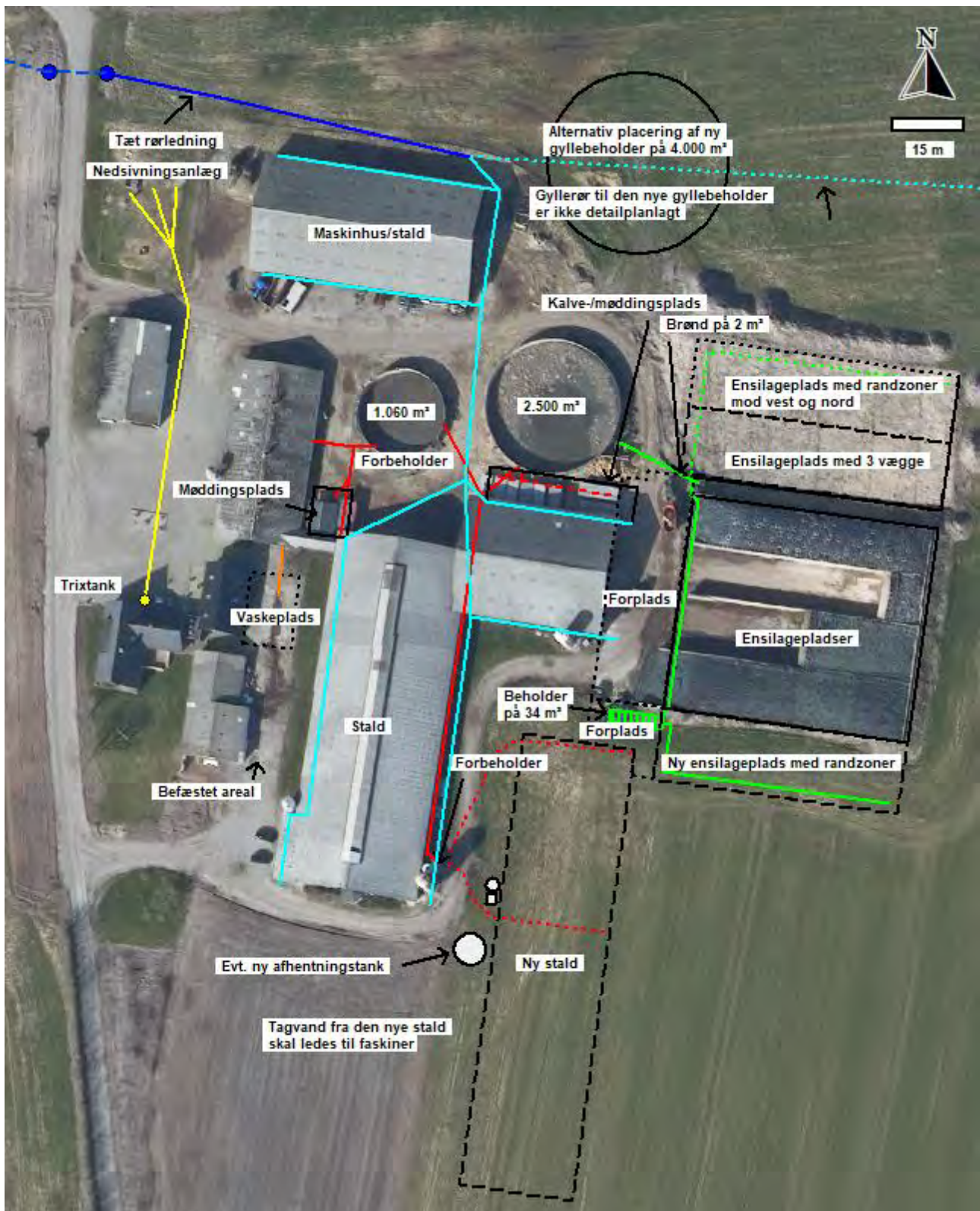

Nyr AMIS stald og gødkølefont	
Bygherre	Vestas Green Energy A/S
Bygningsnr.	1202 022
Adressen	Blågårdvej 14, 4940 Rørbæk
Gulvareal	21 20 2000
Opførelsesår	2015
Modulnr.	001
Byggeri	Byggeri
Byggetype	Byggetype
Byggeri	Byggeri

Vestas

OBS: Stalden etableres med ca. 4,3 m kortere dybstrøelsesafdeling og spalter i området ved malkebotterne og de 10 sengebåse midt i staldafsnittet i stedet for fast gulv som angivet på tegningen.

Bilag 3: Ledningsplan

Bilag 4 BAT-beregning

Dyre og gulvtype	m ²	BAT-krav	Vejl. Sum	Faktisk emission	Kontrol
(#364953) Malkekøer, kvier og stude. Dybstrøelse	279	0,84	234	0,84	234
(#364955) Flexgruppe: Alle kvæg, Heste, Får og Geder; Dybstrøelse	90	0,84	76	0,84	76
(#364956) Flexgruppe: Alle kvæg, Heste, Får og Geder; Dybstrøelse	260	0,84	218	0,84	218
(#364961) Malkekøer, kvier og stude. Sengestald med spalter (kanal, bagskyl eller ringkanal)	371	1,16	430	1,16	430
(#364965) Malkekøer, kvier og stude. Sengestald med spalter (kanal, bagskyl eller ringkanal)	150	1,16	174	1,16	174
(#364967) Malkekøer, kvier og stude. Sengestald med spalter (kanal, bagskyl eller ringkanal)	1051	1,16	1219	1,16	1219
(#364973) Kalve, (under 6 mdr.). Dybstrøelse	107	0,84	90	0,84	90
(#364975) Malkekøer, kvier og stude. Dybstrøelse	32	0,84	27	0,84	27
(#364976) Kalve, (under 6 mdr.). Dybstrøelse	100	0,84	84	0,84	84
(#364978) Malkekøer, kvier og stude. Fast drænet gulv med skraber og ajlefløb	1605	0,89	1428	0,89	1428
(#364979) Flexgruppe: Alle kvæg; Dybstrøelse	640	0,84	538	0,84	538
(#389404) Flexgruppe: Alle kvæg, Heste, Får og Geder; Dybstrøelse	52	0,84	44	0,84	44
I alt	4737		4562,37		4562
Gyllebeholdere	1863		745		745
Lagre til dybstrøelse	100		36		36
I alt			5344		
Uden afrundinger					5343